

PŘEHLED JUDIKATURY

ve věcech
rozhodčího řízení

Sestavil
LUDĚK LISSE

JUDIKATURA

**PŘEHLED JUDIKATURY
ve věcech rozhodčího řízení**

PŘEHLED JUDIKATURY

ve věcech rozhodčího řízení

Sestavil
Luděk Lisse

Vzor citace: Lisse, L. Přehled judikatury ve věcech rozhodčího řízení.
Praha : Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, s. 429.

© Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011

ISBN: 978-80-7357-645-5

PŘEHLED JUDIKATURY ve věcech rozhodčího řízení

<p>Úvod 11</p> <p>A. PŮSOBNOST ZÁKONA O ROZHODČÍM ŘÍZENÍ A DALŠÍCH PRAMENŮ</p> <p>PRÁVA 15</p> <p>1. Přezkoumání přiměřenosti výše vypořádání v rozhodčím řízení 15</p> <p>2. Přezkoumání přiměřenosti výše vypořádání akcionáře v rozhodčím řízení 16</p> <p>3. Povaha rozhodčího řízení 19</p> <p>4. Přezkoumání nároků minoritních akcionářů v rozhodčím řízení 20</p> <p>5. K vyhlášce č. 115/1974 Sb. 20</p> <p>6. Přezkoumání výměnného poměru akcií a určení výše dorovnaní v penězích v rozhodčím řízení 21</p> <p>7. Rozhodčí doložka podle § 220p obch. zák. 22</p> <p>8. K ústavnosti zastavení řízení podle § 106 o. s. ř. Přezkoumání nároků minoritních akcionářů v rozhodčím řízení 22</p> <p>B. ROZHODČÍ SMLOUVA A ZPŮSOB URČENÍ ROZHODCE 25</p> <p>I. Určení rozhodce 25</p> <p>9. Rozhodčí smlouva. Způsob určení rozhodců 25</p> <p>10. Jmenování rozhodce soudem. Zánik funkce jediného rozhodce .. 26</p> <p>11. Způsob určení rozhodce 26</p> <p>12. Rozhodčí doložka. Způsob určení rozhodce 27</p> <p>13. Rozhodčí doložka. Způsob určení rozhodce 34</p> <p>14. Rozhodčí doložka 35</p> <p>15. Rozhodčí doložka. Způsob určení rozhodce 41</p> <p>16. Rozhodčí doložka. Způsob určení rozhodce 42</p> <p>17. Rozhodčí doložka. Způsob určení rozhodce 42</p>	<p>18. Rozhodčí doložka. Způsob určení rozhodce 48</p> <p>II. Platnost a závaznost rozhodčí doložky 50</p> <p>19. Rozhodčí doložka sjednaná elektronickými prostředky 50</p> <p>20. Požadavky na formulaci rozhodčí doložky 51</p> <p>21. Právomoc hospodářské arbitráže. Výkon práva poľovníctva a zverí 53</p> <p>22. Postoupení pohledávky. Závaznost rozhodčí doložky po postoupení pohledávky 54</p> <p>23. Určitost rozhodčí doložky (smlouvy). Neplatnost a náležitosti rozhodčí doložky (smlouvy) 56</p> <p>24. Rozhodčí doložka. Vázanost správce konkursní podstaty rozhodčí doložkou 57</p> <p>25. Rozhodčí doložka ve spotřebitelské smlouvě 61</p> <p>26. Rozhodčí smlouva. Rozhodčí doložka. Neplatnost smlouvy obsahující rozhodčí doložku. Odstoupení od smlouvy 67</p> <p>27. Neplatnost rozhodčí doložky 74</p> <p>28. Rozhodčí smlouva. Rozhodčí doložka. Neplatnost smlouvy obsahující rozhodčí doložku 77</p> <p>29. Sjednání rozhodčí smlouvy 82</p> <p>30. Rozhodčí doložka jako zneužívající klauzule 84</p> <p>31. Rozhodčí doložka jako zneužívající klauzule 93</p> <p>III. Nedostatek pravomoci rozhodce ... 100</p> <p>32. Přezkum pravomoci rozhodce. Povaha usnesení předsednictva stálého rozhodčího soudu 100</p> <p>33. K námitce nedostatku pravomoci rozhodce 102</p> <p>34. Rozhodčí doložka ve všeobecných smluvních podmínkách 103</p>
---	---

35. Neexistence rozhodčí smlouvy . . .	106	50. Rozhodčí smlouva. Arbitrabilita sporu o určení vlastnického práva	151
36. Námitka nedostatku pravomoci rozhodce. Závaznost rozhodčí doložky v (hlavní) smlouvě pro spor ze zajišťovací směňky . . .	107	51. Arbitrabilita určovacích žalob	153
37. Rozhodnutí rozhodce o nedostatku pravomoci. Soudní přezkum rozhodčích nálezů	111	52. Arbitrabilita žaloby na vyklizení . . .	156
38. Nedostatek pravomoci rozhodce	118	C. ZÁSADY ROZHODČÍHO ŘÍZENÍ	159
IV. Nedostatek pravomoci obecného soudu	122	I. Rovnost	159
39. Podmínky řízení a neplatná rozhodčí smlouva. Způsob určení rozhodce. Námitka nedostatku pravomoci soudu	122	53. Zásada rovnosti účastníků. Porušení zásady rovnosti jako důvod zrušení rozhodčího nálezu	159
40. Vázanost soudu řádně uplatněnou rozhodčí smlouvou. Vázanost akcionáře rozhodčí doložkou	123	54. Zásada rovnosti účastníků. Vztah zákona o rozhodčím řízení a občanského soudního řádu	163
41. Námitka nedostatku pravomoci soudu	124	55. Zásada rovnosti účastníků. Alternativní rozhodčí doložka	166
42. Včasnost námítky nepřislušnosti soudu k projednání věci. Výklad právních úkonů. Jazykové vyjádření rozhodčí doložky	127	56. Zásada rovnosti účastníků. Postup bez zbytečných formalit . . .	167
43. Námitka nedostatku pravomoci soudů	135	II. Mlčenlivost	169
44. Rozsudek pro uznání (§ 114b odst. 2 o. s. ř.). Námitka místní nepřislušnosti soudu. První úkon ve věci (§ 105 odst. 1 o. s. ř.)	138	57. Mlčenlivost rozhodce	169
45. Dovození rozhodčí doložky odkazem na zákon. Povaha rozhodčího řízení. Přezkum rozhodčího nálezu Ústavním soudem	144	58. Mlčenlivost rozhodce	170
46. Platnost rozhodčí doložky schválené valnou hromadou. K nevhodnosti rozhodčí smlouvy pro menšinové akcionáře	146	III. Spravedlnost	172
47. Rozhodčí smlouva. Rozhodčí doložka. Neplatnost smlouvy obsahující rozhodčí doložku	147	59. Rozhodčí doložka jako zneužívající klauzule. Rozhodování podle zásad spravedlnosti. Působení stálého rozhodčího soudu jako tzv. určovacího místa (<i>appointing authority</i>)	172
48. Rozhodčí smlouva	147	IV Postup v řízení	176
V. Arbitrabilita	151	60. Povaha dohody na postupu v rozhodčím řízení	176
49. Arbitrabilita. Pojem majetkového práva	151	V Další vybrané zásady	179
		61. Uvedení rozhodce v omyl	179
		62. Rozdíl mezi rozhodcem a soudem. Oprávnění rozhodce podat návrh Ústavnímu soudu na zrušení právního předpisu	182
		63. K důvodnosti podání žaloby, byl-li nárok uhrazen	185
		VI. Ústní jednání	187
		64. Povaha statutů a řádů rozhodčích soudů. Ústnost jednání	187

VII. Dokazování	189	F. ROZHODNUTÍ V ROZHODČÍM ŘÍZENÍ	227
65. Dokazování v rozhodčím řízení	189	I. Rozhodčí nález	227
66. Aplikace občanského soudního řádu v rozhodčím řízení. Dokazování	192	83. Formulace výroku vydaného soudního rozhodnutí	227
D. SUBJEKTY ROZHODČÍHO ŘÍZENÍ	197	84. Vyznačení doložky vykonatelnosti rozhodčího nálezu	232
67. Ustanovení opatrovníka v rozhodčím řízení	197	85. Vykonatelnost rozhodčího nálezu, byl-li doručen opatrovníku účastníka, jehož do této funkce neustanovil rozhodce <i>ad hoc</i> ani soud	233
68. Vzdání se funkce rozhodce	199	86. Povahy rozhodčího nálezu. Vázanost rozhodce petitem	237
69. Podjatost rozhodce	200	II. Smír	239
70. Uplatnění námitky podjatosti rozhodce. Zrušení rozhodčího nálezu	201	87. Možnost uzavřít smír v určovací věci. Rozhodčí doložka v žalobě o určení vlastnického práva	239
71. Provádění důkazů	201	88. Možnost uzavřít smír v určovací věci	242
E. STÁLÉ ROZHODČÍ SOUDY A JINÉ ROZHODČÍ ORGÁNY	203	89. Možnost uzavřít smír	244
I. Stálé rozhodčí soudy	203	III. Předběžné opatření	248
72. Právní postavení rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR. Vázanost soudu usnesením rozhodce (rozhodčího soudu) o nedostatku pravomoci	203	90. Vztah předběžného opatření a rozhodčího řízení	248
73. Ke jmenovacímu oprávnění předsedy Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární Komoře ČR	204	IV. Rozhodování o nákladech řízení ...	249
74. Odpovědnost rozhodce stálého rozhodčího soudu za rozhodčí nález	205	91. Úhrada nákladů řízení v případě zpětvzetí žaloby	249
75. Povahy rozhodčího soudu	210	92. Rozhodnutí o nákladech řízení. Odpovědnost rozhodce	250
76. Stálé rozhodčí soudy	210	93. Rozhodování o nákladech řízení	251
77. Veřejnoprávní požadavky na zřízení stálého rozhodčího soudu	211	G. DORUČOVÁNÍ V ROZHODČÍM ŘÍZENÍ	253
II. Jiné orgány	216	94. Doručování v rozhodčím řízení. Vykonatelnost rozhodčích nálezu	253
78. Odvolání proti rozhodnutím bývalých krajských státních arbitráží	216	95. Doručování v rozhodčím řízení	257
79. Postavení Arbitrážní komise Českého svazu ledního hokeje	217	96. Doručování v rozhodčím řízení	259
80. Pravomoc státní arbitráže	221	97. Ustanovení opatrovníka pro doručování. K povinnosti soukromé společnosti uveřejňovat pravidla rozhodčího řízení v Obchodním věstníku	260
81. Pravomoc státní arbitráže	222		
82. Písemné úmluvy o podrobení se arbitrážnímu řízení	224		

98. Doručování v rozhodčím řízení. Ustanovení opatrovníka osobou jinou než rozhodce	262
99. Doručování v rozhodčím řízení	263
100. Doručování v rozhodčím řízení	264
101. Doručování v rozhodčím řízení	270
102. Doručování v rozhodčím řízení	271
103. Doručování v rozhodčím řízení	272
104. Doručování v rozhodčím řízení	275
H. POSUZOVÁNÍ VYBRANÝCH MERITORNÍCH OTÁZEK V ROZHODČÍM ŘÍZENÍ	279
105. Promlčení práva z obchodního závazkového vztahu	279
106. Promlčení práva z obchodního závazkového vztahu	280
107. K řešení otázky vážnosti provozních důvodů	281
108. Volné uvážení rozhodce. Smluvní pokuta	283
I. PŘEZKUM ROZHODČÍCH NÁLEZŮ	285
I. Přezkum rozhodčích nálezů Ústavním soudem	285
109. Ústavnost přezkumu rozhodčího nálezu Ústavním soudem	285
110. Ústavnost přezkumu rozhodčího nálezu Ústavním soudem	285
111. Povaha rozhodčího řízení. Přezkum rozhodčího nálezu Ústavním soudem	285
112. Nepřípustnost ústavní stížnosti proti rozhodčímu nálezu	286
113. Nepřípustnost ústavní stížnosti proti rozhodčímu nálezu	287
114. Přezkum správnosti aplikace „jednoduchého“ práva. Přezkum rozhodčího nálezu Ústavním soudem	288
115. Zachování ústavních požadavků v řízení před rozhodcem	289
116. Ústavní stížnost proti rozhodčímu nálezu	290
II. Přezkum rozhodčích nálezů obecnými soudy	292
117. Přezkum rozhodčího nálezu exekučním soudem. Vykonatelnost rozhodčího nálezu	292
118. Soudní přezkum věcné správnosti rozhodčího nálezu. Plnění v rozporu s dobrými mravy. Možnost věc před rozhodcem projednat	293
119. Soudní přezkum rozhodčího řízení	296
120. Přezkum rozhodčího nálezu soudem	300
121. Přezkum rozhodčího nálezu soudem	306
122. Přezkum rozhodčího nálezu soudem. Povaha lhůty k podání žaloby na zrušení rozhodčího nálezu	309
III. Přezkum rozhodčích nálezů jinými rozhodci	313
123. Přezkumné řízení	313
124. Přezkum rozhodčího nálezu soudem	314
J. ÚSCHOVA ROZHODČÍCH NÁLEZŮ	319
125. Úschova rozhodčích nálezů	319
126. Úschova rozhodčích nálezů	319
K. ŘÍZENÍ O ZRUŠENÍ ROZHODČÍHO NÁLEZU	323
127. Označení žalobce v žalobě o zrušení rozhodčího nálezu	323
128. K taxativnímu výčtu důvodů podle § 31 zákona o rozhodčím řízení. Chyby v psaní a počtech v rozhodčím nálezu	323
129. Zrušení rozhodčího nálezu	330
130. Zrušení rozhodčího nálezu	335
131. Zrušení rozhodčího nálezu. Včasně neuplatnění námítky podle § 33 zákona o rozhodčím řízení	335
132. Výklad pojmu „plnění podle tuzemského práva nedovolené“	337

133. Zrušení rozhodčího nálezu. Uzavření rozhodčí doložky ředitelům nákupu	340	147. Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezu	373
134. Zrušení rozhodčího nálezu z důvodu neprovedení důkazu rozhodcem. Možnost věc projednat před rozhodcem (soudem)	342	148. Výhrada veřejného pořádku. Možnost zkoumání platnosti rozhodčí doložky v exekučním řízení	374
135. Místní příslušnost soudu pro řízení o zrušení rozhodčího nálezu	345	149. Uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezu. Předpoklady pro nařízení exekuce	374
136. Uplatnění námítky podjatosti rozhodce. Zrušení rozhodčího nálezu	346	VI. Výkon rozhodnutí ve specifických případech	381
L. VÝKON ROZHODNUTÍ	347	150. Výkon rozhodnutí státní arbitráže	381
I. Obecně k výkonu rozhodnutí	347	151. Povaha rozhodčího nálezu vydaného ci- zím rozhodčím soudem	382
137. Výkon rozhodčího nálezu	347	M. ESD A JEHO JUDIKATURA V OBLASTI ROZHODČÍHO ŘÍZENÍ	383
138. Podmínky exekuce obecně	348	152. Pravomoc ESD rozhodovat o předběžné otázce předložené rozhodcem. Postavení rozhodce a soudu	383
139. Přezkum vykonatelnosti rozhodčího ná- lezu exekučním soudem	351	153. Pravomoc ESD rozhodovat jako rozhodčí soud	385
140. Řízení o výkon rozhodnutí vydaného v rozhodčím řízení	353	154. Pravomoc ESD rozhodovat jako rozhodčí soud	386
141. Přezkum věcné správnosti rozhodčího nálezu v exekučním řízení	356	155. Pravomoc ESD rozhodovat o předběžné otázce předložené rozhodčím soudem	389
142. Přezkum rozhodčího nálezu v exekučním řízení	358	156. Nepřiměřené podmínky (zneužívající klauzule) ve spotřebitelských smlouvách	391
II. Výkon rozhodnutí o odměně rozhodce	360	157. Pravomoc ESD rozhodovat jako rozhodčí soud	397
143. Výkon rozhodnutí o odměně rozhodce. Povinnost k její náhradě	360	158. Pravomoc ESD rozhodovat jako rozhodčí soud	399
III. Výkon cizích rozhodčích nálezů podle slovenské právní úpravy	362	Přehled uveřejněných judikátů podle právních předpisů	404
144. Uznání cizích rozhodčích nálezu	362	Věcný rejstřík	421
IV. Přezkum věcné správnosti rozhodčího nálezu	370		
145. Přezkum věcné správnosti rozhodčího nálezu v exekučním řízení	370		
V. Newyorská úmluva	373		
146. K Newyorské úmluvě a dohodám o podpoře a ochraně investic	373		

PŘEHLED JUDIKATURY ve věcech rozhodčího řízení

**Sestavil
Luděk Lisse**

Tento svazek řady přehledů judikatury zahrnuje dosud nezmapovanou oblast rozhodnutí soudů týkající se rozhodčího řízení a rozhodčích soudů, které jsou stále častěji vyhledávány stranami při řešení různých sporů. Vybraná rozhodnutí převážně Ústavního soudu, Nejvyššího soudu, vrchních a krajských soudů jsou doplněna rozhodčími nálezy Rozhodčího soudu při IAL SE. Připojeny jsou i některé zajímavé rozsudky slovenských soudů. Jednotlivá rozhodnutí jsou zpracována do podoby standardního judikátu včetně právní věty a podstatné části odůvodnění.

Rozhodnutí jsou rozčleněna celkem do třinácti částí a řeší obecné i zvláštní otázky rozhodčího řízení. Jednotlivé části souboru jsou věnovány působnosti zákona o rozhodčím řízení, zásadám rozhodčího řízení, subjektům rozhodčího řízení a rozhodčím soudům a jiným rozhodčím orgánům. Velký počet rozhodnutí je věnován rozhodčí smlouvě a způsobu určení rozhodce. Publikovaná rozhodnutí v tomto oddílu se podrobně zabývají otázkami rozhodčí doložky, její platnosti a závaznosti, způsoby určení rozhodců a otázkami jejich pravomoci.

V dalších částech souboru jsou uveřejněna rozhodnutí týkající se doručování v rozhodčím řízení, přezkumu rozhodčích nálezů, samotných rozhodčích nálezů, výkonů rozhodnutí a řízení o zrušení rozhodčích nálezů. Závěr přehledu tvoří judikatura Evropského soudního dvora v oblasti rozhodčího řízení. Publikace je doplněna rejstříkem usnadňujícím vyhledání.

Za pomoc s vyhledáváním relevantní judikatury a při přípravě této publikace mnohokrát děkuji svým kolegům z rozhodčího soudu JUDr. Ing. Bc. Martinu Kohoutovi a Mgr. Bc. Patriku Frkovi.

Autor

UŽITÉ ZKRATKY

Prameny:

ASPI JUD	pořadové číslo judikátu v systému ASPI
JESD	Judikatura evropského soudního dvora
PPP	Právní praxe v podnikání
R	Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu
Sb. ESD	Sbírka rozhodnutí Evropského soudního dvora
SoJ	Soudní judikatura

Právní předpisy:

exekuční řád	zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů
Listina	usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
nařízení (ES) č. 1346/2000 Newyorská úmluva	nařízení Rady (ES) č. 1346/2000, o úpadkovém řízení vyhláška č. 74/1959 Sb., o Úmluvě o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů
obč. zák.	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
obch. zák.	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
o. s. ř.	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
SEHS	Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství
SES	Smlouva o založení Evropského společenství
SESUO	Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli
SEURATOM	Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii
směrnice 90/314/EHS	směrnice Rady 90/314/EHS, o souborných službách pro cesty, pobyty a zájezdy
směrnice 93/13/EHS	směrnice Rady 93/13/EHS, o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách
Ústava	ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
zák. č. 99/1950 Sb.	zákon č. 99/1950 Sb., o hospodářských smlouvách a státní arbitráži.
zák. č. 23/1962 Sb.	zákon č. 23/1962 Sb., o myslivosti
zák. č. 121/1962 Sb.	zákon č. 121/1962 Sb., o hospodářské arbitráži
zák. č. 97/1963 Sb.	zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním
zák. č. 301/1992 Sb.	zákon č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky

zákon o rozhodcovském konaní	zákon č. 244/2002 Z. z., o rozhodcovském konaní
zákon o rozhodčím řízení	zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů
zákon o Ústavním soudu	zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu
zákoník práce	zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce
živnostenský zákon	zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

Ostatní:

ESD Evropský soudní dvůr (od 1. 12. 2009 Soudní dvůr Evropské unie)

A. PŮSOBNOST ZÁKONA O ROZHODČÍM ŘÍZENÍ A DALŠÍCH PRAMENŮ PRÁVA

1. Přezkoumání přiměřenosti výše vypořádání v rozhodčím řízení

§ 220k odst. 1 obch. zák.

§ 106 odst. 1 o. s. ř.

I. Novela obchodního zákoníku provedená zák. č. 370/2000 Sb. připustila, aby smlouva o převzetí jmění určila, že se o přezkoumání výměnného poměru akcií, resp. o přezkoumání výše vypořádání v peněžích, rozhodne v rozhodčím řízení. Je-li ve smlouvě o převzetí jmění platně ujednáno, že o přezkoumání a určení výše vypořádání v peněžích a určení výše dorovnání v peněžích ve smyslu § 220k odst. 1 obch. zák. bude rozhodováno v rozhodčím řízení, brání projednání věci před soudem rozhodčí smlouva, a soud v případě učinění včasné námitky podle § 106 odst. 1 o. s. ř. řízení zastaví.

II. Z ustálené judikatury Nejvyššího soudu České republiky (viz např. usnesení ze dne 18. července 2006, sp. zn. 29 Odo 499/2005, usnesení ze dne 26. června 2007, sp. zn. 29 Odo 226/2006 a další) vyplývá, že určuje-li smlouva o převodu obchodního jmění na akcionáře, že se o přezkoumání přiměřenosti výše vypořádání bude rozhodovat v rozhodčím řízení, zavazuje toto ujednání i akcionáře zrušované společnosti. Vztah uvedené právní úpravy s ustanovením § 2 odst. 1 zák. č. 216/1994 Sb. již přezkoumal Ústavní soud, který rozpor s ústavním pořádkem neshledal (viz např. rozhodnutí Ústavního soudu ze dne

23. června 2005, sp. zn. III. ÚS 84/2005).

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20. listopadu 2008, sp. zn. 29 Cdo 1006/2007

ASPI JUD142750CZ

Z odůvodnění:

Napadeným usnesením potvrdil odvolací soud usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 15. února 2006, čj. 50 Cm 83/2003-32, kterým tento soud zastavil řízení ve věci (výrok I.) a současně rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně a odvolacím soudem (výrok II. a III.).

Odvolací soud uzavřel, že novela obch. zák. provedená zákonem č. 370/2000 Sb. připustila, aby smlouva o převzetí jmění určila, že se o přezkoumání výměnného poměru akcií, resp. o přezkoumání výše vypořádání v peněžích rozhodne v rozhodčím řízení. V projednávané věci bylo ve smlouvě o převzetí jmění platně ujednáno, že o přezkoumání a určení výše vypořádání v peněžích a určení výše dorovnání v peněžích ve smyslu § 220k odst. 1 obch. zák. bude rozhodováno v rozhodčím řízení. Projednání věci před soudem tedy brání rozhodčí smlouva. Společnost tuto námitku včas uplatnila, a proto postupoval soud prvního stupně správně, když řízení podle § 106 odst. 1 o. s. ř. zastavil. Nadto odvolací soud dodal, že z vyjádření účastníka řízení vyplynulo, že řízení před rozhodčí společností pro dražby a rozhodčí řízení, s. r. o. již proběhlo a bylo ukončeno vydáním rozhodčího nálezu ze dne 31. října 2004, sp. zn. 1/03. Odvolací soud upozornil, že jeho rozhod-

nutí odpovídá ustálené rozhodovací praxi a neodporuje ani názoru Ústavního soudu vyslovenému například v jeho usnesení ze dne 23. května 2006, sp. zn. II. ÚS 633/05.

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podal navrhovatel dovolání. Co do jeho přípustnosti odkázal na ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. V dovolání obsáhle argumentuje proti závěrům odvolacího soudu.

Jak již Nejvyšší soud uzavřel v rozhodnutí uveřejněném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 37/2006, je dovolání přípustné podle ustanovení § 239 odst. 2 písm. a) o. s. ř.

K námitkám dovolatele Nejvyšší soud konstatuje, že z jeho ustálené judikatury (viz např. usnesení ze dne 18. července 2006, sp. zn. 29 Odo 499/2005, usnesení ze dne 26. června 2007, sp. zn. 29 Odo 226/2006 a další) vyplývá, že určuje-li smlouva o převodu obchodního jmění na akcionáře, že se o přezkoumání přiměřenosti výše vypořádání bude rozhodovat v rozhodčím řízení, zavazuje toto ujednání i akcionáře zrušované společnosti.

Přitom vztah uvedené právní úpravy s ustanovením § 2 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení již přezkoumal Ústavní soud, který rozpor s ústavním pořádkem neshledal (viz např. rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 23. června 2005, sp. zn. III. ÚS 84/2005).

Rozhodnutí odvolacího soudu je tedy správné, a proto Nejvyšší soud dovolání podle ustanovení § 243b odst. 2 věta první o. s. ř. zamítl.

2. Přezkoumání přiměřenosti výše vypořádání akcionáře v rozhodčím řízení

§ 220k odst. 1 obch. zák.

Určuje-li smlouva o převodu obchodního jmění na akcionáře, že se o přezkoumání přiměřenosti výše vypořádání bude rozhodovat v rozhodčím řízení, zavazuje toto ujednání i akcionáře zrušované společnosti.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. července 2007, sp. zn. 29 Odo 225/2006

ASPI JUD99879CZ

Z odůvodnění:

Napadeným usnesením potvrdil odvolací soud usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 27. dubna 2004, čj. 50 Cm 11/2004-25, kterým tento soud zastavil řízení ve věci.

V odůvodnění usnesení odvolací soud především uvedl, že v projednávané věci se navrhovatelka domáhá vůči společnosti C. W., a. s. (dále jen „společnost“) přezkoumání vypořádání podle § 220p obch. zák. a určení jeho správné výše. Návrh odůvodnila tím, že byla akcionářkou právní předchůdkyně společnosti, která zanikla bez likvidace převedením obchodního jmění na společnost E. K. G., a. s. (nyní C. W., a. s.) Navrhovatelka má za to, že ustanovení čl. VI., předposlední odstavec, návrhu smlouvy o převzetí obchodního jmění, podle kterého měla být výše přiměřeného vypořádání v penězích přezkoumána v rozhodčím řízení s vyloučením pravomoci obecných soudů, je vůči ní neplatné, neboť strany tohoto sporu se na jeho řešení v rozhodčím řízení nedohodly, když navrhovatelka jako akcionářka zaniklé společnosti hlasovala proti tomuto postupu, a proto ji smluvní ujednání nezavazuje. Na-

vrhovatelka rovněž namítá nedostatečnou výši vypořádání v penězích a formální nedostatky znaleckého posudku.

Odvolací soud konstatoval, že podle § 106 odst. 1 o. s. ř., jakmile soud k námitce žalovaného uplatněné nejpozději při jeho prvním úkonu ve věci samé zjistí, že věc má být podle smlouvy účastníků projednána v řízení před rozhodci, nemůže věc dále projednávat a řízení zastaví. Věc však projedná, jestliže účastníci prohlásí, že na smlouvě netrvají. Soud projedná věc i tehdy, jestliže zjistí, že věc nemůže být podle práva České republiky podrobena rozhodčí smlouvě, nebo že rozhodčí smlouva je neplatná, popřípadě že vůbec neexistuje, nebo že její projednání v řízení před rozhodci přesahuje rámec pravomoci přiznané jim smlouvou, anebo se rozhodčí soud odmítne věcí zabývat.

Podle § 220p odst. 4 věty první, čtvrté a páté obch. zák., se při zrušení akciové společnosti s převodem obchodního jmění na akcionáře namísto smlouvy o fúzi vyhotovuje smlouva o převzetí obchodního jmění, která musí být uzavřena mezi společností a hlavním akcionářem. Ustanovení § 220k odst. 1 a odst. 7 obch. zák. platí přiměřeně. Místo výměnného poměru akcií a lhůty při jejich výměně se ve smlouvě o převzetí uvádí výše a lhůta vypořádání v penězích.

Podle § 220k odst. 1 obch. zák. může smlouva o fúzi určit, že se o přezkoumání výměnného poměru akcií a určení výše dorovnání v penězích bude rozhodovat v rozhodčím řízení.

V této věci společnost (při prvním úkonu ve věci samé) namítla, že smlouva o převzetí obchodního jmění mezi zanikající společností a hlavním akcionářem určuje řešení případných sporů k přezkoumání vypořádání a určení jeho výše v rozhodčím

řízení (§ 220p odst. 4, § 220k odst. 1 *in fine* obch. zák.), a proto je dán důvod podle § 106 odst. 1 věta první o. s. ř. pro zastavení řízení.

Pro posouzení důvodnosti podaného odvolání je podle odvolacího soudu třeba odpovědět na otázku, zda vůbec a pokud ano, jaký právní význam má pro toto řízení rozhodčí doložka ve smlouvě o převzetí obchodního jmění hlavním akcionářem. Je třeba zkoumat, zda tato rozhodčí smlouva, jejíž stranou akcionář není a jejíž uzavření může ovlivnit pouze při hlasování valné hromady, je či není překážkou postupu v tomto řízení.

Při posuzování otázky významu rozhodčí doložky ve smlouvě o převzetí obchodního jmění pro řízení o určení správné výše vypořádání, vycházel odvolací soud z následujících úvah:

Právo na přiměřené vypořádání v penězích a přezkoumání jeho výše, mají minoritní akcionáři zanikající společnosti (§ 220p odst. 2, § 220k odst. 1 obch. zák.). Toto právo nesvědčí ani zrušované společnosti, ani hlavnímu akcionáři, který přebírá její obchodní jmění. Pokud by soud přisvědčil názoru navrhovatelky, podle něhož ji rozhodčí doložka ve smlouvě, jejíž stranou není, nezavazuje, právní úprava § 220k odst. 1 věta třetí obch. zák., by postrádala smysl. Zákon by totiž umožnil stranám smlouvy řešit v rozhodčím řízení spory o nárok, který nemají.

Ve prospěch výkladu, podle něhož je rozhodčí doložka ve smlouvě o fúzi závazná i pro akcionáře, který ovšem není smluvní stranou této smlouvy, svědčí i systematické zařazení tohoto ustanovení do § 220k obch. zák., které upravuje práva akcionáře a nikoli práva či povinnosti zanikající společnosti a jejího nástupce.

Výklad, podle něhož je případnou rozhodčí doložkou ve smlouvě o fúzi vázán akcionář, který není stranou této smlouvy, ostatně odpovídá i účelu úpravy práva akcionáře na přiměřené vypořádání a na překzum jeho výše (§ 220p odst. 2, odst. 4, § 220k odst. 1, 5, 7 obč. zák.) a pravidlu rozumného uspořádání vztahu všech zúčastněných stran složitého procesu přeměny společnosti, jehož klíčovým a obtížným problémem je určení výměnného poměru akcií a případné výše doplatků k těmto akciím (v případě sloučení nebo splynutí společností) nebo určení výše přiměřeného vypořádání (v případě převodu obchodního jmění na hlavního akcionáře). Z obtížnosti stanovení ekonomického potenciálu všech zúčastněných společností a kvantifikace nároku akcionářů na odpovídající počet akcií nástupnické společnosti a doplatek v penězích, či na částku přiměřeného vypořádání, potom vyplývá snaha zákonodárce umožnit rychlou a účinnou ochranu práv všech stran zúčastněných v procesu přeměny tím, že pro majetkové spory mezi nástupnickou společností a bývalým akcionářem zaniklé společnosti lze předem dohodnout rozhodování v rozhodčím řízení.

Tato úprava podle odvolacího soudu není v rozporu s principem práva na soudní ochranu podle článku 36 Listiny, a to nejen proto, že rozhodčí nálezy a jejich výkon podléhají soudní kontrole, ale rovněž proto, že stanovení výměnného poměru, výše dorovnání a výše přiměřeného vypořádání je především odbornou otázkou.

Podle odvolacího soudu rozhodčí doložka obsažená ve smlouvě o převzetí obchodního jmění hlavním akcionářem, má pro spory o majetkové nároky akcionářů zanikající společnosti z procesního hlediska obdobné procesní účinky jako rozhodčí smlouva uzavřená mezi účastníky řízení podle § 2 zákona o rozhodčím řízení, a je překážkou dalšího postupu v tom-

to řízení, pokud nejsou splněny předpoklady stanovené ve druhé větě § 106 odst. 1 o. s. ř.

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podala navrhovatelka dovolání. Co do jeho přípustnosti odkázala na ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., co do důvodu na ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.

Nesprávné právní posouzení věci spatřuje v závěru, že věc má být projednána v řízení před rozhodci, přičemž za zásadní považuje posouzení otázky, zda je možné, aby menšinoví akcionáři byli proti své vůli vázáni rozhodčí doložkou, uvedenou ve smlouvě o převzetí obchodního jmění. Dovolatelka argumentuje tím, že rozhodčí řízení je speciálním institutem, který umožňuje alternativní řešení sporů. Pokud se strany rozhodnou pro projednání sporu v rozhodčím řízení, vzdávají se některých svých práv, která jim garantuje Listina, jde tedy o derogaci smluvní, neboť není přípustné, aby kdokoli byl právdle Listiny zbaven proti své vůli. Z toho dovozuje, že ustanovení § 220k obč. zák. umožňující fakticky pouze na základě vůle jedné osoby (majoritního akcionáře) založení pravomoci rozhodců pro rozhodování sporů s jinými osobami (menšinovými akcionáři), bez ohledu na vůli těchto osob, je porušením práv garantovaných podle hlavy V. Listiny. Dovolatelka akcentuje, že postup, kdy jsou menšinoví akcionáři nuceni se účastnit rozhodčího řízení za podmínek stanovených majoritním akcionářem, je nepřipustný a spadá do něj pošlapání práv akcionářů, zejména pak jejich práva na soudní ochranu, která jsou jim zaručena Listinou.

Dovolatelka dále namítá, že valná hromada, na které bylo rozhodnuto o převzetí obchodního jmění se konala 19. listopadu 2005 a převzetí obchodního jmění bylo do

obchodního rejstříku zapsáno již 9. prosince 2005, tudíž neměla fakticky žádnou možnost, jak se domoci určení neplatnosti smlouvy o převzetí obchodního jmění, která rozhodčí doložku obsahuje. Navrhuje, aby dovolací soud rozhodnutí soudů obou stupňů zrušil a věc vrátil k projednání soudu prvního stupně.

Jak již Nejvyšší soud uzavřel v usnesení uveřejněném pod číslem 37/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, je dovolání přípustné podle ustanovení § 239 odst. 2 písm. a) o. s. ř.

V projednávané věci dovolatelka brojí proti tomu, že jako menšinová akcionářka je proti své vůli nucena účastnit se rozhodčího řízení, navíc za podmínek, stanovených majoritním akcionářem, což je, podle jejího názoru, v rozporu s ústavně zaručeným právem na soudní ochranu dle Listiny.

K tomu Nejvyšší soud konstatuje, že již v usnesení ze dne 18. července 2006, sp. zn. 29 Odo 499/2005, uzavřel, že určuje-li smlouva o převodu obchodního jmění na akcionáře, že se o přezkoumání přiměřenosti výše vypořádání bude rozhodovat v rozhodčím řízení, zavazuje toto ujednání i akcionáře zrušované společnosti.

Přítom soulad uvedené právní úpravy s ustanovením § 2 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení již přezkoumal Ústavní soud, který uzavřel, že tato právní úprava není s uvedeným ustanovením v rozporu (viz např. rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 23. června 2005, sp. zn. III. ÚS 84/2005).

Rozhodnutí odvolacího soudu je tedy správné, a proto Nejvyšší soud dovolání podle ustanovení § 243b odst. 2 věta první o. s. ř. zamítl.

3. Povaha rozhodčího řízení

čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy
§ 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu

I. Pokud platné právo umožňuje rozhodovat majetkové spory i jinými subjekty než státními (soudy), neznamená to, že se jedná o orgány veřejné moci. V dosud nepublikovaném usnesení sp. zn. III. ÚS 32/06 Ústavní soud uvedl, že vykonatelnost rozhodčího nálezu nezaručuje rozhodci postavení orgánu veřejné moci ve smyslu ustanovení čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy a § 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu. Zásadní rozdíl je třeba spatřovat především ve zdroji, z něhož vyvěrá pravomoc k rozhodování sporů před soudem a před rozhodcem.

II. Pravomoc k rozhodování před rozhodcem vychází na rozdíl od moci soudní z vůle stran, kterou projevíly při sepisování rozhodčí smlouvy. Je zcela podružné, v čím zájmu byla rozhodčí doložka sepsána, podstatné je, že druhá strana na dohodnuté podmínky přistoupila. Rozhodčí řízení obsahuje řadu specifík, kterými se odlišuje od soudního řízení, a nelze tedy přistoupit na tvrzení, že podléhá přezkumu ústavní stížností, neboť tu lze využít toliko proti zásahům do základních práv ze strany státu, nikoli však subjektu zřetelně od státu odděleného. Zákon o rozhodčím řízení vymezil v ustanovení § 31 okolnosti, za nichž může být rozhodčí nálezu zrušen obecným soudem, nikoli však soudem Ústavním. Ústavní soud v dalším ani nezkoumal, zda stěžovatel využil výše citovaného ustanovení a ústavní stížnost odmítl z důvodu své nepříslušnosti.

Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 6. února 2007, sp. zn. IV. ÚS 224/07

ASPI JUD108702CZ
www.nalus.usoud.cz

4. Přezkoumání nároků minoritních akcionářů v rozhodčím řízení

§ 220p odst. 1 a odst. 4 obch. zák.
čl. 11, 36 a 38 Listiny
čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských
práv a základních svobod
§ 106 o. s. ř.

Minoritním akcionářům má být garantována možnost požadovat přezkoumání této přiměřenosti nabídnutého (poskytnutého) vyrovnání v penězích v řízení před nezávislým a nestranným soudem, ale tento závěr je třeba interpretovat širěji, tzn., že sem spadá i rozhodování v rozhodčím řízení, které by mělo obdobně jako řízení soudní zabezpečit vydání spravedlivého rozhodnutí. Samotná výše vypořádání sice není přezkoumatelná soudy, ale rozhodci jsou při svém rozhodování povinni postupovat podle zákona o rozhodčím řízení, takže nejde o svévolné rozhodování, ale rozhodování podle předem stanovených pravidel nezávislými osobami (arbitry).

Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 8. února 2007, sp. zn. II. ÚS 666/06

ASPI JUD108591CZ
www.nalus.usoud.cz

5. K vyhlášce č. 115/1974 Sb.

§ 87 písm. c) o. s. ř.
§ 37 odst. 1 zák. č. 97/1963 Sb.
čl. I vyhl. č. 115/1974 Sb., o Úmluvě
o řešení občanskoprávních sporů
vznikajících ze vztahů hospodářské
a vědeckotechnické spolupráce
v rozhodčím řízení

I. Podle čl. I vyhl. č. 115/1974 Sb.,
o Úmluvě o řešení občanskoprávních spo-

rů vznikajících ze vztahů hospodářské
a vědeckotechnické spolupráce v rozhod-
čím řízení, všechny spory mezi hospo-
dářskými organizacemi vyplývající ze
smluvních a jiných občanskoprávních
vztahů vznikajících mezi nimi v průběhu
hospodářské a vědeckotechnické spolu-
práce smluvních států této úmluvy bu-
dou rozhodovány v rozhodčím řízení
s vyloučením pravomoci státních soudů
v těchto sporech.

II. Podle čl. II spory uvedené v čl. I
budou projednávány u rozhodčího sou-
du, zřízeného při obchodní komoře ve
státě žalované strany nebo – podle ujed-
nání stran – v třetím smluvním státu té-
to Úmluvy. Jak bývalá ČSSR, tak i MLR
byly členskými státy RVHP a výše cito-
vaná vyhláška nepozbyla platnosti ani
po 1. 1. 1993.

III. Nároky týkající se ochrany ob-
chodního jména a ochrany proti jedná-
ní nekalé soutěže se zcela vymykají
z rozsahu působnosti úpravy vyhl.
č. 115/1974 Sb., o Úmluvě o řešení ob-
čanskoprávních sporů vznikajících ze
vztahů hospodářské a vědeckotechnické
spolupráce v rozhodčím řízení.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze
dne 5. února 1994, sp. zn. neuvedena

ASPI JUD4779CZ
PPP č. 7–8/1994, s. 46

Z odůvodnění:

Žalobou ze dne 5. 1. 1993 domáhal se
žalobce (F., s. r. o., P.) vůči žalovanému
(F. E. T. – H. Ltd, B., Maďarská republika,
organ. složka v P.) uložení povinnosti po-
žádat o změnu obchodního jména, dále pak
náhrady škody ve výši 500 000 Kč. Záro-
veň žalobce požádal o vydání předběžného
opatření, jímž by bylo do pravomocného
rozhodnutí soudu organizační složce žalo-

vaného zakázáno používat klamavou reklamu a uložena jí povinnost požádat o změnu obchodního jména

Krajský obchodní soud usnesením z 3. 3. 1993 zastavil řízení a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění svého rozhodnutí soud uvedl, že účastníkem řízení je zahraniční právnická osoba se sídlem v Maďarské republice.

S poukazem na ust. § 104 odst. 1 o. s. ř. soud proto řízení zastavil.

S uvedeným rozhodnutím nesouhlasil žalobce svým odvoláním z 8. 4. 1993. Podle jeho názoru vyhláška č. 115/1974 Sb. je pro řešení sporu nepoužitelná, neboť mezi žalobcem a žalovaným vztah hospodářské ani vědeckotechnické spolupráce nenastal a nikdy nenastane. Jedná se pouze o porušování předpisů platného obch. zák. v hospodářské soutěži na území České republiky. Žalobce proto navrhl zrušení napadeného usnesení a vrácení věci k dalšímu řízení.

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal podle ust. § 212 a násl. o. s. ř. napadené usnesení a podle § 221 o. s. ř. je zrušil.

Jednou z podmínek řízení, které je soud podle § 103 o. s. ř. povinen zkoumat kdykoli v průběhu řízení, je, aby věc podléhala pravomoci soudů České republiky. Je správné, že vzhledem k povaze žalovaného se soud prvního stupně touto otázkou zabýval, odvolací soud se však neztotožnil se závěrem, k němuž tento soud dospěl.

Předmětem žaloby jsou nároky žalobce, týkající se ochrany obchodního jména a ochrany proti jednání nekalé soutěže. Tyto nároky se zcela vymykají z rozsahu působnosti úpravy vyhlášky č. 115/1974 Sb.,

upravující podle čl. I odst. 1 řešení sporů mezi hospodářskými organizacemi (jež jsou blíže specifikovány v ust. čl. I odst. 3 Úmluvy), vyplývajících ze smluvních a jiných občanskoprávních vztahů, vznikajících mezi nimi v průběhu hospodářské a vědeckotechnické spolupráce smluvních států Úmluvy. Charakteristika těchto vztahů je doplněna jejich demonstrativním výčtem v odst. 2 čl. I Úmluvy (např. vztahy z kupních smluv, ze smluv o specializaci a kooperaci výroby atd.). Je zřejmé, že tato Úmluva, podepsaná členskými státy bývalé RVHP, svěřovala rozhodčímu řízení spory organizací smluvních stran, vzniklých při „hospodářské a vědeckotechnické spolupráci mezi smluvními státy“. O takový případ však v dané věci nejde.

Žalovaný, jenž je zahraniční právnickou osobou, podniká na území ČR prostřednictvím své v obchodním rejstříku zapsané organizační složky (§ 21 obch. zák.), tohoto podnikání se týká i podaná žaloba. Ve smyslu § 37 odst. 1 zákona č. 97/1963 Sb. a § 87, písm. c) o. s. ř. je nutno vyvodit pravomoc soudu ČR. Závěr, k němuž dospěl soud prvního stupně v napadeném rozhodnutí, není tedy správný a odvolací soud proto podle § 221 o. s. ř. toto rozhodnutí zrušil.

6. Přezkoumání výměnného poměru akcií a určení výše dorovnání v penězích v rozhodčím řízení

§ 220k odst. 1 obch. zák.

I. Ústavní soud neshledal, že by obsah poslední věty ust. § 220k odst. 1 obch. zák. byl protiústavní. Podle poslední věty ust. § 220k odst. 1 obch. zák. smlouva o fúzi může určit, že se o přezkoumání výměnného poměru akcií a určení výše

dorovnání v penězích bude rozhodovat v rozhodčím řízení.

II. Podle tohoto ustanovení není sice výše vypořádání přezkoumatelná soudy, ale rozhodci, kteří jsou při svém rozhodování povinni postupovat podle zákona o rozhodčím řízení. Nejde však o svévolné rozhodování, ale rozhodování podle předem stanovených pravidel nezávislými osobami (arbitry).

III. Rovněž je bez významu, že stěžovatelé sami smluvní stranou smlouvy o převzetí nebyli a hlasovali na valné hromadě proti jejímu schválení. Stěžovatelé jsou jako minoritní akcionáři vázáni rozhodnutím valné hromady, která může při respektování jejich práv jako minoritních akcionářů rozhodnout o věcech, které se akcií stěžovatelů týkají. Předmětné ustanovení má tedy svůj význam, a to umožnit přezkum vypořádání (realizovat právo na dorovnání) méně formálním postupem v rozhodčím řízení, které je vhodné pro rozhodování sporů v obchodních věcech. Proto nebyl návrh na zrušení citovaného ustanovení shledán důvodným.

Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 25. ledna 2006, sp. zn. III. ÚS 588/05

ASPI JUD135998CZ
www.nalus.usoud.cz

7. Rozhodčí doložka podle § 220p obch. zák.

čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod

čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod

čl. 95 odst. 1 a 2 Ústavy

čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 1 Listiny § 220p obch. zák.

Rozhodčí doložka uvedená ve smlouvě o převzetí jmění podle § 220p obch. zák. zavazuje oba stěžovatele a Ústavní soud v řadě svých předchozích rozhodnutí neshledal, že by procedura přezkoumání nároků minoritních akcionářů v rozhodčím řízení byla protiústavní. To znamená, že její aplikace sama o sobě nemůže vést k porušení práva na soudní ochranu, ani k porušení práva na ochranu majetku. Pokud stěžovatelé nebyli spokojeni s obsahem smlouvy o převzetí, mohli do tří měsíců ode dne konání valné hromady, jejímž usnesením bylo rozhodnuto o schválení smlouvy o převzetí (a o zrušení společnosti bez likvidace s převodem jmění na hlavního akcionáře), podat u soudu žalobu na vyslovení neplatnosti této smlouvy, která musí být spojena s návrhem na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady o převodu jmění (viz ustanovení § 183 ve spojení s ustanovením § 131 obch. zák.).

Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 4. září 2008, sp. zn. IV. ÚS 2062/08

ASPI JUD143711CZ
www.nalus.usoud.cz

8. K ústavnosti zastavení řízení podle § 106 o. s. ř. Přezkoumání nároků minoritních akcionářů v rozhodčím řízení

čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod

čl. 11, 36 a 38 Listiny

§ 220p odst. 1 a odst. 4 obch. zák.

§ 106 o. s. ř.

I. Zastavením řízení podle § 106 o. s. ř. nedošlo k omezení práv stěžovatelů na soudní ochranu, neboť přiměřené možnosti právní ochrany jejich majetko-

vých práv spojených s vlastnictvím akcií jim zůstaly zachovány.

II. Rozhodčí doložka uvedená ve smlouvě o převzetí jmění zavazuje oba stěžovatele a Ústavní soud v řadě svých předchozích rozhodnutí neshledal, že by procedura přezkoumání nároků minoritních akcionářů v rozhodčím řízení byla protiústavní. To znamená, že její aplikace sama o sobě nemůže vést k porušení práva na soudní ochranu, ani k poruše-

ní práva na ochranu majetku (k porušení posléze uvedeného majetkového práva by mohlo dojít teprve tehdy, pokud by minoritním akcionářům byla upřena adekvátní náhrada, což stěžovatelé ani netvrdí).

Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 9. října 2007, sp. zn. I. ÚS 1533/07

ASPI JUD136006CZ

www.nalus.usoud.cz

B. ROZHODČÍ SMLOUVA A ZPŮSOB URČENÍ ROZHODCE

I. Určení rozhodce

9. Rozhodčí smlouva. Způsob určení rozhodců

§ 2, § 7 odst. 1, § 31 písm. b), c) zákona
o rozhodčím řízení

Je platným ujednáním o způsobu určení rozhodců ve smyslu ustanovení § 7 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení, dohodnou-li se účastníci rozhodčí smlouvy na počtu rozhodců a současně okruhu rozhodců, z nichž bude (budou) konkrétní rozhodce (rozhodci) určen (určeni) losem. Ujednání o způsobu určení rozhodců je plně ve svobodné vůli účastníků rozhodčí smlouvy – z této smluvní volnosti pak plyne jednoznačný závěr, že rozhodce (či rozhodci) mohou být určeni i vrhem kostky učiněným notářem či v daném sporu nestranným advokátem.

Rozhodčí nález Rozhodčího soudu při IAL SE ze dne 31. března 2010, sp. zn. 66/2010

Právo – časopis pro právní teorii a praxi, č. 3/10

www.rozhodcisoud.net/judikatura.html

Z odůvodnění:

Žalovaný rozporoval pravomoc rozhodce k rozhodnutí sporu, a to s poukazem na skutečnost, že způsob určení počtu a osob rozhodců ve smyslu ustanovení § 7 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení je neurčitý. Účastníci rozhodčí smlouvy se totiž dohodli, že spor bude rozhodnut jediným rozhodcem a že způsobem určení rozhodců bude náhodný výběr rozhodce zapsaného na seznamu

Rozhodčího soudu při IAL SE losem učiněným nezainteresovaným advokátem.

Rozhodce má za to, že ujednání o způsobu určení rozhodců je plně ve svobodné vůli účastníků rozhodčí smlouvy – z této smluvní volnosti pak plyne jednoznačný závěr, že rozhodce (či rozhodci) mohou být určeni i vrhem kostky učiněným notářem či v daném sporu nestranným advokátem. Je proto platným ujednáním o způsobu určení rozhodců ve smyslu ustanovení § 7 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení, dohodnou-li se účastníci rozhodčí smlouvy na počtu rozhodců a současně okruhu rozhodců, z nichž bude (budou) konkrétní rozhodce (rozhodci) určen (určeni) losem.

Rozhodce má za to, že před tím, než se přistoupí ke „zneplatňování“ dvoustranného projevu vůle v podobě rozhodčí smlouvy, je třeba hledat zákonné prostředky k výkladu projevu vůle a „zneplatňování“ ponechat jako *ultima ratio*. Pokud tedy lze učinit z rozhodčí doložky jednoznačný závěr o způsobu určení počtu a osob rozhodců, pak respektujíc svobodnou kontraktační vůli, nelze považovat rozhodčí doložku za neplatnou.

Nevýhodou rozhodčí doložky určující osoby konkrétních rozhodců je skutečnost, že od uzavření této rozhodčí smlouvy do vzniku případného sporu může uplynout delší doba a nelze vyloučit, že na straně takto jmenovaného rozhodce dojde k takové změně poměrů, které mu znemožní vykonávat v budoucnu funkci rozhodce. S ohledem na toto riziko se většinou doporučuje v pří-

padě rozhodčích doložek, které nezakládají pravomoc některého stálého rozhodčího soudu stanovícího většinou velmi exaktně postup při jmenování rozhodců, uchýlit se právě k pravidlu obsaženému v ustanovení § 7 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení nebo k dohodě o jiném způsobu určení rozhodců spočívající obvykle v určení osoby (v mezinárodní praxi označované jako tzv. „*appointing authority*“), která konkrétní rozhodce v případě vzniku sporu jmenuje. Takovou nezávislou osobou může být kterýkoliv vhodný subjekt (viz Bělohlávek, A.: Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2004, ISBN: 80-7179-629-8, s. 76).

V mezinárodní praxi to bývá často osoba předsedy některého stálého mezinárodního rozhodčího soudu, a to i když jinak strany nezakládají pravomoc (příslušnost) takového rozhodčího soudu pro projednání a rozhodnutí sporu, či jiné významné instituce, v tuzemské praxi to může být předseda některého tuzemského stálého rozhodčího soudu, orgán obchodní, profesní či odvětvové komory nebo svazu, akademický funkcionář vysoké školy apod. Bude nepochybně vhodné a účelné, aby tato „*appointing authority*“ měla k rozhodčímu řízení nebo alespoň k oboru, jehož se předmět sporu dotýká, nějaký bližší vztah; zákon o rozhodčím řízení však takovou podmínku nestanoví a i v tomto bodu přenáší odpovědnost ohledně způsobu jmenování rozhodců v plném rozsahu do rukou účastníků rozhodčí smlouvy, kteří tak nesou za konstituování fóra plnou odpovědnost. Zmíněnou širokou smluvní volnost poskytuje charakter rozhodčího řízení jako řízení před soukromoprávním subjektem. Strany se mohou výslovně dohodnout na tom, že v případě sporu bude postupováno ve smyslu ustanovení § 9 zákona o rozhodčím řízení, tj. o jmenování rozhodce (rozhodců) rozhodne soud. Strany tak mohou dohodou obsaženou v rozhodčí smlouvě založit příslušnost kon-

krétního soudu právě k postupu dle § 9 zákona o rozhodčím řízení. Tento postup je ovšem běžný spíše v zahraničí, kde je na rozhodčí řízení zcela a jediné správně náziráno z pohledu velmi vhodné koexistence, a nikoliv tak, jak je tomu naprosto nesprávně v praxi většinou u nás, z pohledu „kvazikonkurence“ (viz Bělohlávek, A.: Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2004, ISBN: 80-7179-629-8, s. 77).

10. Jmenování rozhodce soudem. Zánik funkce jediného rozhodce

§ 7 odst. 1, 2, § 9 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení

Ustanovení § 7 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení nelze aplikovat, pokud rozhodčí smlouva obsahuje dohodu o počtu i o osobě rozhodce (§ 7 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení). Podle § 9 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení je soud oprávněn jmenovat nového rozhodce jen v případě rozhodce jmenovaného podle § 7 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení a nikoliv rozhodce určeného podle § 7 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení.

Rozsudek Krajského soudu ze dne 30. srpna 2005, čj. 11 Co 565/2005-56, potvrzený usnesením Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 33 Odo 135/2006, ze dne 31. 1. 2008

*ASPI JUD105628CZ,
SoJ č. 11/08, s. 854*

11. Způsob určení rozhodce

§ 7 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení

Strany si mohou dohodnout určení okruhu rozhodců, způsob jejich jmenování stranami, či postup, jímž mají roz-

hodci vést řízení. I soukromé subjekty mohou vést seznam rozhodců a vydávat pro účastníky rozhodčího řízení pravidla, kterými se rozhodci řídí.

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. května 2001, sp. zn. 22 Cm 18/2001
Bělohávek, A. Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář. 1 vydání. Praha : C. H. Beck, 2004, s. 77 (pozn. aut.: toto rozhodnutí bylo potvrzeno usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 10. října 2001)

12. Rozhodčí doložka. Způsob určení rozhodce

§ 2, § 7 odst. 1, 31 písm. b) zákona
o rozhodčím řízení

I. Rozhodčí řízení podle zákona o rozhodčím řízení umožňuje smluvním stranám, aby určité druhy sporů vyňaly z pravomoci soudů a podrobily je zvláštnímu řízení, v němž o nich budou rozhodovat soukromé osoby – jeden nebo více rozhodců, popř. stálý rozhodčí soud. Prostředkem k dosažení tohoto účelu je smluvní volnost, v jejímž rámci strany vymezí, jaké druhy sporů podrobí pravomoci rozhodců a dohodnou se na tom, zda je bude rozhodovat jeden nebo více rozhodců, popř. stálý rozhodčí soud (§ 2 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení). Shodným projevem vůle mohou smluvní strany v rozhodčí smlouvě určit počet i osoby rozhodců anebo stanovit způsob, jak budou určeny. Nedošlo-li však k dohodě o počtu a osobách rozhodců, nastupuje pravidlo zakotvené v § 7 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení, podle něhož každá ze stran jmenuje jednoho rozhodce, a tyto rozhodci zvolí předsedajícího rozhodce.

II. V posuzovaném případě bylo účastníky v rozhodčí doložce (smlouvě

mezi subjekty soukromoprávních vztahů o tom, že všechny spory, které vzniknou v budoucnu z určitého právního vztahu, budou posouzeny a rozhodnuty soukromoprávním subjektem, a to jedním nebo více rozhodci) konkrétně ujednáno, že majetkové spory vzniklé v souvislosti s leasingovou smlouvou budou rozhodovány podle platného práva České republiky rozhodcem vybraným žalující stranou ze seznamu rozhodců vedeného při Asociaci leasingových společností ČR. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že rozhodčí doložka ve znění: „Pronajímatel a nájemce se dohodli, že majetkové spory vzniklé v souvislosti s leasingovou smlouvou budou rozhodovány podle platného práva ČR rozhodcem vybraným žalující stranou ze seznamu rozhodců vedeného při Asociaci leasingových společností ČR“, je platná.

III. V souzené věci využily strany svého práva ve smyslu ust. § 7 zákona o rozhodčím řízení a určili v rozhodčí smlouvě nikoli počet ani osoby rozhodců, nýbrž způsob, jak počet i osoby rozhodců mají být určeny. Strany si dle uvedeného ustanovení mohou v rozhodčí smlouvě určit okruh rozhodců, způsob jejich jmenování stranami nebo postup, jímž mají rozhodci vést řízení.

IV. Pokud se účastníci dohodli, že spory vzniklé ze smlouvy obsahující rozhodčí doložku budou rozhodovány rozhodcem vybraným žalující stranou ze seznamu rozhodců vedeného při soukromoprávním subjektu (zde: při Asociaci leasingových společností ČR) a nikoli rozhodčím soudem ve smyslu ust. § 13 zákona o rozhodčím řízení, je taková dohoda platná.

V. Mechanismus, jakým bude rozhodce či rozhodci ve smyslu ust. § 7 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení vybráni, nemusí být sjednán přímo v rozhodčí smlouvě.

VI. Mechanismus, jakým bude rozhodce či rozhodci ve smyslu ust. § 7 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení vybráni, nemusí být vytvořen stálým rozhodčím soudem zřízeným ve smyslu § 13 zákona o rozhodčím řízení.

VII. I jiné soukromé subjekty než stálé rozhodčí soudy zřízené ve smyslu ust. § 13 zákona o rozhodčím řízení mohou vést seznam rozhodců a vydávat pro účastníky rozhodčího řízení pravidla, kterými se rozhodci řídí. Pravidla těchto soukromoprávních subjektů pro určení rozhodců se považují za dohodu obsaženou v rozhodčí smlouvě ve smyslu ust. § 7 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení.

VIII. Rozhodování sporu v rozhodčím řízení není porušením ustanovení čl. 36 odst. 1 Listiny, pokud účastníci řízení mají možnost ovlivnit, jaký rozhodce (či skupina rozhodců) bude o jejich právech a povinnostech v souladu s platnou rozhodčí smlouvou ve smyslu ust. § 2 zákona o rozhodčím řízení rozhodovat. K tomu mají účastníkům napomoci poměrně široké podmínky, které zákon v ust. § 4 a 8 zákona o rozhodčím řízení klade na osobu rozhodce a které klade na určení počtu i osob rozhodců (popř. způsobu, jak počet i osoby rozhodců mají být určeny) ve smyslu ust. § 7 zákona o rozhodčím řízení.

IX. Není nezbytné, aby se strany dohodly na jmenovitě určeném rozhodci. Strany se mohou (nikoli musí) dohodnout na určení konkrétních jmen rozhodců. Nevýhodou takové rozhodčí doložky je skutečnost, že od uzavření této doložky do vzniku sporu může uplynout delší doba a nelze vyloučit, že na straně takto jmenovaného rozhodce dojde ke změně poměrů znemožňujících výkon funkce rozhodce. Proto dochází – stejně jako v souzené věci – ve smyslu ust. § 7

odst. 1 zákona o rozhodčím řízení k určení mechanismu, jakým způsobem bude určitý rozhodce pro rozhodování v budoucnosti vzniklých sporů vybrán, přičemž závěr, zda se účastníci rozhodnou pro to, že jejich případné spory bude rozhodovat rozhodce (rozhodci) zapsaný v seznamu vedeného u stálých rozhodčích soudů či jiných soukromoprávních subjektů, je ponechán na dohodě stran.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 31. července 2008, sp. zn. 32 Cdo 2282/2008

ASPI JUD155220CZ

Z odůvodnění:

Vrchní soud v Olomouci jako soud odvolací usnesením ze dne 23. ledna 2008, čj. 7 Cmo 452/2007-40, potvrdil bod I. výroku usnesení Krajského soudu v Brně (dále jen „soud prvního stupně“) ze dne 11. 10. 2007, čj. 25 Cm 101/2007-24, jímž tento soud řízení zastavil (bod I. výroku usnesení odvolacího soudu), změnil bod II. výroku usnesení soudu prvního stupně, jímž soud prvního stupně rozhodl o náhradě nákladů řízení, že žádný z účastníků nemá na jejich náhradu právo, tak, že žalobce je povinen zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně částku 25 595 Kč do tří dnů od právní moci tohoto usnesení k rukám zástupce žalované (bod II. výroku usnesení odvolacího soudu), a dále rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení tak, že žalobce je povinen zaplatit žalované na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 800 Kč do tří dnů od právní moci tohoto usnesení k rukám zástupce žalované (bod III. výroku usnesení odvolacího soudu); odvolací soud nepřezkoumal odvoláním nenapadený bod III. výroku usnesení soudu prvního stupně, jímž tento soud rozhodl o nevrácení soudního poplatku žalobci.

V odůvodnění usnesení odvolací soud zejména uvedl, že přezkoumal usnesení soudu prvního stupně v odvoláním napadené části (body I. + II. výroku), ve stejném rozsahu přezkoumal i řízení, které jeho vydání předcházelo, a dospěl k závěru, že odvolání žalobce důvodné není a odvolání žalované důvodné je. Z obsahu spisu odvolací soud zjistil, že žalobou doručenou soudu prvního stupně dne 16. 5. 2007 se žalobce po žalované domáhal zaplacení částky 634 204,50 Kč s příslušenstvím, jež představuje finanční prostředky, které žalované zaplatil na základě „Smlouvy o finančním pronájmu – leasingová smlouva“ (dále jen „leasingová smlouva“), jež je dle přesvědčení žalobce absolutně neplatná pro rozpor se zákonem. Žalobce dále tvrdil, že v důsledku neplatnosti celé leasingové smlouvy a s ohledem ujednání, že spor může být rozhodnut mimo ústní jednání a že nález nebud obsahovat odůvodnění, byl-li vydán bez ústního projednání věci, je neplatná rovněž sjednaná rozhodčí doložka. Odvolací soud se ztotožnil s právním posouzením soudu prvního stupně, že v předmětné rozhodčí doložce, splňující náležitosti stanovené v ust. § 3 zákona o rozhodčím řízení (písemná forma), byl ve smyslu § 7 stanoven určitý počet rozhodců (jeden) a rovněž i způsob, jak počet a osoby rozhodců mají být určeny, poněvadž bylo ujednáno, že rozhodce má být vybrán žalující stranou ze Seznamu rozhodců vedeného při Asociaci leasingových společností ČR. Námitku odvolatele, že nejsou uvedeny konkrétní rozhodci, jež mají ve věci rozhodnout, neshledal odvolací soud důvodnou, jelikož zákon nestanoví povinnost dohodnout v rozhodčí smlouvě konkrétní jména rozhodců, přičemž v případě, že by rozhodčí smlouva nestanovila ani způsob určení rozhodců, bude tento ustanoven postupem uvedeným v § 7 zákona o rozhodčím řízení. Důvodnou nebyla shledána ani námitka odvolatele spočívající v neexistenci rozhodčího soudu při Aso-

ciaci leasingových společností ČR, neboť to nemůže mít dle odvolacího soudu vliv na platnost rozhodčí doložky, jelikož si v ní strany stanovily pro rozhodování sporu rozhodce a nikoli stálý rozhodčí soud ve smyslu ust. § 13 zákona o rozhodčím řízení.

Ze shora uvedených důvodů odvolací soud uzavřel, že soud prvního stupně postupoval v souladu s uvedeným zákonem, když dovedl, že účastníci sjednali v leasingové smlouvě platnou rozhodčí doložku, v níž se dohodli na tom, že spory vyplývající z předmětné leasingové smlouvy budou rozhodnuty rozhodcem, a proto není dána pravomoc soudu k rozhodnutí v této věci. Odvolací soud odvoláním žalobce napadené rozhodnutí soudu prvního stupně v bodu I. výroku jako věcně správně potvrdil.

Odvolací soud na základě odvolání žalované přezkoumal bod II. výroku soudu prvního stupně o náhradě nákladů řízení a dovedl, že námitky odvolatelky jsou důvodné. V daném případě bylo řízení zastaveno pro nedostatek pravomoci soudu, takže z procesního hlediska, kdy žalobce nerespektováním rozhodčí doložky zavinil, že řízení muselo být zastaveno, a žalovaný byl s námitkou nedostatku pravomoci soudu úspěšný, je žalobce povinen nahradit účelně vynaložené náklady řízení žalované ve smyslu ust. § 146 odst. 2 věty první o. s. ř., jež činí 25 595 Kč.

Z těchto důvodů odvolací soud usnesení soudu prvního stupně v bodu II. výroku o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně změnil tak, že žalobce je povinen zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně částku 25 595 Kč do tří dnů od právní moci tohoto usnesení k rukám zástupce žalované. Odvolací soud současně dle ust. § 142 odst. 1 a § 224 odst. 1 o. s. ř. rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení tak, že žalobce je povinen zaplatit žalované na ná-

hradě nákladů odvolacího řízení částku 800 Kč do tří dnů od právní moci tohoto usnesení k rukám zástupce žalované.

Dovoláním ze dne 30. dubna 2008 napadl žalobce usnesení odvolacího soudu v celém rozsahu, aniž by uvedl, z čeho dovozuje přípustnost dovolání, a aniž by podřadil své dovolací námitky některému ze zákonem stanovených dovolacích důvodů (§ 241a odst. 2 a 3 o. s. ř.).

V odůvodnění dovolání žalobce zejména uvedl, že je přesvědčen o věcné a místní příslušnosti soudu prvního stupně k řízení o tomto sporu a že není dána příslušnost ani pravomoc k rozhodnutí rozhodce vedeného při Asociaci leasingových společností ČR. Namítl neexistenci pravomoci a příslušnosti k rozhodování obchodních sporů Asociace leasingových společností ČR, neboť stálý rozhodčí soud nemůže být založen a provozován kýmkoli, nýbrž může být zřízen jen zákonem, jak vyplývá z ust. § 13 zákona o rozhodčím řízení. Dovolatel je přesvědčen, „že podle platného práva nemohou mimo soudů rozhodovat a vlastním jménem vydávat závazné a vykonatelné rozhodčí nálezy žádné jiné instituce, nežli konkrétní rozhodce, na němž se strany dohodly, nebo více konkrétních rozhodců, na nichž se strany dohodly, nebo stálý rozhodčí soud zřízený zákonem v souladu s ust. § 13 zákona o rozhodčím řízení, na jehož pravomoci se strany dohodly.“ Nesouhlasí s názorem, že platná rozhodčí doložka může obsahovat způsob určení rozhodce (rozhodců) odkazem „na libovolnou osobou vedenou v jakémsi seznamu rozhodců nestálého rozhodčího soudu nezřízeného na základě zákona a vedeného při jakési zájmové asociaci, kdy jeden z účastníků sporu je členem této zájmové asociace“. Tento výklad by dle názoru dovolatele vedl k obcházení ust. § 2 zákona o rozhodčím řízení, poněvadž „jednoznačná podmínka pro právo osoby rozhodovat namís-

to soudů vázaná na členství rozhodce ve stálém rozhodčím soudu zřízeném na základě zákona nebo na dohodě účastníků o osobě rozhodce“.

Vzhledem k tomu, že dovolatel spatřuje nesprávnost napadeného usnesení v tom, že odvolací soud dospěl k nesprávnému právnímu posouzení věci, „když připustil shora popsaný extenzivní výklad ust. § 2 odst. (1) zákona o rozhodčím řízení“, závěrem navrhl, aby Nejvyšší soud usnesení odvolacího soudu zrušil, vyslovil pravomoc soudu k rozhodnutí ve věci a vrátil věc odvolacímu soudu k řízení s tím, že tento soud rozhodne a přizná žalobci náklady právního zastoupení v odvolacím a dovolacím řízení v souladu s vyhl. č. 484/2000 Sb. a jeden režijní paušál za podání odvolání ve výši 300 Kč a jeden za podání dovolání.

Žalovaná se k dovolání, jak plyne z obsahu spisu, nevyjádřila.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) posoudil dovolání podle ust. § 240 odst. 1, § 241 odst. 1 a 4 a § 241a odst. 1 o. s. ř. a konstatoval, že dovolání bylo podáno osobou oprávněnou, včas, obsahuje stanovené náležitosti, dovolatel je zastoupen advokátkou a jí bylo dovolání sepsáno.

Poté se Nejvyšší soud zabýval otázkou přípustnosti tohoto mimořádného opravného prostředku (§ 236 odst. 1 o. s. ř.), neboť toliko z podnětu přípustného dovolání lze správnost napadeného rozhodnutí přezkoumat z hlediska uplatněných dovolacích důvodů.

Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Dovolání žalobce směřuje do všech bodů výroku usnesení odvolacího soudu,

jimiž bylo potvrzeno usnesení soudu prvního stupně v bodě I. výroku o zastavení řízení (bod I. výroku usnesení odvolacího soudu), změněno v bodě II. výroku usnesení soudu prvního stupně o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně (bod II. výroku usnesení odvolacího soudu) a rozhodnuto o náhradě nákladů odvolacího řízení (bod III. výroku usnesení odvolacího soudu).

V posuzovaném případě je dovolání proti usnesení odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno usnesení soudu prvního stupně o zastavení řízení (podle § 106 odst. 1 o. s. ř.), dle § 239 odst. 2 písm. a) o. s. ř. přípustné.

Podle § 242 odst. 1 a 3 o. s. ř. dovolací soud přezkoumá rozhodnutí odvolacího soudu v rozsahu, ve kterém byl jeho výrok napaden; přitom je vázán uplatněnými dovolacími důvody včetně toho, jak je dovolatel obsahově vymezil. Z ustanovení § 242 odst. 3 věty druhé o. s. ř. vyplývá povinnost dovolacího soudu přihlídnout k vadám řízení uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., jakož i k tzv. jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci [§ 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř.], i když nebyly v dovolání uplatněny. Existence uvedených vad nebyla v dovolání namítána a dovolací soud tyto vady z obsahu spisu též nezjistil.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil rozhodné skutečnosti podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu určil sice správně, ale nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Odvolací soud se ztotožnil s právním posouzením soudu prvního stupně, že v předmětné rozhodčí doložce, splňující náležitosti stanovené v ust. § 3 zákona

o rozhodčím řízení, byl ve smyslu § 7 stanoven určitý počet rozhodců (přičemž v souzené věci nemůže mít vliv na platnost rozhodčí doložky to, zda může být rozhodčí soud zřízen jen zákonem, jelikož si v ní strany stanovily pro rozhodování sporu rozhodce a nikoli stálý rozhodčí soud ve smyslu ust. § 13 zákona o rozhodčím řízení), způsob, jak počet a osoby rozhodců mají být určeny, a nestanovuje-li zákona o rozhodčím řízení povinnost dohodnout v rozhodčí smlouvě konkrétní jména rozhodců, účastníci sjednali v leasingové smlouvě platnou rozhodčí doložku, v níž se dohodli na tom, že spory vyplývající z předmětné leasingové smlouvy budou rozhodnuty rozhodcem, a proto není dána pravomoc obecného soudu k rozhodnutí v této věci.

Námítky dovolatele spočívají v tom, že platná rozhodčí doložka nemůže obsahovat způsob určení rozhodce (rozhodců) odkazem „na libovolnou osobou vedenou v jakémsi seznamu rozhodců nestálého rozhodčího soudu nezřízeného na základě zákona a vedeného při jakési zájmové asociaci, kdy jeden z účastníků sporu je členem této zájmové asociace“. Tento výklad by dle názoru dovolatele vedl k obcházení ust. § 2 zákona o rozhodčím řízení, poněvadž „jednoznačná podmínka pro právo osoby rozhodovat namísto soudů vázaná na členství rozhodce ve stálém rozhodčím soudu zřízeném na základě zákona nebo na dohodě účastníků o osobě rozhodce“.

V souzené věci jde tedy o posouzení otázky, zda věc má být dle smlouvy účastníků [„smlouva o finančním pronájmu č. 1010500213 (leasing)“] projednána v řízení před obecnými soudy či před rozhodcem (rozhodci).

Dle čl. IV., nazvaného „další ujednání“, smlouvy o finančním pronájmu č. 1010500213 [leasing] ze dne 8. 6. 2005

jsou nedílnou součástí smlouvy o finančním pronájmu Všeobecné smluvní podmínky finančního pronájmu (leasingu) movitých věcí verze 13/2005.

Dle čl. 9 odst. 9.9 Všeobecných smluvních podmínek finančního pronájmu (leasingu) movitých věcí (verze 13/2005) se „pronajímatel a nájemce dohodli, že majetkové spory vzniklé v souvislosti s leasingovou smlouvou budou rozhodovány podle platného práva ČR rozhodcem vybraným žalující stranou ze seznamu rozhodců vedeného při Asociaci leasingových společností ČR.“

Dle § 2 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení se mohou strany dohodnout, že o majetkových sporech mezi nimi, s výjimkou sporů vzniklých v souvislosti s výkonem rozhodnutí a incidenčních sporů, k jejichž projednání a rozhodnutí by jinak byla dána pravomoc soudu, má rozhodovat jeden nebo více rozhodců anebo stálý rozhodčí soud (rozhodčí smlouva).

Dle § 4 zákona o rozhodčím řízení může být rozhodcem občan České republiky, který je zletilý a způsobilý k právním úkonům, pokud zvláštní předpis nestanoví jinak (odst. 1), přičemž cizinec může být rozhodcem, je-li podle práva svého státu způsobilý k právním úkonům; postačí však, je-li způsobilý k právním úkonům podle práva České republiky (odst. 2).

Dle § 7 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení má rozhodčí smlouva zpravidla určit počet i osoby rozhodců anebo stanovit způsob, jak počet i osoby rozhodců mají být určeny. Konečný počet rozhodců musí být vždy lichý.

Podle ustanovení § 106 odst. 1 o. s. ř. jakmile soud k námitce žalovaného, uplatněné nejpozději při prvním jeho úkonu ve věci samé, zjistí, že věc má být podle smlou-

vy účastníků projednána v řízení před rozhodci, nemůže věc dále projednávat a řízení zastaví; věc však projedná, jestliže účastníci prohlásí, že na smlouvě netrvají. Soud projedná věc i tehdy, jestliže zjistí, že věc nemůže být podle práva České republiky podrobena rozhodčí smlouvě, nebo že rozhodčí smlouva je neplatná, popřípadě že vůbec neexistuje nebo že její projednání v řízení před rozhodci přesahuje rámec pravomoci přiznané jim smlouvou, anebo že rozhodčí soud odmítl věci se zabývat.

V posuzovaném případě bylo účastníky v rozhodčí doložce (smlouvě mezi subjekty soukromoprávních vztahů o tom, že všechny spory, které vzniknou v budoucnu z určitého právního vztahu, budou posouzeny a rozhodnuty soukromoprávním subjektem, a to jedním nebo více rozhodci) ujednáno, že majetkové spory vzniklé v souvislosti s leasingovou smlouvou budou rozhodovány podle platného práva České republiky rozhodcem vybraným žalující stranou ze seznamu rozhodců vedeného při Asociaci leasingových společností ČR.

Rozhodčí řízení podle zákona o rozhodčím řízení umožňuje smluvním stranám, aby určité druhy sporů vyňaly z pravomoci soudů a podrobily je zvláštnímu řízení, v němž o nich budou rozhodovat soukromé osoby – jeden nebo více rozhodců, popř. stálý rozhodčí soud. Prostředkem k dosažení tohoto účelu je smluvní volnost, v jejímž rámci strany vymezí, jaké druhy sporů podrobí pravomoci rozhodců a dohodnou se na tom, zda je bude rozhodovat jeden nebo více rozhodců, popř. stálý rozhodčí soud (§ 2 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení). Shodným projevem vůle mohou smluvní strany v rozhodčí smlouvě určit počet i osoby rozhodců anebo stanovit způsob, jak budou určeny. Nedošlo-li však k dohodě o počtu a osobách rozhodců, nastupuje pravidlo zakotvené v § 7 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení, podle

něhož každá ze stran jmenuje jednoho rozhodce a tito rozhodci zvolí předsedajícího rozhodce.

V souzené věci využily strany svého práva ve smyslu ust. § 7 zákona o rozhodčím řízení a určily v rozhodčí smlouvě nikoli počet ani osoby rozhodců, nýbrž způsob, jak počet i osoby rozhodců mají být určeny.

Strany si dle uvedeného ustanovení mohou v rozhodčí smlouvě určit okruh rozhodců, způsob jejich jmenování stranami, nebo postup, jímž mají rozhodci vést řízení. I jiné soukromé subjekty než stálé rozhodčí soudy zřízené ve smyslu ust. § 13 zákona o rozhodčím řízení mohou vést seznam rozhodců a vydávat pro účastníky rozhodčího řízení pravidla, kterými se rozhodci řídí. Pravidla těchto soukromoprávních subjektů pro určení rozhodců se považují za dohodu obsaženou v rozhodčí smlouvě ve smyslu ust. § 7 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení.

Pokud se účastníci dohodli, že spory vzniklé z předmětné leasingové smlouvy budou rozhodovány rozhodcem vybraným žalující stranou ze seznamu rozhodců vedeného při Asociaci leasingových společností ČR a nikoli rozhodčím soudem ve smyslu ust. § 13 zákona o rozhodčím řízení, není námitka žalobce, že „mechanismus, jakým bude tento rozhodce či rozhodci vybráni (...), musí být sjednán výslovně a určitě“ za podmínky, že tento mechanismus musí být vytvořen stálým rozhodčím soudem zřízeným ve smyslu § 13 zákona o rozhodčím řízení zákonem, případná, jelikož za situace, kdy – jak shora uvedeno – i jiné soukromé subjekty než stálé rozhodčí soudy zřízené ve smyslu ust. § 13 zákona o rozhodčím řízení mohou vést seznam rozhodců a vydávat pro účastníky rozhodčího řízení pravidla, kterými se rozhodci řídí, se účastníci dohodli, že rozhodce, jenž

bude rozhodovat jejich případné spory vyplývající z leasingové smlouvy, bude vybrán ze seznamu nikoli stálého rozhodčího soudu, jenž musí být – jak správně dovolatel dovozuje – zřízen zákonem, nýbrž ze seznamu Asociace leasingových společností ČR.

Rozhodování sporu v rozhodčím řízení není porušením ustanovení čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, pokud účastníci řízení mají možnost ovlivnit, jaký rozhodce (či skupina rozhodců) bude o jejich právech a povinnostech v souladu s platnou rozhodčí smlouvou ve smyslu ust. § 2 zákona o rozhodčím řízení rozhodovat. K tomu mají účastníkům napomoci poměrně široké podmínky, které zákon v ust. § 4 a 8 zákona o rozhodčím řízení klade na osobu rozhodce, a které klade na určení počtu i osob rozhodců (popř. způsobu, jak počet i osoby rozhodců mají být určeny) ve smyslu ust. § 7 zákona o rozhodčím řízení.

Dovozuje-li žalobce nutnost dohody na jmenovitě určeném rozhodci, není jeho názor správný. Strany se mohou (nikoli musí) dohodnout na určení konkrétních jmen rozhodců. Nevýhodou takové rozhodčí doložky je skutečnost, že od uzavření této doložky do vzniku sporu může uplynout delší doba a nelze vyloučit, že na straně takto jmenovaného rozhodce dojde ke změně poměrů znemožňujících výkon funkce rozhodce. Proto dochází – stejně jako v souzené věci – ve smyslu ust. § 7 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení k určení mechanismu, jakým způsobem bude určitý rozhodce pro rozhodování v budoucnosti vzniklých sporů vybrán, přičemž závěr, zda se účastníci rozhodnou pro to, že jejich případné spory bude rozhodovat rozhodce (rozhodci) zapsaný v seznamu vedeného u stálých rozhodčích soudů či jiných soukromoprávních subjektů, je ponechán na dohodě stran.

Pokud odvolací soud za uvedeného skutkového stavu v souladu s ust. § 2, § 7 a § 13 zákona o rozhodčím řízení dospěl k závěru, že předmětná rozhodčí doložka je platným ujednáním o způsobu určení počtu a osob rozhodců, že věc má být dle smlouvy účastníků projednána před rozhodci (resp. rozhodcem), že obecný soud v důsledku tohoto nemůže věc projednat, a proto potvrdil výrok soudu prvního stupně o zastavení řízení ve smyslu ust. § 106 odst. 1 věty před středníkem o. s. ř., je toto jeho právní posouzení správné.

Jelikož se dovolateli prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 b o. s. ř. nepodařilo zpochybnit správnost napadeného rozhodnutí, Nejvyšší soud dovolání podle § 243b odst. 2 části věty před středníkem o. s. ř. zamítl.

Nejvyšší soud proto s ohledem na shora uvedené rozhodl tak, že dovolání žalobce směřující proti bodu I. výroku usnesení odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno usnesení soudu prvního stupně o zastavení řízení, dle § 243b odst. 2 věty před středníkem zamítl a dovolání žalobce směřující proti bodům II. a III. výroku usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo rozhodnuto o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů, dle § 243b odst. 5 o. s. ř. ve spojení s § 218 písm. c) o. s. ř. pro jeho nepřipustnost odmítl.

13. Rozhodčí doložka. Způsob určení rozhodce

§ 2, § 7 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení

Rozhodčí doložka, v níž se účastníci dohodli, že rozhodce, jenž bude rozhodovat jejich případné spory vyplývající z leasingové smlouvy, bude vybrán ze seznamu rozhodců vedeného při Asociaci leasingových společností ČR, je platným

ujednáním o způsobu určení počtu a osob rozhodců podle § 7 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. září 2009, sp. zn. 23 Cdo 5129/2007

ASPI JUD156080CZ

Z odůvodnění:

Pokud v této souvislosti dovolatel namítá, že odvolací soud nesprávně posoudil jeho omluvu z nařízeného rozhodčího jednání, neshledal Nejvyšší soud, že by tato námitka byla opodstatněná. Podle zjištění soudu prvního stupně zástupce žalobce opakovaně žádal o změnu termínu jednání rozhodčího senátu. Žádosti ze dne 16. 3. 2004 bylo vyhověno z důvodu kolize se zaplaceným seminářem. Jednání nařízené na den 13. 7. 2004 bylo odročeno z důvodu kolize s jiným jednáním žalobce. Předvolání k jednání dne 15. 9. 2005 bylo zástupci žalobce doručeno dne 4. 8. 2005, omluva zástupce žalobce a žádost o odročení byla doručena předsedovi rozhodčího senátu dne 13. 9. 2005 s tím, že v omluvě bylo uvedeno, že zástupce žalobce jede na zahraniční dovolenou.

Dovolací soud, který je vázán skutkovým zjištěním soudu prvního stupně a soudu odvolacího a tato skutková zjištění přezkoumávat nemůže, se za takto zjištěného skutkového stavu ztotožňuje se závěrem odvolacího soudu, že předmětná omluva byla opožděná a nedůvodná. Za této situace nelze přisvědčit tvrzení žalobce, že mu nebyla poskytnuta možnost věc před rozhodci projednat a že v důsledku této skutečnosti nemohl uplatnit svoji námitku o nelegitimnosti rozhodčího řízení, a to jak z důvodu údajného nedostatku smířčího řešení, tak i z důvodu, že výběr rozhodců byl vázán na okruh osob uvedených v seznamu rozhodců Asociace leasingových společ-

ností ČR. Žalobci přitom nic nebránilo v tom, aby tuto námitku vznesl při jednání rozhodčího senátu osobně, resp. jeho zástupce tak mohl učinit písemně.

Tato námitka však není opodstatněná ani z věcných důvodů. Nejvyšší soud tuto otázku řešil již v usnesení ze dne 31. července 2008, sp. zn. 32 Cdo 2282/2008, přičemž dovodil, že rozhodčí doložka, v níž se účastníci dohodli, že rozhodce, jenž bude rozhodovat jejich případné spory vyplývající z leasingové smlouvy, bude vybrán ze seznamu rozhodců vedeného při Asociaci leasingových společností ČR, je platným ujednáním o způsobu určení počtu a osob rozhodců podle § 7 zákona o rozhodčím řízení. Nejvyšší soud nemá důvod se od tohoto závěru odchýlit v dané věci.

Za zcela irelevantní považuje dovolací soud shodně se soudem odvolacím i poslední námitku dovolatele, podle níž rozhodčí nález neobsahuje uvedení místa vydání rozhodčího nálezu, neboť nejde o důvod pro zrušení rozhodčího nálezu uvedený v § 31 zákona o rozhodčím řízení.

14. Rozhodčí doložka

§ 7 zákona o rozhodčím řízení

I. Smluvní strany dohodly, že „veškeré spory vzniklé z této smlouvy anebo v souvislosti s ní budou rozhodovány v rozhodčím řízení podle českého práva“ s tím, že „počet i osoby rozhodců určí generální sekretář Asociace realitních kanceláří Čech, Moravy a Slezska, který též jmenuje nového rozhodce, jestliže se určený rozhodce vzdá funkce nebo nemůže činnost rozhodce vykonávat“.

II. V posuzovaném případě bylo v rozhodčí smlouvě jednoznačně stanoveno, že veškeré spory vzniklé z před-

mětné zprostředkovatelské smlouvy anebo v souvislosti s ní budou rozhodovány v rozhodčím řízení podle českého práva. Rozhodčí doložka tak splňuje podmínky stanovené v ust. § 3 zákona o rozhodčím řízení, neboť je v písemné formě, a v ust. § 7 zákona o rozhodčím řízení stanovujícím stranám možnost dohodnout se buď na konkrétním jméně rozhodce (rozhodců) a počtu rozhodců, nebo – jak je tomu v souzené věci – na způsobu, jak osoba rozhodce (rozhodců) má být určena.

III. V rozhodčí smlouvě se účastníci výslovně dohodli na mechanismu určení rozhodce (rozhodců), jenž rozhodne „veškeré spory vzniklé z této (zprostředkovatelské) smlouvy anebo v souvislosti s ní“, a to tak, že „počet i osoby rozhodců určí generální sekretář Asociace realitních kanceláří Čech, Moravy a Slezska, který též jmenuje nového rozhodce, jestliže se určený rozhodce vzdá funkce nebo nemůže činnost rozhodce vykonávat“. Generálnímu sekretáři Asociace tak byla dáno právo určit, zda věc bude rozhodována jedním nebo více rozhodci, aniž by tomuto jeho určení muselo předcházet jednání stran o osobě či osobách rozhodců.

IV. Z uvedeného je zřejmé, že z písemného projevu vůle (čl. XI smlouvy o zprostředkování) jednoznačně vyplývá právě projev vůle obou stran podřídít mj. spory plynoucí z této smlouvy rozhodčímu řízení a rozhodnutí rozhodce, který bude vybrán způsobem těmito stranami dohodnutým, tj. že rozhodce vybere generální sekretář Asociace.

V. V předmětném rozhodčím nálezu se dr. M. označil jako rozhodce Asociace. Takové označení u jména rozhodce není z hlediska shora uvedeného právního názoru významné a nemůže znamenat, že by ve věci rozhodoval rozhodce,

který by nebyl podle rozhodčí smlouvy či jinak povolán k rozhodování [§ 31 písm. c) zákona o rozhodčím řízení].

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. dubna 2010, sp. zn. 23 Cdo 2672/2008

Z odůvodnění:

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozsudkem ze dne 31. srpna 2007, čj. 51 Co 214/2007-111, potvrdil rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 (dále jen „soud prvního stupně“) ze dne 13. listopadu 2006, čj. 21 C 50/2004-82, jímž tento soud zamítl žalobní návrh se žádostí, aby byl zrušen rozhodčí nález ze dne 27. 11. 2003 vydaný JUDr. M., rozhodcem Asociace realitních kanceláří České republiky ve věci žalobce Ing. I. G., proti žalovanému Sušárna mléka CZ a. s. (nyní Eligo a. s.), IČ: 609 14 211, jímž byla Sušárna mléka CZ a. s. (nyní Eligo a. s.) zavázána k zaplacení částky 480 000 Kč s 3,5 % úrokem z prodlení od 8. 11. 2002 do zaplacení, a to do 3 dnů od právní moci rozhodčího nálezu a k zaplacení nákladů řízení ve výši 77 250 Kč do 3 dnů od právní moci rozhodčího nálezu na účet JUDr. V. P., a dále rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně tak, že žalobkyně je povinna zaplatit žalovanému do tří dnů od právní moci rozsudku na jejich náhradu částku 6 950 Kč k rukám jeho advokáta; odvolací soud dále rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení tak, že žalobkyně je povinna zaplatit žalovanému na jejich náhradu částku 10 600 Kč k rukám jeho advokáta.

V odůvodnění rozhodnutí odvolací soud zejména uvedl, že se žalobkyně žalobou ze dne 4. 3. 2004 domáhala zrušení shora specifikovaného rozhodčího nálezu ze dne 27. 11. 2003 s odůvodněním, že rozhodčí doložka je neplatná, v řízení před

rozhodcem nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav, rozhodčí nález je nepřezkoumatelný a právní závěry nemají oporu v provedeném dokazování.

Odvolací soud shledal správný závěr soudu prvního stupně o včasnosti podání návrhu na zrušení rozhodčího nálezu v tříměsíční lhůtě od doručení rozhodčího nálezu, protože rozhodčí nález byl žalobkyni doručen dne 4. 12. 2003 a její návrh na zrušení rozhodčího nálezu byl soudu prvního stupně telefaxem doručen dne 4. 3. 2004 a ve lhůtě stanovené v ust. § 42 odst. 3 ve spojení s ust. § 57 odst. 2 o. s. ř. řádně a včas dne 8. 3. 2004 doplněn originálem.

Správným shledal též i závěr soudu prvního stupně, že předpokladem zrušení rozhodčího nálezu je existence vad formálního charakteru, jež se netýkají rozhodčí smlouvy, samotného rozhodčího řízení či vlastního rozhodčího nálezu. Přestože žalobkyně v žalobě uplatnila – vyjma důvodu uvedeného v ust. § 31 písm. f zákona č. 216/1994 Sb. v rozhodném znění, o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů (dále též jen „ZRR“) – všechny v ust. § 31 ZRR vyjmenované důvody pro zrušení rozhodčího nálezu, v žalobě řádně odůvodnila pouze důvody uvedené v ust. § 31 písm. c) a e) ZRR, tj. že věci se zúčastnil rozhodce, který nebyl ani podle rozhodčí smlouvy, ani jinak povolán k rozhodování, nebo neměl způsobilost být rozhodcem a že straně nebyla poskytnuta možnost věc před rozhodci projednat.

Ke zbývajícím důvodům odvolací soud uvedl, že v souzené věci nešlo o případ, v němž byl rozhodčí nález vydán ve věci, o níž nelze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu [(§ 31 písm. a) ZRR], poněvadž předmětem řízení bylo zaplacení smluvní pokuty ve výši 480 000 Kč s přísl. Vzhledem k tomu, že rozhodčí smlouva byla pro případ řešení sporů vzniklých ze zprostředko-

vatelské smlouvy ze dne 12. 7. 2000 uzavřena v písemné podobě na dobu neurčitou, nebyla účastníky zrušena, nebyl dán ani důvod uvedený v ust. § 31 písm. b) ZRŘ, tj. že rozhodčí smlouva je z jiných důvodů neplatná, nebo byla zrušena, anebo se na dohodnutou věc nevztahuje. Shodně s názorem soudu prvního stupně odvolací soud dovodil, že není dán ani důvod uvedený v ust. § 31 písm. c) ZRŘ, neboť se účastníci nedohodli na konkrétní osobě rozhodce, jenž měl řešit jejich případné spory, ale na způsobu, jak takový rozhodce bude vybrán. Rozhodce – advokát JUDr. M. byl dle názoru odvolacího soudu generálním sekretářem Asociace realitních kanceláří Čech, Moravy a Slezska – právní předchůdkyně Asociace realitních kanceláří ČR (dále též jen „Asociace“) zvolen řádně, protože dle čl. 4 Společného rozhodnutí přijatého asociací a dozorčí radou Asociace je generální sekretář Asociace oprávněn jmenovat jednoho rozhodce (advokáta či právníka), nepřesahuje-li předmět sporu 200 000 Kč, a tři rozhodce, pokud předmět sporu přesahuje částku 200 000 Kč. Vzhledem k tomu, že žalobkyni byly řádně zaslány veškeré písemnosti týkající se rozhodčího řízení, včetně obsílky k účasti na ústnímu jednání, měla možnost vyjadřovat se k věci a podávat návrhy na provedení důkazů, není dán důvod uvedený v ust. § 31 písm. e) ZRŘ. Protože žalobkyně netvrdila a ani neprokazovala, že jsou dány důvody, pro které lze v občanském soudním řízení žádat obnovu řízení, odvolací soud uzavřel, že důvod pro zrušení rozhodčího nálezu uvedený v ust. § 31 písm. g) ZRŘ není dán.

Dovoláním ze dne 11. 1. 2008, doručeným telefaxem soudu prvního stupně dne 14. 1. 2008 (písemné podání shodného znění bylo dáno k poštovní přepravě dne 15. 1. 2008 a doručeno soudu prvního stupně dne 16. 1. 2008) napadla žalobkyně rozsudek odvolacího soudu v celém rozsahu s tím, že je dle § 237 odst. 1 písm. c)

a odst. 3 o. s. ř. dán „důvod dovolání“. Dovolatelka jako zásadní právní otázku označila otázku, zda předmětná rozhodčí doložka, obsažená v čl. XI smlouvy o zprostředkování ze dne 12. 7. 2000, představuje ujednání o podřízení rozhodnutí sporu rozhodčímu řízení ve svém celku či zda se v této věci jedná o ujednání způsobu ustanovení rozhodce pro rozhodování jednoho sporu či druhů sporu. Dovolatelka zastává názor, že se strany nezbavily vlivu na procesu určení rozhodce ujednáním, že rozhodce určí konkrétní osoba, ovšem toto určení mělo být provedeno ve spolupráci se spornými stranami. Pouze nebylo-li by této spolupráce, nese rozhodovací pravomoc výlučně generální sekretář, jenž má poté právo osobu rozhodce, popř. rozhodců určit. Rozhodčí doložkou strany podle dovolatelky založily pravomoc generálního sekretáře Asociace realitních kanceláří pro rozhodnutí o rozhodci či počtu rozhodců v případě konfliktu sporných stran (o určení rozhodce, rozhodců), nikoli však jeho pravomoc rozhodnout o rozhodci, není-li splněn tento předpoklad. Podle povahy rozhodčí doložky, která je předmětem tohoto sporu, bylo ujednáno, že rozhodcem bude třetí osoba a nikoli orgán společenské organizace, odlišná od stran smlouvy, mezi nimiž vznikl spor, která toliko provede volbu rozhodců. Dovolatelka je přesvědčena, že způsob provedení a ustavení tohoto rozhodčího řízení je quasi ustanovením rozhodce stálého rozhodčího soudu, kterému ujednání rozhodčí doložky neodpovídá.

Z výše uvedených důvodů dovolatelka závěrem navrhla, aby Nejvyšší soud ČR zrušil rozsudek soudu obou stupňů.

V podání ze dne 19. 3. 2008 se k dovolání vyjádřil žalovaný a zejména uvedl, že se ztotožňuje se závěry rozsudku odvolacího soudu a dovolání nepovažuje za důvodné. Je přesvědčen, že dovolání není přípustné, ne-

boť žalobkyní formulovaná otázka nemá po právní stránce zásadní význam.

Závěrem proto žalovaný navrhl, aby dovolací soud v případě, že jej shledá přípustným, dovolání žalobkyně zamítl „a napadený rozsudek byl potvrzen“ a žalovanému přiznána náhrada nákladů řízení, vč. DPH.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) nejprve konstatoval, že dovolání bude s ohledem na čl. II bod 12 zák. č. 7/2009 Sb. projednáno a rozhodnuto o něm podle procesních předpisů účinných do 30. 6. 2009 (dále jen „o. s. ř.“). Poté dovolací soud shledal, že dovolání bylo podáno osobou oprávněnou (žalobkyní), včas (rozsudek odvolacího soudu byl žalobkyni doručen dne 14. 11. 2007 a její dovolání bylo telefaxem soudu prvního stupně doručeno dne 14. 1. 2008, písemné podání shodného znění bylo dáno k poštovní přepravě dne 15. 1. 2008 a doručeno soudu prvního stupně dne 16. 1. 2008, tj. v dvouměsíční lhůtě stanovené v ust. § 240 odst. 1 o. s. ř., § 42 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 122 odst. 2 obč. zák.), obsahuje stanovené náležitosti, dovolatelka je zastoupena advokátem ve smyslu ust. § 241 odst. 1 o. s. ř. a jím bylo dovolání též sepsáno (§ 241 odst. 4 o. s. ř.).

Poté se Nejvyšší soud České republiky zabýval otázkou přípustnosti tohoto mimořádného opravného prostředku (§ 236 odst. 1 o. s. ř.), neboť toliko z podnětu přípustného dovolání lze správnost napadeného rozhodnutí přezkoumat z hlediska uplatněných (způsobilých) dovolacích důvodů.

V posuzované věci není dovolání přípustné podle ust. § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř., neboť rozsudkem odvolacího soudu byl potvrzen v pořadí první rozsudek soudu prvního stupně.

Podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. je dovolání přípustné proti rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. a dovolací soud dospěje k závěru, že napadený rozsudek má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem (§ 237 odst. 3 o. s. ř.).

Z toho, že přípustnost dovolání je ve smyslu citovaných ustanovení spjata se závěrem o zásadním významu rozsudku po stránce právní, vyplývá, že také dovolací přezkoumání se otevírá pro posouzení otázek právních; způsobilým dovolacím důvodem, jímž lze dovolání odůvodnit, je zásadně důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., jehož prostřednictvím lze namítat, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzením věci.

Jelikož ve smyslu ustanovení § 242 odst. 3 o. s. ř. je dovolací soud – s výjimkou určitých vad řízení – vázán uplatněným dovolacím důvodem – zde je nutno akcentovat – včetně toho, jak jej dovolatelka obsahově vymezila, jsou pro úsudek, zda rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam či nikoli, relevantní jen otázky (z těch, na kterých napadené rozhodnutí spočívá), jejichž posouzení odvolacím soudem dovolatelka napadla, resp. jejichž řešení v dovolání zpochybnila.

Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže odvolací soud věc posoudil podle právní normy, která na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice

správně určenou, nesprávně vyložil, popřípadě ji nesprávně aplikoval.

Dovolací soud považuje za nutné odvolacímu soudu vytknout nesprávný výklad ustanovení § 42 odst. 3 o. s. ř., které aplikoval při hodnocení včasnosti podání návrhu na zrušení rozhodčího nálezu.

Dle § 32 ZRŘ se návrh na zrušení rozhodčího nálezu soudem podává do tří měsíců od doručení rozhodčího nálezu té straně, která se zrušení rozhodčího nálezu domáhá, nestanoví-li tento zákon jinak. Je-li návrh na zrušení rozhodčího nálezu soudem učiněn telefaxem, je zapotřebí tento telefax doplnit předložením jeho originálu ve lhůtě tří dnů, jinak se k telefaxu nepřihlíží (§ 42 odst. 3 o. s. ř.).

Z obsahu spisu se podává, že rozhodčí nálezy byl žalobkyni doručen dne 4. 12. 2003. Poslední den tříměsíční lhůty (§ 32 ZRŘ ve spojení s § 57 odst. 2 o. s. ř.), tj. 4. 3. 2004, učinila žalobkyně návrh na zrušení rozhodčího nálezu soudem telefaxem. Lhůta k doplnění telefaxu originálem, popř. písemným podáním shodného znění, začala běžet dne 5. 3. 2004 a její poslední den připadl na pondělí 8. 3. 2004. Pro počítání běhu lhůty platí ustanovení § 57 odst. 3 o. s. ř., podle kterého je lhůta zachována, je-li posledního dne lhůty učiněn úkon u soudu nebo podání odevzdáno orgánu, který má povinnost je doručit. Vzhledem k tomu, že z obsahu spisu se podává, že originál návrhu na zrušení rozhodčího nálezu soudem žalobkyně předala k poštovní přepravě dne 5. 3. 2004, je již z tohoto zřejmé, že tento návrh byl podán včas. Není proto v souzené věci při hodnocení splnění podmínek uvedených v ust. § 42 odst. 3 o. s. ř. rozhodné, kdy byl originál písemného podání učiněného telefaxem, popř. písemné podání shodného znění, soudem doručen, jak dovodil odvolací soud, nýbrž to, kdy byl originál písemného podání učiněného telefaxem,

případně písemné podání shodného znění, předáno k poštovní přepravě (shodně viz např. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 12. 1999, sp. zn. 29 Cdo 2287/99).

Dále se Nejvyšší soud ČR zabýval námitkami dovolatelky směřujícími proti závěru odvolacího soudu, že v posuzovaném případě není důvodu pro zrušení rozhodčího nálezu soudem.

Dovolatelka za otázku zásadního právního významu označila to, zda předmětná rozhodčí doložka, obsažená v čl. XI smlouvy o zprostředkování ze dne 12. 7. 2000, představuje ujednání o podřízení rozhodnutí sporu rozhodčímu řízení ve svém celku či zda se v této věci jedná o ujednání způsobu ustanovení rozhodce pro rozhodování jednoho sporu či druhů sporu, a dále uvedla, že určení osoby rozhodce mělo být provedeno ve spolupráci se stranami, popř. tehdy, došlo-li mezi stranami ke konfliktu stran ohledně určení rozhodce.

Ve větě první čl. XI smlouvy o zprostředkování ze dne 12. 7. 2000, uzavřené mezi právní předchůdkyní žalobkyně a žalovaným, se smluvní strany dohodly, že „veškeré spory vzniklé z této smlouvy anebo v souvislosti s ní budou rozhodovány v rozhodčím řízení podle českého práva“ s tím, že „počet i osoby rozhodců určí generální sekretář Asociace realitních kancelář Čech, Moravy a Slezska, který též jmenuje nového rozhodce, jestliže se určený rozhodce vzdá funkce nebo nemůže činnost rozhodce vykonávat“.

Rozhodčí doložka (rozhodčí smlouva) se řadí mezi dvoustranné (případně vícestranné) právní úkony (srov. § 34 občanského zákoníku – dále též jen „občan. zák.“); její platnost ve smyslu § 106 odst. 1 o. s. ř. je tak třeba posuzovat jednak z hlediska obecných požadavků na právní úkon (srov. § 37 a násl. občan. zák.) a jednak

z pohledu dalších náležitostí stanovených zákonem č. 216/1994 Sb. o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů.

Podle § 2 odst. 1 ZRŘ se strany mohou dohodnout, že o majetkových sporech mezi nimi, s výjimkou sporů vzniklých v souvislosti s výkonem rozhodnutí a sporů vyvolaných prováděním konkursu nebo vyrovnání, k jejichž projednání a rozhodnutí by jinak byla dána pravomoc soudu, má rozhodovat jeden nebo více rozhodců anebo stálý rozhodčí soud.

Podle § 3, věty první, ZRŘ rozhodčí smlouva musí být uzavřena písemně, jinak je neplatná.

Podle ustanovení § 7 odst. 1 ZRŘ má rozhodčí doložka zpravidla určit počet i osoby rozhodců anebo stanovit způsob, jak počet i osoby rozhodců mají být určeny. Konečný počet rozhodců musí být vždy lichý. Nemá-li rozhodčí smlouva ustanovení podle odstavce jedna, jmenuje každá strana ze stran jednoho rozhodce a tito rozhodci volí předsedajícího rozhodce (§ 7 odst. 2 cit. zák.).

Dovolací soud s ohledem na uvedené dospěl k závěru, že v posuzovaném případě bylo v rozhodčí smlouvě jednoznačně stanoveno, že veškeré spory vzniklé z předmětné zprostředkovatelské smlouvy anebo v souvislosti s ní budou rozhodovány v rozhodčím řízení podle českého práva. Rozhodčí doložka tak splňuje podmínky stanovené v ust. § 3 ZRŘ, neboť je v písemné formě, a v ust. § 7 ZRŘ stanovujícím stranám možnost dohodnout se buď na konkrétním jméně rozhodce (rozhodců) a počtu rozhodců nebo – jak je tomu v souzené věci – na způsobu, jak osoba rozhodce (rozhodců) má být určena.

Z předmětné rozhodčí smlouvy dále nevyplývá, že by strany „založily pravomoc

generálnímu sekretáři Asociace realitních kanceláří pro rozhodnutí o rozhodci či počtu rozhodců v případě konfliktu sporných stran“, jak namítá žalobkyně. V rozhodčí smlouvě se účastníci výslovně dohodli na mechanismu určení rozhodce (rozhodců), jenž rozhodne „veškeré spory vzniklé z této (zprostředkovatelské) smlouvy anebo v souvislosti s ní“, a to tak, že „počet i osoby rozhodců určí generální sekretář Asociace realitních kanceláří Čech, Moravy a Slezska, který též jmenuje nového rozhodce, jestliže se určený rozhodce vzdá funkce nebo nemůže činnost rozhodce vykonávat“. Generálnímu sekretáři Asociace tak byla dáno právo určit, zda věc bude rozhodována jedním nebo více rozhodci, aniž by tomuto jeho určení muselo předcházet jednání stran o osobě či osobách rozhodců. V rozhodčí smlouvě absentuje rovněž ujednání, že generální sekretář Asociace určí osobu rozhodce (osoby rozhodců) „ve spolupráci se spornými stranami“, jak tvrdí žalobkyně, a proto nelze dovést, že generální sekretář Asociace nebyl oprávněn sám určit osobu rozhodce, jež by projednala spor těchto účastníků. Z uvedeného je zřejmé, že z písemného projevu vůle (čl. XI smlouvy o zprostředkování) jednoznačně vyplývá právě projev vůle obou stran přidělit mj. spory plynoucí z této smlouvy rozhodčímu řízení a rozhodnutí rozhodce, který bude vybrán způsobem těmito stranami dohodnutým, tj. že rozhodce vybere generální sekretář Asociace.

V posuzovaném případě byl k rozhodování o věci v rozhodčím řízení povolán *ad hoc* rozhodce JUDr. M., advokát, který byl jmenován generálním sekretářem Asociace. V předmětném rozhodčím nálezu se JUDr. M. označil jako rozhodce Asociace. Takové označení u jména rozhodce není z hlediska shora uvedeného právního nároku významné a nemůže znamenat, že by ve věci rozhodoval rozhodce, který by nebyl podle rozhodčí smlouvy či jinak povolán k rozhodování [§ 31 písm. c) ZRŘ].

Ze shora uvedeného plyne, že nebyl dán důvod pro zrušení rozhodčího nálezu soudem dle § 31 písm. c) ZRŘ, neboť se ve věci zúčastnil rozhodce, který byl podle rozhodčí smlouvy povolán k rozhodování, a proto je závěr odvolacího soudu správný.

15. Rozhodčí doložka.

Způsob určení rozhodce

§ 7 zákona o rozhodčím řízení

I. Rozhodčí řízení dle zákona o rozhodčím řízení umožňuje smluvním stranám, aby určité druhy sporu vyňaly z pravomoci soudu a podrobily je zvláštnímu řízení, v němž o nich budou rozhodovat soukromé osoby, tedy v konkrétním případě jeden rozhodce. Prostředkem k dosažení tohoto účelu je smluvní volnost, v jejímž rámci strany vymezí, jaké druhy sporů podrobí pravomoci rozhodců a dohodnou se na počtu rozhodců, popřípadě na stálém rozhodčím soudu.

II. Shodným projevem vůle stran v rozhodčí smlouvě lze určit nejen počet rozhodců, ale též konkrétní osoby rozhodců nebo stanovit způsob určení rozhodců. V konkrétním případě strany sjednaly, že se jedná o jednoho rozhodce, kterého vybere žalobce ve sporu, ze seznamu firmy S. r. ř., s. r. o. Strany si přitom volně mohou sjednat způsob volby rozhodce a postup, dle něhož má být vedeno řízení.

III. Odvolací soud je si vědom rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 5. 2009, sp. zn. 12 Cmo 496/2008, dle něhož pokud rozhodčí smlouva neobsahuje přímé určení rozhodce *ad hoc*, anebo konkrétní způsob jeho určení, ale jen stanoví, že rozhodce bude určen jednou smluvní stranou ze seznamu rozhodců,

vedeného právníkou osobou, která není stálým rozhodčím soudem, zřízeným ve smyslu § 13 zákona o rozhodčím řízení, a že rozhodčí řízení bude probíhat podle pravidel, vydaných touto právníkou osobou, tak je rozhodčí smlouva neplatná pro obcházení zákona. Toto rozhodnutí se přitom přímo dotýká společnosti S. r. ř., s. r. o.

IV. Není pochyb o tom, že firma S. r. ř., s. r. o. není stálých rozhodčím soudem ve smyslu § 13 zákona o rozhodčím řízení, avšak s ohledem na konstantní judikaturu Nejvyššího soudu ČR je přípustné, aby i jiné soukromé subjekty (právníkové osoby), než stálé rozhodčí soudy, vedly seznam rozhodců a vydávaly pro účastníky rozhodčí pravidla, jimiž se rozhodci řídí.

V. Je přitom nepochybné, že žalobkyni musel být obsah rozhodčí doložky znám, neboť smlouvu vlastnoručně podepsala, a ujednání o rozhodčí doložce tak obsahovalo i její projev vůle.

VI. Při posouzení platnosti rozhodčí smlouvy z hlediska projevu vůle žalované je třeba vzít v úvahu, že se jednalo o samostatné ustanovení a smlouva byla řádně podepsána. Lze tak uzavřít, že žalobkyně si musela být vědoma toho, že smlouva obsahuje rozhodčí doložku. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že i ochrana spotřebitele má své meze a v žádném případě ji nelze pojímat jako obranu lehkomyšlnosti a neodpovědnosti smluvní strany.

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10. srpna 2010, sp. zn. 39 Co 88/2010
Právo – časopis pro právní teorii a praxi, č. 4/10

16. Rozhodčí doložka. Způsob určení rozhodce

§ 7 zákona o rozhodčím řízení

I. V daném případě si účastníci v rozhodčí smlouvě dohodli, že v rozhodčím řízení budou spory rozhodovány jedním rozhodcem, který bude jmenován jednatelem společnosti H., s. r. o., ze seznamu rozhodců vedeného touto společností. Dohodli tedy jak počet rozhodců, tak určení osoby rozhodce, i když podřídili jeho určení výběru určenou osobou (jednatelem) z konkrétního seznamu rozhodců společnosti. Rozhodčí smlouvu proto považuje odvolací soud za platnou, z hlediska obsahu je určitá, srozumitelná a citovaným ustanovením neodporuje.

II. Odvolací soud se domnívá, že opačný přístup, citovaný v alternativě k odvolacím soudem aplikovanému rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, a to v usnesení Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 12 Cmo 496/2008, považuje odvolací soud za přehnaně formalistický, nevidí důvod, proč rozhodčí řízení zbytečně formalizovat přehnanými nároky na obsah rozhodčí doložky co se týče určení osoby rozhodce, když z ujednání stran jasně vyplývá určení této osoby, které naplňuje požadavek ustanovení § 7 zákona o rozhodčím řízení, aby byl stanoven způsob určení rozhodce, nikoli požadavek přímého určení konkrétního rozhodce v rozhodčí doložce.

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 18. června 2010, sp. zn. 36 Co 94/2010

Právo – časopis pro právní teorii a praxi
č. 4/10, s. 70

17. Rozhodčí doložka. Způsob určení rozhodce

§ 7 odst. 1, § 13 zákona o rozhodčím řízení

Pokud rozhodčí smlouva neobsahuje přímé určení rozhodce *ad hoc*, anebo konkrétní způsob jeho určení, ale jen stanoví, že rozhodce bude určen jednou smluvní stranou ze seznamu rozhodců vedeného právníkou osobou, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným ve smyslu § 13 zákona o rozhodčím řízení, a že rozhodčí řízení bude probíhat podle pravidel vydaných touto právníkou osobou, pak je taková rozhodčí smlouva neplatná pro obcházení zákona.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. května 2009, sp. zn. 12 Cmo 496/2008
ASPI JUD181311CZ

Z odůvodnění:

Krajský soud v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, usnesením ze dne 10. 10. 2008 v bodu I. výroku zrušil směnečný platební rozkaz z 10. 9. 2008 a v bodu II. výroku zastavil řízení. Soud dále rozhodl v bodech III. a IV. výroku, že se žalobci po právní moci usnesení vrací soudní poplatek 2 410 Kč a že žalobce je povinen zaplatit žalované náhradu nákladů řízení 19.670 Kč k rukám právního zástupce žalované.

Rozhodnutí odůvodnil soud tím, že vydal k návrhu žalobce směnečný platební rozkaz, proti kterému podala žalovaná námítky. Žalovaná mj. namítla, že účastníci si sjednali ve smlouvě o rezervaci nemovitosti rozhodčí doložku, proto osud nemá pravomoc věc rozhodnout. Žalovaná předložila Smlouvu o rezervaci nemovitosti a o poskytnutí součinnosti při koupi nemovitosti ze dne 7. 4. 2008. Soud shledal platnou rozhod-

čí doložku, obsaženou v čl. VI. (6.1) Smlouvy, a řízení proto dle § 106 odst. 1 o. s. ř. zastavil. Rozhodnutí o vrácení soudního poplatku bylo odůvodněno odkazem na § 10 odst. 3 zákona o soudních poplatcích. Rozhodnutí o náhradě nákladů řízení ve prospěch žalované sou odůvodnil ustanovením § 146 odst. 2 věty první o. s. ř.

Žalobce podal proti usnesení včas odvolání, ve kterém navrhl napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Odvolání odůvodnil tím, že směnka je abstraktním cenným papírem a neobsahuje rozhodčí doložku. Soud nesprávně dovodil, že rozhodčí doložka obsažená ve smlouvě se vztahuje též na vztah vyplývající ze směnky.

Žalovaná se k odvolání vyjádřila navrhla napadené usnesení potvrdit. Odvolání nepovažuje za důvodné, neboť rozhodčí doložka je platná a vztahuje se též na spor z žalované směnky.

Vrchní soud v Praze změnil usnesení soudu prvního stupně.

Odvolací soud přezkoumal bez ústního jednání [§ 214 odst. 2 písm. c) o. s. ř.] napadené usnesení podle § 212 o. s. ř. a shledal odvolání důvodným.

Jak je z odůvodnění usnesení soudu prvního stupně zřejmé, soud dospěl k závěru, že s ohledem na platnou rozhodčí doložku ve smlouvě není v dané věci dána pravomoc českých soudů. Odvolací soud se proto jako předběžnou otázkou zabýval tím, zda předmětná rozhodčí doložka (rozhodčí smlouva) byla účastníky platně uzavřena. Ustanovení § 106 odst. 1 o. s. ř. ukládá soudu věc projednat též tehdy, je-li rozhodčí smlouva neplatná.

Jak se podává z čl. VI. (6.1) „Smlouvy o rezervaci nemovitosti a o poskytnutí sou-

činnosti při koupi nemovitosti“ (dále jen Smlouvy), uzavřené mezi účastníky dne 7. 4. 2008, účastníci se dohodli, že veškeré případné spory vzniklé z této Smlouvy nebo v souvislosti s ní (včetně případných sporů o platnost této smlouvy či o platnost rozhodčí doložky) budou rozhodovány jediným rozhodcem, a to v souladu se zákonem č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Smluvní strany se dohodly, že rozhodčí řízení bude probíhat dle Pravidel pro rozhodčí řízení vydaných společností Správa rozhodčích řízení a veřejných zakázek, s. r. o., a že rozhodce bude určen žalobcem ze Seznamu rozhodců, vedeného společností Správa rozhodčích řízení a veřejných zakázek, s. r. o.

Jak se podává z odkazu uvedené společnosti na internetu <http://www.pravni-kancelar.com/>, společnost působí mj. v oblasti rozhodčího řízení. Na uvedené internetové stránce má též odkaz na svá „Pravidla pro rozhodčí řízení“, jež obsahují způsob řízení a rozhodování (jednací řád) a dále na „Sazebník poplatků pro rozhodčí řízení“ a „Seznam rozhodců“.

Podle § 2 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení, strany se mohou dohodnout, že o majetkových sporech mezi nimi, s výjimkou sporů vzniklých v souvislosti s výkonem rozhodnutí a incidenčních sporů, k jejichž projednání a rozhodnutí by jinak byla dána pravomoc soudu, má rozhodovat jeden nebo více rozhodců, anebo stálý rozhodčí soud (rozhodčí smlouva).

Podle § 7 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení rozhodčí smlouva má zpravidla určit počet i osoby rozhodců, anebo stanovit způsob, jak počet i osoby rozhodců mají být určeny. Konečný počet rozhodců musí být vždy lichý. Podle odst. 2, nemá-li rozhodčí smlouva ustanovení podle odstavce 1, jmenuje každá ze stran jednoho rozhodce a tito rozhodci volí předsedajícího rozhodce.

Podle § 13 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení stálé rozhodčí soudy mohou být zřízeny pouze na základě zákona. Podle odst. 2 stálé rozhodčí soudy mohou vydat své statuty a řády, které musí být uveřejněny v Obchodním věstníku; tyto statuty a řády mohou určit způsob jmenování rozhodců, jejich počet, a mohou výběr rozhodců vázat na seznam vedený u stálého rozhodčího soudu. Statuty a řády mohou též určit způsob řízení a rozhodování i jiné otázky související s činností stálého rozhodčího soudu a rozhodců, včetně pravidel o nákladech řízení a odměňování rozhodců. Podle odst. 3, jestliže se strany dohodly na příslušnosti konkrétního stálého rozhodčího soudu a neujednaly v rozhodčí smlouvě jinak, platí, že se podrobily předpisům uvedeným v odstavci 2, platným v době zahájení řízení před stálým rozhodčím soudem.

Podle § 19 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení strany se mohou dohodnout na postupu, kterým mají rozhodci vést řízení. Otázky řízení mohou být rozhodnuty předsedajícím rozhodcem, jestliže k tomu byl zmocněn stranami nebo všemi rozhodci. Podle odst. 2, není-li uzavřena dohoda podle odstavce 1, postupují rozhodci v řízení způsobem, který považují za vhodný. Vedou rozhodčí řízení tak, aby bez zbytečných formalit a při poskytnutí stejné příležitosti k uplatnění práv všem stranám byl zjištěn skutkový stav věci potřebný pro rozhodnutí sporu. Podle odst. 3, nedohodnou-li se strany jinak, je řízení před rozhodci ústní. Toto řízení je vždy neveřejné.

Jak plyne z § 2 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení, v rozhodčí smlouvě se účastníci musí dohodnout buď na *ad hoc* rozhodci (rozhodcích), nebo na stálém rozhodčím soudu, který je zřízen na základě zákona. Jedná-li se o *ad hoc* rozhodce, jímž musí vždy být fyzická osoba (viz § 4 zákona o rozhodčím řízení), může být přímo v rozhodčí smlouvě tento rozhodce či rozhodci,

je-li jich více, uveden (uvedeni); případně může rozhodčí smlouva dle § 7 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení stanovit způsob, jak počet i osoby rozhodců mají být utčeny. Z § 19 zákona o rozhodčím řízení vyplývá, že se strany mohou dohodnout na způsobu vedení řízení a pokud taková dohoda není uzavřena, pak rozhodci postupují způsobem, který si sami zvolí (platí zásada, že jednání je ústní, pokud se strany nedohodnou jinak). Na rozdíl od *ad hoc* rozhodců mohou stálé rozhodčí soudy vydávat svá vlastní pravidla (statuty a řády), která mohou určit jak jmenování a počet rozhodců (rozhodci mohou být vybíráni ze seznamu), tak i způsob vedení řízení a též náklady rozhodčího řízení. Tato pravidla (statuty a řády) musí být publikována v Obchodním věstníku a je rozhodováno podle uvedených pravidel stálého rozhodčího soudu, platných v době zahájení rozhodčího řízení. Pokud se nedohodnou účastníci jinak, postupuje stálý rozhodčí soud podle uvedených pravidel.

Jak je zřejmé z povahy společnosti Správa rozhodčích řízení a veřejných zakázek, s. r. o., a z jejího výpisu z obchodního rejstříku, tato společnost není stálým rozhodčím soudem, zřízeným na základě zákona. Pokud subjekt, který není stálým rozhodčím soudem, zřízeným na základě zvláštního zákona, jak to předpokládá zákon o rozhodčím řízení ve svém § 13, vykonává takové činnosti, které spadají podle zákona o rozhodčím řízení výlučně do působnosti stálých rozhodčích soudů, jde o úmysl obcházet zákon a dochází tak k rozporu se zákonem.

Odvolací soud se dále zabýval tím, zda v ustanovení čl. VI. (6.1) Smlouvy si účastníci dohodli, že jejich majetkový spor má rozhodovat *ad hoc* rozhodce (rozhodci). Jen za splnění tohoto předpokladu by předmětná rozhodčí smlouva byla neplatná.

Jak se podává z čl. VI. (6.1) Smlouvy, účastníci si nedohodli osobu konkrétního

rozhodce, nýbrž umožnili tomu účastníkovi, který bude podávat žalobu u Správy rozhodčích řízení a veřejných zakázek, s. r. o., aby si vybral jediného rozhodce ze seznamu rozhodců vedeného touto společností. Avšak možnost vést seznam rozhodců je umožněna pouze v řízení vedeném u stálého rozhodčího soudu, nikoliv u soukromé společnosti, v daném případě u Správy rozhodčích řízení a veřejných zakázek, s. r. o. Je třeba též poznamenat, že stanovením způsobu určení rozhodce je třeba rozumět jen určení takového způsobu, který nezáleží jen na vůli jedné strany, jak je tato zásada formulována v § 269 odst. 3 obch. zák.

Tato společnost není ani oprávněna si vydávat své statuty a řády, jež by upravovaly způsob vedení rozhodčího řízení a stanovovaly závazným způsobem, pokud si strany nedohodnou jinak, pravidla o nákladech řízení a odměňování rozhodců. Jak je zřejmé z obsahu čl. VI. (6.1) Smlouvy, uvedená společnost má nepochybně možnost si kdykoliv změnit jí stanovená pravidla (Pravidla pro rozhodčí řízení, Sazebník poplatků) i seznam rozhodců. Tyto možnosti ale zákon v § 13 svěřuje pouze stálým rozhodčím soudům, nikoliv *ad hoc* rozhodci, nebo dokonce soukromé společnosti.

Z § 19 odst. 3 zákona o rozhodčím řízení plyne, že řízení je zásadně ústní, nedohodnou-li se strany jinak. V daném případě není v rozhodčí smlouvě výslovně sjednáno, že by rozhodčí řízení nemuselo být ústní, avšak v Části druhé, Hlavě I., článku 2., bodu 5. „Pravidel pro rozhodčí řízení“ je uvedeno, že řízení před rozhodcem je písemné; tím není dotčeno oprávnění rozhodce nařídít ústní jednání, pokud to rozhodce považuje za potřebné k řádnému posouzení věci. Z uvedeného ustanovení za předpokladu jeho platnosti by bylo nutné dovodit, že dané rozhodčí řízení není ústní. Odvolací soud opětovně zdůrazňuje, že tato procesně velmi významná podmín-

ka by musela být výslovně dohodnuta v rozhodčí smlouvě, ve které se účastníci dohodli na *ad hoc* rozhodci (rozhodčích) a pouze u stálého rozhodčího soudu by bylo možné si tuto podmínku platně dohodnout pouhým odkazem na statut (pravidla) stálého rozhodčího soudu.

Z uvedených skutečností je nutno vyvodit závěr, že v dané věci v čl. VI. (6.1) Smlouvy nebyl mezi účastníky dohodnut k řešení majetkového sporu ani stálý rozhodčí soud, jak již výše bylo uvedeno, ani *ad hoc* rozhodce (rozhodci). Správa rozhodčích řízení a veřejných zakázek, s. r. o., svou činností a jí ustanovenými pravidly přejímá působnost („kopíruje“ činnost) stálého rozhodčího soudu, čímž obchází ustanovení § 13 RozŘ.

Odvolací soud uzavírá, že pokud rozhodčí smlouva neobsahuje přímé určení rozhodce *ad hoc*, anebo konkrétního způsobu jeho určení, ale jen odkazuje ohledně výběru rozhodce a stanovení pravidel rozhodčího řízení na právnickou osobu, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, a odkazuje na touto právnickou osobou stanovené statuty a řády ke jmenování a výběru rozhodců, jakož i způsobu vedení rozhodčího řízení a stanovení pravidel o nákladech řízení, pak je taková rozhodčí smlouva neplatná dle § 39 obč. zák. pro obcházení zákona. Z uvedeného důvodu není rozhodčí smlouva obsažená v čl. VI. (6.1) Smlouvy platná. S ohledem na tento právní závěr již nebylo potřebné zkoumat, zda se neplatná rozhodčí smlouva případně vztahovala též na spory týkající se žalované směny.

Vzhledem k neplatnosti rozhodčí smlouvy je soud v souladu s § 106 odst. 1 o. s. ř. povinen daný majetkový spor projednat. Rozhodnutí soudu prvního stupně nebylo věcně správné, odvolací soud proto v souladu s § 220 odst. 3 a § 221a o. s. ř. změnil napadené rozhodnutí tak, že se směnečný plateb-

ní rozkaz nezrušuje a řízení se nezastavuje. V dalším řízení soud prvního stupně projedná ostatní námitky žalované, vznesené proti směnečnému platebnímu rozkazu.

Odlíšné stanovisko soudce Nejvyššího soudu České republiky JUDr. Ing. Jana Huška

Strany smlouvy si mohou platně dohodnout, že spory vzniklé z jejich smlouvy budou rozhodovány rozhodcem vybraným žalující stranou ze seznamu rozhodců vedeného soukromým subjektem, jenž není stálým rozhodčím soudem zřízeným ve smyslu § 13 zákona o rozhodčím řízení, a že rozhodčí řízení bude probíhat podle pravidel vydaných takovým soukromým subjektem.

Rozhodčí řízení podle zákona o rozhodčím řízení umožňuje smluvním stranám, aby určité druhy sporů vyňaly z pravomoci soudů a podrobily je zvláštnímu řízení, v němž o nich budou rozhodovat soukromé osoby – jeden nebo více rozhodců, popř. stálý rozhodčí soud. Prostředkem k dosažení tohoto účelu je smluvní volnost, v jejímž rámci strany vymezí, jaké druhy sporů podrobí pravomoci rozhodců, a dohodnou se na tom, zda je bude rozhodovat jeden nebo více rozhodců, popř. stálý rozhodčí soud (§ 2 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení). Shodným projevem vůle mohou smluvní strany v rozhodčí smlouvě určit počet i osoby rozhodců anebo stanovit způsob, jak budou určeny. Nedošlo-li však k dohodě o počtu a osobách rozhodců, nastupuje pravidlo zakotvené v § 7 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení, podle něhož každá ze stran jmenuje jednoho rozhodce a tito rozhodci zvolí předsedajícího rozhodce.

Strany si dle § 7 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení mohou v rozhodčí smlouvě určit okruh rozhodců, způsob jejich jmenování stranami, nebo postup, jímž mají rozhodci vést řízení.

I jiné soukromé subjekty (zájmová sdružení) než stálé rozhodčí soudy zřízené ve smyslu ustanovení § 13 zákona o rozhodčím řízení mohou vést seznam rozhodců a vydávat pro účastníky rozhodčího řízení pravidla, kterými se rozhodci řídí. Pravidla těchto soukromoprávních subjektů pro určení rozhodců se považují za dohodu obsaženou v rozhodčí smlouvě ve smyslu ustanovení § 7 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení.

Pokud se účastníci dohodli, že spory mezi nimi vzniklé budou rozhodovány rozhodcem vybraným žalující stranou ze seznamu rozhodců vedeného zájmovým sdružením a nikoli rozhodčím soudem ve smyslu ustanovení § 13 zákona o rozhodčím řízení, není námitka žalobce, že „mechanismus, jakým bude tento rozhodce či rozhodci vybráni (...), musí být sjednán výslovně a určitě“ za podmínky, že tento mechanismus musí být vytvořen stálým rozhodčím soudem zřízeným ve smyslu § 13 zákona o rozhodčím řízení, případně, jelikož za situace, kdy – jak shora uvedeno – i jiné soukromé subjekty než stálé rozhodčí soudy zřízené ve smyslu ustanovení § 13 zákona o rozhodčím řízení mohou vést seznam rozhodců a vydávat pro účastníky rozhodčího řízení pravidla, kterými se rozhodci řídí, se účastníci dohodli, že rozhodce, jenž bude rozhodovat jejich případné spory, bude vybrán ze seznamu nikoli stálého rozhodčího soudu, jenž musí být – jak správně dovolatel dovozuje – zřízen zákonem, nýbrž ze seznamu zájmového sdružení.

Tím však není dotčena možnost namítnat event. neplatnost sjednané rozhodčí doložky z jiných důvodů.

(V dalších podrobnostech odkazují na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2008, sp. zn. 32 Cdo 2282/2008).

Odlíšné stanovisko soudce Nejvyššího soudu České republiky JUDr. Pavla Vrchy

Z hlediska právní kvalifikace v uvedené věci je určující znění rozhodčí doložky tohoto znění:

„Účastníci se dohodli, že veškeré případné spory vzniklé z této Smlouvy nebo v souvislosti s ní (včetně případných sporů o platnost této smlouvy či o platnost rozhodčí doložky) budou rozhodovány jediným rozhodcem, a to v souladu se zákonem č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů (dále již „zákon o rozhodčím řízení“). Smluvní strany se dále dohodly, že rozhodčí řízení bude probíhat dle Pravidel pro rozhodčí řízení vdaných společností Správa rozhodčích řízení a veřejných zakázek, s. r. o., a že rozhodce bude určen žalobcem ze Seznamu rozhodců, vedeného společností Správa rozhodčích řízení a veřejných zakázek.“

Z této rozhodčí doložky vyplývá, že se účastníci dohodli na vyloučení soudní jurisdikce při řešení (majetkových) sporů vzniklých z jimi uzavřené smlouvy a současně – v souladu s § 7 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení – si sjednali podmínky určení rozhodce, když legitimován k určení osoby pro výkon funkce rozhodce je v tomto případě žalobce. Na takto účastníky sjednané proceduře, stejně jako na označení zdroje (zmiňovaného zpracovaného seznamu rozhodců), z něž má být takový rozhodce žalobcem určen, nelze spatřovat nic závadného, ale naopak jde o jeden z mnoha v úvahu přicházejících projevů využití smluvní autonomie stran v rámci zajištění řešení případného sporu v rozhodčím řízení. Rovněž souhlas v přijetí *ad hoc* procesních pravidel, která se – v intencích jinak kogentně stanoveného (základního) rámce rozhodčího řízení podle zákona o rozhodčím řízení – mají v případě vzniku takového sporu mezi účastníky v daném sporu aplikovat, a jež jsou účastníkům dostupná v odkazovaném zdroji, kdy jejich autorem (zpracovatelem) je třetí

osoba, opět nemůže zakládat žádné úvahy o obcházení zákona.

Je třeba zohlednit, že v rozhodčí praxi řada subjektů (povětšinou obchodních společností) poskytuje pro jednotlivé rozhodce *ad hoc* jakési servisní (organizačně-technického charakteru) služby, které rozhodci *ad hoc* využívají při výkonu své funkce, a že tyto subjekty též vedou seznamy těchto rozhodců, jakož i procesní řady (pravidla), na které účastníci v uzavíraných rozhodčích doložkách odkazují s tím, že z takto vedeného seznamu bude sjednaným způsobem v případě sporu určen daný rozhodce a že v předmětném rozhodčím řízení bude postupováno podle odkazovaných procesních pravidel. Ve skutečnosti, že například obchodní společnost (pro rozhodce *ad hoc* plnící funkci jakéhosi servisního subjektu) vede seznam rozhodců, který je veřejně přístupný a z něž mohou účastníci v rámci uzavíraných rozhodčích doložek buďto přímo určovat rozhodce *ad hoc*, nebo se dohodnout na proceduře, podle které z takového seznamu (opět způsobem mezi účastníky dohodnutým) bude příslušný rozhodce v případě vzniku majetkového sporu určen tím kterým účastníkem či jiným sjednaným způsobem (např. losem, jiným subjektem), nelze spatřovat absolutně žádné obcházení zákona o rozhodčím řízení či jiného právního předpisu. Ostatně z odůvodnění předmětného rozhodnutí je zřejmý nedostatek relevantní argumentace ve směru odkazu na příslušnou právní úpravu, z níž pro její kogentní charakter lze takto kategoricky judikované právní důsledky dovozovat. O jinou situaci by se jednalo například tehdy, pokud by v rámci takto zpracovaných a účastníky rozhodčí doložky akceptovaných pravidel vedení rozhodčího sporu měl některé dílčí úkony v rámci rozhodčího řízení provádět (vykonávat) subjekt odlišný od rozhodce (odhlédnuvše od příp. participace soudu v situacích předvídaných zákonem o rozhodčím

řízení, např. v jeho ustanovení § 20 odst. 2). V tomto ohledu – cituji za účelem odlišení uvedených limitů – například Krajský soud v ústí nad Labem ve věci sp. zn. 10 Co 759/2006, který zaujal tento právní názor: „Subsidiární použití občanského soudního řádu v rozhodčím řízení, jak je zakotveno v ustanovení § 30 zákona o rozhodčím řízení, ani jiné ustanovení citovaného zákona neumožňuje rozhodci, a zapovídá tak i stranám, byť by se na takovém způsobu rozhodování dohodly, aby o příp. ustanovení opatrovníka účastníku rozhodčího řízení rozhodoval subjekt odlišný od rozhodce *ad hoc*.

Pokud se tak přesto stane a osoba, která není v postavení rozhodce a není tudíž ani oprávněna rozhodovat předmětný majetkový spor, ani konat procesní úkony v rozhodčím řízení, vydá usnesení o ustanovení opatrovníka účastníku rozhodčího řízení neznámého pobytu, jedno-li zda k žádosti (návrhu) rozhodce, a za těchto okolností je pak zmíněnému opatrovníkovi doručován rozhodčí náleze, je pro takový případ nutno zaujmout závěr, že rozhodčí náleze nebyl ve smyslu ustanovení § 28 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení doručen předmětné straně, resp. účastníku rozhodčího řízení. Skutečnost, že usnesení o ustanovení opatrovníka bylo vydáno osobou, jež nebyla v postavení rozhodce *ad hoc*, a je např. pouze zaměstnancem jakési servisní právníkové společnosti, jež pro rozhodce *ad hoc* zajišťuje technicko-organizační služby související s probíhajícími rozhodčím řízením, je zde právně bezpředmětná, neboť takový nulitní akt absencí rozhodnutí rozhodce *ad hoc* či rozhodnutí soudu o ustanovení opatrovníka příslušnému účastníku rozhodčího řízení nahradit nemůže.“

Z vyložených důvodů se proto zcela ztotožňuji s právním závěrem obsaženým v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2008, sp. zn. 32 Cdo 2282/2008 (rozhod-

nutí pod č. 15 jako alt. I. navrhovaná k publikaci), tj. že strany si mohou platně dohodnout, že spory vzniklé z jejich smlouvy budou rozhodovány rozhodcem vybraným žalující stranou ze seznamu rozhodců ve smyslu § 13 zákona o rozhodčím řízení, a že rozhodčí řízení bude probíhat podle pravidel vydaných takovým soukromým subjektem. K tomu srov. usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 6. 11. 2008, sp. zn. II. ÚS 2682/08, jímž byla ústavní stížnost proti shora citovanému usnesení Nejvyššího soudu odmítnuta mj. s odůvodněním, že „závěry (soudů) jsou naopak zcela konformní s judikaturou Ústavního soudu týkající se ochrany autonomie vůle a svobody individuálního jednání...“.

Snad jen pro úplnost dovoluji si odkázat na rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 5. 2001, sp. zn. 22 Cm 18/2001, který je citován v publikaci Bělohávek, A.: Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 77 (s poznámkou, že toto rozhodnutí bylo „potvrzeno usnesením VS v Olomouci ze dne 10. 10. 2001“) s následující právní větou: „Strany si mohou dohodnout určit okruh rozhodců, způsob jejich jmenování stranami, či postup, jímž mají rozhodci vést řízení. I soukromé subjekty mohou vést seznam rozhodců a vydávat pro účastníky rozhodčího řízení pravidla, kterými se rozhodci řídí.“

18. Rozhodčí doložka. Způsob určení rozhodce

§ 2, § 3, § 7 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení

I. Rozhodčí doložka (rozhodčí smlouva) se řadí mezi dvoustranné (případně vícestranné) právní úkony (srov. § 34 obč. zák.); její platnost ve smyslu § 106

odst. 1 o. s. ř. je tak třeba posuzovat jednak z hlediska obecných požadavků na právní úkon (srov. § 37 a násl. obč. zák.) a jednak z pohledu dalších náležitostí stanovených zákonem o rozhodčím řízení.

II. Podle ustanovení § 7 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení má rozhodčí doložka zpravidla určit počet i osoby rozhodců anebo stanovit způsob, jak počet i osoby rozhodců mají být určeny. Konečný počet rozhodců musí být vždy lichý. Nemá-li rozhodčí smlouva ustanovení podle odstavce jedna, jmenuje každá strana ze stran jednoho rozhodce a tito rozhodci volí předsedajícího rozhodce (§ 7 odst. 2 cit. zák.). Je-li v rozhodčí doložce stanoveno, že veškeré spory vzniklé ze smlouvy anebo v souvislosti s ní budou rozhodovány v rozhodčím řízení podle českého práva, splňuje rozhodčí doložka podmínky stanovené v ust. § 3 zákona o rozhodčím řízení, neboť je v písemné formě, a v ust. § 7 zákona o rozhodčím řízení stanovujícím stranám možnost dohodnout se buď na konkrétním jméně rozhodce (rozhodců) a počtu rozhodců, nebo – jak je tomu v souzené věci – na způsobu, jak osoba rozhodce (rozhodců) má být určena.

III. V rozhodčí smlouvě se účastníci mohou dohodnout na mechanismu určení rozhodce (rozhodců), jenž rozhodne veškeré spory vzniklé z určité smlouvy nebo v souvislosti s ní, a to tak, že „počet i osoby rozhodců určí osoba v rozhodčí doložce určená“, kterou byl v posuzovaném případě generální sekretář Asociace realitních kanceláří Čech, Moravy a Slezska, který též jmenuje nového rozhodce, jestliže se určený rozhodce vzdá funkce nebo nemůže činnost rozhodce vykonávat.

IV. Generálnímu sekretáři Asociace tak byla dáno právo určit, zda věc bude

rozhodována jedním nebo více rozhodci, aniž by tomuto jeho určení muselo předcházet jednání stran o osobě či osobách rozhodců. V rozhodčí smlouvě absentuje rovněž ujednání, že generální sekretář Asociace určí osobu rozhodce (osoby rozhodců) „ve spolupráci se spornými stranami“, jak tvrdí žalobkyně, a proto nelze dovodit, že generální sekretář Asociace nebyl oprávněn sám určit osobu rozhodce, jež by projednala spor těchto účastníků. Z uvedeného je zřejmé, že z písemného projevu vůle (čl. XI smlouvy o zprostředkování) jednoznačně vyplývá právě projev vůle obou stran podřídit mj. spory plynoucí z této smlouvy rozhodčímu řízení a rozhodnutí rozhodce, který bude vybrán způsobem těmito stranami dohodnutým, tj. že rozhodce vybere generální sekretář Asociace.

III. Je-li v posuzovaném případě k rozhodování sporu povolán *ad hoc* rozhodce zapsaný v seznamu rozhodců určitého soukromoprávního subjektu, a označí v rozhodčím nálezu nebo jiných písemnostech, jež jsou součástí rozhodčího řízení, jako rozhodce nikoliv sebe, ale právě onen soukromoprávní subjekt, který vede seznam rozhodců, v němž je zapsán, není takové označení u jména rozhodce z hlediska shora uvedeného právního názoru významné a nemůže znamenat, že by ve věci rozhodoval rozhodce, který by nebyl podle rozhodčí smlouvy či jinak povolán k rozhodování [§ 31 písm. e) zákona o rozhodčím řízení].

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. dubna 2010, sp. zn. 23 Cdo 2672/2008
www.nsoud.cz

Z odůvodnění viz rozhodnutí č. 14.

II. Platnost a závaznost rozhodčí doložky

19. Rozhodčí doložka sjednaná elektronickými prostředky

zák. č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů

(zákon o elektronickém podpisu)

§ 2 zákona o rozhodčím řízení

I. Nelze bez dalšího učinit závěr, že rozhodčí doložka sjednaná prostředky elektronické komunikace, zejména emailem, bez zaručeného elektronického podpisu ve smyslu zák. č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších předpisů, je neplatná. V případě, že ze souvisejících skutečností lze dovést závěr, že z předmětné elektronické adresy účastník, jež namítá neplatnost rozhodčí doložky, komunikoval, nese tento účastník důkazní břemeno ohledně prokázání, že není původcem dotčené elektronické zprávy, z níž se dovozuje jeho souhlas s uzavřenou rozhodčí doložkou.

II. Bylo-li prokázáno, že účastník namítající neplatnost rozhodčí doložky z dotčené mailové adresy běžně komunikuje, pak v případě, namítá-li, že v konkrétním případě (zde v případě souhlasu s rozhodčí doložkou vyjádřeného emailem z téže adresy) z dotčené adresy nekomunikoval a souhlas s rozhodčí doložkou vyjádřila namísto odpovědného člena statutárního orgánu osoba třetí, tíží důkazní břemeno o tom, že rozhodčí doložka nebyla uzavřena k tomu oprávněnou osobou, účastníka, který neplatnost rozhodčí doložky namítá.

III. Pokud je následně prokázáno, že souhlas rozhodčí doložkou vyjádřila oso-

ba od odpovědného člena statutárního orgánu odlišná, neznamená to ani za této situace bez dalšího, že k platnému uzavření rozhodčí doložky nedošlo, ale je třeba podrobit zkoumání otázku, zda takováto třetí osoba byla či nebyla oprávněna za účastníka rozhodčí doložku uzavřít.

Rozhodčí nález Rozhodčího soudu při IAL SE ze dne 22. října 2009, sp. zn. 222/2009

Právo – časopis pro právní teorii a praxi
č. 3/10

www.rozhodcisoud.net/judikatura.html

Z odůvodnění:

Žalovaný v řízení rozporoval sjednání rozhodčí smlouvy s odkazem na skutečnost, že jeho údajný souhlas s uzavřením rozhodčí smlouvy byl poskytnut toliko emailem, bez zaručeného elektronického podpisu, ve smyslu zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších předpisů.

Rozhodce má za to, že závěr učiněný žalovaným nelze učinit bez znalosti širších souvislostí případu. Za předpokladu, že bylo v řízení prokázáno, že mail byl odeslán z mailové adresy, ze které zcela běžně komunikuje účastník rozhodčí smlouvy, nelze učinit závěr, že by tímto postupem nemohla být sjednána i rozhodčí smlouva. Pokud účastník rozhodčí smlouvy vede ze stejné adresy jednání, jehož obsah je předmětem obchodního tajemství, pak lze s pravděpodobností hraničící s jistotou i konstatovat, že jeho souhlas se zněním rozhodčí smlouvy je kvalifikovaný a učiněný při plném seznámení s institutem rozhodčího řízení.

Podľa ustanovení § 3 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení totiž platí, že rozhodčí smlouva musí byť uzavřená písemně, jinak je neplatná. Písemná forma je zachována i tehdy, je-li rozhodčí smlouva sjednána telegraficky, dálnopisem nebo elektronickými prostředky, jež umožňují zachycení jejich obsahu a určení osob, které rozhodčí smlouvu sjednaly. V souladu s ustanovením § 3 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení má rozhodce za to, že postup při sjednání rozhodčí smlouvy plně koresponduje s dikcí „elektronickými prostředky, jež umožňují zachycení jejich obsahu a určení osob, které rozhodčí smlouvu sjednaly“. Mailová komunikace je bezesporu prostředkem, jež umožňuje zachycení obsahu. Za výše uvedených předpokladů lze i zcela jednoznačně, resp. s vysokou mírou pravděpodobnosti, určit, jaká osoba na dálku komunikovala. Za této situace pak není důvodu, pro nějž by rozhodčí doložka měla být shledána neplatnou, resp. by měl rozhodce rozhodnout o nedostatku své pravomoci. Bylo-li prokázáno, že účastník namítající neplatnost rozhodčí doložky z dotčené mailové adresy běžně komunikuje, pak v případě, namítá-li, že v konkrétním případě (zde v případě souhlasu s rozhodčí doložkou vyjádřeného mailem z téže adresy) z dotčené adresy nekomunikoval a souhlas s rozhodčí doložkou vyjádřila namísto odpovědného člena statutárního orgánu osoba třetí, tíží důkazní břemeno o tom, že rozhodčí doložka nebyla uzavřena k tomu oprávněnou osobou, účastníka, který neplatnost rozhodčí doložky namítá.

Pokud je následně prokázáno, že souhlas s rozhodčí doložkou vyjádřila osoba od odpovědného člena statutárního orgánu odlišná, neznamená to ani za této situace bez dalšího, že k platnému uzavření rozhodčí doložky nedošlo, ale je třeba podrobit zkoumání otázku, zda takováto třetí osoba byla či nebyla za účastníka rozhodčí doložku uzavřít.

V daném případě je rozhodčí doložka platná, neboť jednání zaměstnance právního oddělení společnost zavazuje.

Je třeba proto otočit důkazní břemeno v neprospech toho, kdo neplatnosť rozhodčí doložky práve z citovaného dôvodu namítá.

Nelze bez dalšího učinit závěr, že rozhodčí doložka sjednaná prostředky elektronickej komunikácie, zejména emailom, bez zaručeného el. podpisu ve smyslu zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickej podpise a o zmene niekterých ďalších zákonů (zákon o elektronickej podpise), ve znení pozdšjších predpisů, je neplatná. V prípade, že ze súvisajúcich skutočností lze dovodiť záver, že z predmetnej elektronickej adresy účastník, jež namítá neplatnosť rozhodčí doložky, komunikoval, nese tento účastník dôkazný bremeno ohľadne dokázání, že není původcem dotčené elektronickej zprávy, z níž se dovozuje jeho souhlas s uzavřenou rozhodčí doložkou.

20. Požadavky na formulaci rozhodčí doložky

§ 2, 3 zákona o rozhodcovskom konaní

I. Právomoc súdov v obchodnej veci môže vylúčiť dohoda účastníkov obsiahnutá v rozhodcovskej zmluve alebo v rozhodcovskej doložke, že sa spor má prejednať v rozhodcovskom konaní.

II. V rozhodcovskej zmluve alebo rozhodcovskej doložke musí byť výslovné uvedenie záväzok jej účastníkov, že sa podrobia rozhodcovskému konaniu. Rozhodcovská zmluva alebo rozhodcovská doložka zakladá aj záväzok, že sa účastníci podrobia rozhodnutiu, ktoré z rozhodcovského konania vzíde. Obsahom vzťahu založeného rozhodcovskou zmluvou alebo doložkou sa uzavretím zmluvy

stáva aj záväzok podrobiť sa rozhodcovskému rozhodnutiu bez toho, aby musel byť výslovné v zmluve uvedený.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. júna 2004, sp. zn. Obdo V 73/2003

<http://nshr.blox.sk/blox/cms/portal/sk/rozhodnutia>

Z odůvodnění:

Krajský súd v N. rozsudkom z 27. mája 2002, č. k. 24 Cb 136/01-35, vyhovel žalobe a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi 719 158 Sk s 23 %-nými úrokmi z omeškania od 27. júna 1999 až do zaplatenia a 56 665 Sk náhrady trov konania. Pri rozhodovaní neprihliadol na námietku nedostatku právomoci súdu na prejednanie veci, ktorú vzniesol žalovaný. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že rozhodcovská zmluva, ktorá tvorí doložku kúpnej zmluvy, je podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatná. Neplatná je z dôvodu, že neobsahuje záväzok zmluvných strán podrobiť sa rozhodcovskému rozhodnutiu. Takýto záväzok musí byť podľa § 2 ods. 4 zákona č. 218/1996 Z. z., ktorý je kogentným ustanovením, súčasťou zmluvy.

Proti rozsudku podal odvolanie žalovaný. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil, žalobu zamietol a konanie zastavil. V odvolaní uviedol, že v kúpnej zmluve účastníci dohodli riešenie vzájomných sporov v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom pri Slovenskej obchodnej komore. Poukázal na skutkovo obdobný prípad vedený na rovnakom súde, kde bolo konanie zastavené. Okrem toho medzičasom uhradil z dlhu 12 000 Sk, takže rozsudok je v rozpore so skutočným stavom.

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach občianskoprávných, obchodných a správ-

nych Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý rozhodoval o odvolaní, rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť 717 158 Sk s 23 %-nými úrokmi z omeškania od 27. júna 1999 do zaplatenia, 23 %-nými úrokmi zo sumy 1 000 Sk od 27. júna 1999 do 14. marca 2002 a zo sumy 1 000 Sk od 27. júna 1999 do 31. mája 2002. V časti o trovách konania na súde prvého stupňa rozsudok potvrdil a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi 23 940 Sk náhrady trov odvolacieho konania.

Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že rozhodcovská zmluva je rozpore s § 2 ods. 4 zákona č. 218/1996 Z. z., neobsahuje záväzok zmluvných strán, že sa podrobia rozhodcovskému rozhodnutiu. Uvedené ustanovenie je kogentné, preto je zmluva, ktorú uzavreli účastníci, neplatná pre rozpor so zákonom podľa § 39 Občianskeho zákonníka.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný. V dovolaní uviedol, že vo všeobecných podmienkach kúpnej zmluvy bolo dohodnuté, že prípadné spory bude riešiť rozhodcovský súd pri Slovenskej obchodnej a priemyselnej komore. Nie je daná právomoc súdu na prejednanie vecí, čo zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. a) o. s. p. Žiadal rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 o. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a opodstatnené.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 o. s. p.).

Proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, ak bolo rozhodnutie odvolacieho súdu vydané v konaní, ktoré bolo postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v ustanovení § 237 o. s. p. Jednou z týchto väd je aj skutočnosť, že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov.

Právomoc súdov v občianskom súdnom konaní vymedzuje § 7 ods. 1 o. s. p. Súdy podľa neho prejednávajú a rozhodujú veci, ktoré vyplývajú z občiansko-právnych, pracovných, rodinných, družstevných, ako aj z obchodných vzťahov (vrátane podnikateľských a hospodárskych vzťahov), pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány (znenie účinné v čase začatia konania).

21. Právomoc hospodárskej arbitráže. Výkon práva poľovníctva a zverí

§ 36 odst. 5 zák. č. 23/1962 Sb.

I. Ak vznikne výkonom práva poľovníctva a zverí (§ 34 zák. č. 23/1962 Zb.) škoda, majú sa predovšetkým (§ 35 cit. zák.) poškodený a užívateľ honby dohodnúť. Ak nedôjde k dohode, rozhodne o povinnosti na náhradu škody rozhodcovská komisia. Ak oznámi niektorý z účastníkov v zákonnej lehote predsedovi komisie, že s jej rozhodnutím nesúhlasí, stráca toto rozhodnutie účinnosť a poškodený môže v zákonnej lehote (§ 36 ods. 5 cit. zák.) uplatniť nárok na náhradu škody v občianskoprávnom konaní na súde.

II. Ustanovením § 36 ods. 5 zák. č. 23/1962 Zb. je založená pre rozhodovanie o nárokoch na náhradu škody vzniklej výkonom práva poľovníctva a zverí – za splnenia ostatných podmienok v zákone stanovených – právomoc

súdov, a to i v prípade, že ide o nároky medzi socialistickými organizáciami. Nenáleží preto rozhodovanie (§ 2 ods. 3 zák. č. 121/1962 Zb.) o takýchto nárokoch medzi socialistickými organizáciami do právomoci hospodárskej arbitráže.

Usnesení Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 30. června 1967, sp. zn. 4 Cz 73/67

R 114/67

ASPI JUD614CZ

Z odôvodnenia:

Žalujúce Jednotné roľnícke družstvo v U. uplatnilo proti žalovaným Štátnym lešom, podnikovému riaditeľstvu, nárok na náhradu škody, ktorú mala spôsobiť zver na pozemkov JRD. Išlo teda o nárok upravený v § 34 a nasl. zák. č. 23/1962 Zb. o poľovníctve.

Okresný súd v Topoľčanoch uložil žalovanému, aby zaplatil žalobcovi 2 375 Kčs s prísl., inak bola žaloba zamietnutá.

Krajský súd v Bratislave rozsudok zrušil a konanie zastavil. Krajský súd dospel k záveru, že pre rozhodovanie o týchto nárokoch nie je daná právomoc súdu, ale že patrí (zák. č. 121/1962 Zb. o hospodárskej arbitráži a vyhl. č. 116/1964 Zb.) do právomoci hospodárskej arbitráže.

Najvyšší súd rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona podanej predsedom Najvyššieho súdu tak, že uznesením krajského súdu bol porušený zákon a toto rozhodnutie zrušil.

Ak vznikne výkonom práva poľovníctva a zverí (§ 34 zák. č. 23/1962 Zb.) škoda, majú sa predovšetkým (§ 35 cit. zák.) poškodený a užívateľ honby dohodnúť. Ak nedôjde k dohode, rozhodne o povinnosti na náhradu škody rozhodcovská komisia.

Ak oznámi niektorý z účastníkov v zákonnej lehote predsedovi komisie, že s jej rozhodnutím nesúhlasí, stráca toto rozhodnutie účinnosť a poškodený môže v zákonnej lehote (§ 36 ods. 5 cit. zák.) uplatniť nárok na náhradu škody v občianskoprávnom konaní na súde.

Ustanovením § 36 ods. 5 zák. č. 23/1962 Zb. je založená pre rozhodovanie o nárokoch na náhradu škody vzniklej výkonom práva poľovníctva a zverí – za splnenia ostatných podmienok v zákone stanovených – právomoc súdov a to i v prípade, že ide o nároky medzi socialistickými organizáciami. Nenáleží preto rozhodovanie (§ 2 ods. 3 zák. č. 121/1962 Zb.) o takýchto nárokoch medzi socialistickými organizáciami do právomoci hospodárskej arbitráže.

Pokiaľ teda krajský súd, vychádzajúc z iného právneho názoru, dospel k opačnému záveru a konanie v dôsledku toho zastavil, porušil zákon v ustanoveniu § 104 ods. 1 o. s. p. v spojení s § 36 ods. 5 zák. č. 23/1962 Zb. a § 2 ods. 3 zák. č. 121/1962 Zb.

22. Postoupení pohledávky. Závaznost rozhodčí doložky po postoupení pohledávky

§ 2 zákona o rozhodčím řízení § 524 obč. zák.

I. Předmětem postoupení může být i pohledávka budoucí, tj. taková, která v době uzavření postupní smlouvy ještě neexistuje a má vzniknout teprve v budoucnu. K postoupení je způsobilá i pohledávka, jejíž existence je sporná, i pohledávka, jejíž vznik je vázán na splnění podmínky. Okamžik postupu budoucí pohledávky je totožný s okamžikem, kdy pohledávka vznikne.

II. Rozhodčí doložka zavazuje i dlužníka právního nástupce původního věřitele (postupitele), tedy (po postoupení pohledávky vzniklé ze smlouvy, jejíž součástí je rozhodčí doložka) dlužníka postupníka, jakož i postupníka.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. června 2009, sp. zn. 20 Cdo 2529/2007

ASPI JUD153205CZ

Z odůvodnění:

V záhlaví uvedeným rozhodnutím městský soud potvrdil usnesení ze dne 11. 7. 2006, čj. 35 Nc 10959/2006-3, kterým Obvodní soud pro Prahu 3 nařídil podle rozhodčího nálezu Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky v P. ze dne 24. 4. 2006, čj. RSP 447/05, k uspokojení pohledávky 688 656 Kč s úroky ve výši 4,218 % ročně z 688 656 Kč od 1. 4. 2005 od zaplacení, s úroky z prodlení ve výši 2 % ročně z částky 688 656 Kč od 1. 4. 2005 do zaplacení, smluvní pokuty 180 000 Kč s úroky z prodlení ve výši 2 % ročně z 180 000 Kč od 1. 4. 2005 do zaplacení, poplatku za rozhodčí řízení 26 060 Kč, nákladů právního zastoupení v rozhodčím řízení 50 471 Kč a pro náklady oprávněné a náklady exekuce, které budou v průběhu řízení určeny, na majetek povinné exekuci, jejímž provedením pověřil Mgr. D. K., soudního exekutora. Odvolací soud měl předpoklady pro nařízení exekuce ve smyslu ustanovení § 44 odst. 2 EŘ, za splněny, zejména uzavřel, že vykonávaný rozhodčí nález byl vydán k tomu oprávněným orgánem. Ustanovení § 524 obč. zák. předmět smlouvy o postoupení pohledávky neomezuje, lze tak postoupit i pohledávku budoucí. Společnost B. p. V., s r. o. před uzavřením smlouvy o postoupení pohledávky z titulu bezdůvodného obohacení na oprávněnou učinila úkon

směřující k odstoupení od smlouvy, takže mohlo být nejisté pouze to, zda důsledky s tím spojené již nastaly nebo teprve nastanou, a smlouvu o postoupení pohledávky proto nelze považovat za neplatnou. Oprávněná tak vstoupila do práv a povinností společnosti B. p. V., s. r. o., tedy i do ujednání rozhodčí smlouvy, která zakládala pravomoc rozhodčího soudu.

Rozhodnutí odvolacího soudu napadla povinná dovoláním, v němž ohlašuje dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. (rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci). Zásadní právní význam dovolatelka spatřuje v otázce, zda je možné postoupit pohledávku, která vznikne až v budoucnu, a pokud ano, zda dojde k platnému postoupení pohledávky, která k okamžiku uzavření postupní smlouvy ještě neexistovala, ale účastníci postupní smlouvy měli za to, že postupují existující pohledávku. Dovolatelka prosazuje, že postoupit lze pouze pohledávku v době uzavření postupní smlouvy existující, což dovozuje z ustanovení občanského zákoníku upravujících postoupení pohledávky, v nichž chybí ustanovení obdobné § 155 odst. 3 obč. zák., které jako způsobilou k zajištění zástavním právem pohledávku, která má vzniknout v budoucnu, anebo pohledávku, jejíž vznik je závislý na splnění podmínky, výslovně uvádí. Dále namítá, že účastníci smlouvy o postoupení pohledávky byli navíc v době jejího uzavření přesvědčeni, že postupují existující pohledávku a budoucí ani podmíněnou pohledávku postoupit nechtěli. Uzavírá, že k platnému postoupení nedošlo, a oprávněná proto nevstoupila ani do ujednání rozhodčí smlouvy zakládajících pravomoc rozhodčího soudu. Z uvedených důvodů navrhl, aby dovolací soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Oprávněná ve vyjádření k dovolání uvedla, že otázka platnosti postoupení po-

hledávky je v exekučním řízení irrelevantní, neboť její posouzení příslušelo rozhodčímu soudu, jehož pravomoci se oprávněná i povinná podřídily a nevznesly včas jakékoli námítky. Poukazuje na to, že povinná v rámci rozhodčího řízení ve vyjádření k žalobě s pravomocí rozhodčího soudu výslovně souhlasila a za svou stranu jmenovala rozhodce. Oprávněná navrhl, aby bylo dovolání jako nepřipustné odmítnuto. Dovolání není přípustné.

Podle ustanovení § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Je-li napadeným rozhodnutím – jako v projednávaném případě – usnesení odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno usnesení, kterým soud prvního stupně rozhodl o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce, § 130 EŘ), je dovolání ve smyslu § 238a odst. 1 písm. c) o. s. ř. přípustné za podmínek vymezených v § 237 odst. 1 písm. b) nebo c) o. s. ř. (srov. § 238a odst. 2 o. s. ř.). Protože použití ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. je vyloučeno (usnesení, jímž byla nařízena exekuce, nepředcházelo dřívější, odvolacím soudem zrušené, rozhodnutí soudu prvního stupně), zbývá přípustnost dovolání vyvozovat již jen z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., které ji spojuje se závěrem dovolacího soudu, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. O takový případ jde zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem (§ 237 odst. 3 o. s. ř.).

Dovolací přezkum předjímaný ustanovením § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. je předpokládán zásadně pro posouzení otázek

právních, navíc otázek zásadního právního významu; dovolání lze tudíž odůvodnit jedi-
dině ustanovením § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., tj. tím, že napadené rozhodnutí spo-
čívá na nesprávném právním posouzení věci. Tímto důvodem je pak dovolací soud vázán (včetně jeho obsahového vymezení) a pouze v jeho intencích posuzuje, zda roz-
hodnutí odvolacího soudu má skutečně zá-
sadní právní význam (§ 242 odst. 3, věta první, o. s. ř.).

Dovolatelka argumenty ve prospěch zá-
věru, že napadené usnesení má po právní stránce zásadní význam, dovolacímu sou-
du sice přednesla, jejich hodnocením však k závěru o splnění této podmínky dospět nelze, neboť není žádného podkladu pro úsudek, že odvolací soud uplatnil právní názory nestandardní.

Odvolací soud vyšel z následujícího skutkového stavu. Společnost B. p. V., s. r. o. a povinná uzavřeli smlouvu o dílo, jejíž součástí byla rozhodčí smlouva. Dopisem ze dne 8. 3. 2005, doručeným povinné dne 25. 3. 2005, společnost B. p. V., s. r. o. od smlouvy o dílo odstoupila. Dne 14. 3. 2005 uzavřela společnost B. p. V., s. r. o. s oprávněnou smlouvu o postoupení pohle-
dávky, jejímž předmětem bylo plnění z ti-
tulu bezdůvodného obohacení s příslušen-
stvím a smluvní pokuta. Vykonávaným rozhodčím nálezem bylo povinné uloženo plnit oprávněné.

Námítka dovolatelky, že postoupit lze pouze pohledávku existující, není s to pří-
pustnost dovolání založit. Soudní praxe (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 7. 2006, sp.zn. 29 Odo 1435/2005) i právní teorie (srov. např. Švestka, J., Spá-
čil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol.: Občanský zákoník II. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 1413) jsou za-
jedno v tom, že předmětem postoupení může být i pohledávka budoucí, tj. taková,

kteřá v době uzavření postupní smlouvy ještě neexistuje a má vzniknout teprve v budoucnu. K postoupení je způsobilá i pohledávka, jejíž existence je sporná, i pohledávka, jejíž vznik je vázán na splně-
ní podmínky. Okamžik postupu budoucí pohledávky je totožný s okamžikem, kdy pohledávka vznikne.

Namítá-li dovolatelka, že smluvní stra-
ny byly v době uzavření postupní smlouvy přesvědčeny, že postupují existující pohle-
dávku a budoucí ani podmíněnou pohle-
dávku postoupit nechtěly, jedná se o vý-
hradu, která má povahu skutkovou, kterou – a to je podstatné – vnesla dovolatelka do řízení až prostřednictvím mimořádného oprávněného prostředku (odvolací soud ji k dispozici neměl). Dovolací soud k této skutkové námítce, o nichž obecně platí, že nemohou být relevantním hlediskem pro hodnocení, zda je rozhodnutí zásadního právního významu, proto nepřihlížel (srov. § 241a odst. 4 o. s. ř.), takže i právní závě-
ry, které z nich dovolatelka vyvozuje, jsou pro účely daného dovolacího přezkumu bezcenné.

23. Určitost rozhodčí doložky (smlouvy). Neplatnost a náležitosti rozhodčí doložky (smlouvy)

§ 7 odst. 1 a 2, § 9 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení

I. V případě, že konkrétní rozhodčí smlouva nestanoví způsob určení rozhodců, stanoví jej podpůrně ustanovení § 7 zákona o rozhodčím řízení, podle nějž každá strana jmenuje jednoho rozhodce, a tito rozhodci volí předsedajícího rozhodce.

II. Pravidla (postup řízení), kterými se rozhodci mají řídit ve smyslu ustanovo-

vení § 19 zákona o rozhodčím řízení, nejsou podstatnou náležitostí rozhodčí doložky.

III. K podmínkám řízení, jejichž absence má za následek zastavení řízení podle § 104 odst. 1 o. s. ř., patří i nedostatek pravomoci soudu. Pravomoc soudu k projednání věci není dána jak tam, kde v případech stanovených zákonem nepatří určitá věc do pravomoci soudu dříve, než skončí řízení u jiného orgánu, tak i v případech, kdy věc má být podle smlouvy účastníků projednána v řízení před rozhodcem za podmínek stanovených v § 106 odst. 1 o. s. ř. Ustanovení § 106 odst. 1 o. s. ř. se od obecné úpravy nedostatku podmínek řízení obsažené v § 104 o. s. ř. odchyľuje zásadně jen v tom, že soud tuto překážku postupu řízení nezkontroluje z úřední povinnosti, nýbrž jen na základě včasné námítky žalovaného.

IV. V posuzovaném případě byl v rozhodčí doložce stanoven určitý počet rozhodců (tři) podle rozhodčího řádu Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ve Vídni (*Kammer der gewerblichen Wirtschaft Wien*) podle českého věcného práva. Místem konání rozhodčího řízení je Praha. Rozhodčí doložka tak splňuje podmínky stanovené § 3 zákona o rozhodčím řízení – který stanoví písemnou formu, a § 17 zákona o rozhodčím řízení sjednané místo, kde se řízení koná, tj. v daném případě Praha, rovněž ve smyslu § 7 zákona o rozhodčím řízení stanoví určitý počet rozhodců a způsob jak osoby rozhodců mají být určeny – podle rozhodčího řádu Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ve Vídni. Rozhodčí doložka tak splňuje všechny náležitosti, které stanoví zákon.

V. Námítka spočívající v neurčitosti smlouvy poukazující na neexistenci Rozhodčího soudu při hospodářské komoře

ve Vídni, podle jejíhož rozhodčího řádu se rozhodci měli řídit, nemůže mít vliv na platnost rozhodčí doložky. V případě, že rozhodčí smlouva nestanoví způsob určení rozhodců, stanoví § 7 citovaného zákona, že každá strana jmenuje jednoho rozhodce a tito rozhodci volí předsedajícího rozhodce. V posuzovaném případě si strany v rozhodčí doložce stanovily pro rozhodování sporu rozhodce (tvořící rozhodčí soud *ad hoc*) a nikoliv stálý rozhodčí soud ve smyslu ustanovení § 13 zákona o rozhodčím řízení. Ujednání pravidel, kterými se rozhodci mají řídit ve smyslu § 19 zákona o rozhodčím řízení, nejsou podstatnou náležitostí rozhodčí doložky.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. března 2007, sp. zn. 32 Odo 95/2006

ASPI JUD38283CZ

24. Rozhodčí doložka.

Vázanost správce konkursní podstaty rozhodčí doložkou

§ 106 odst. 1 o. s. ř.

§ 2 odst. 3 písm. b) zákona o rozhodčím řízení

I. Rozhodčí doložka, sjednaná pozdějším úpadcem podle § 2 odst. 3 písm. b) zákona o rozhodčím řízení se vztahuje také na správce konkursní podstaty, který v průběhu konkursu uplatňuje pohledávku z právního vztahu, jehož se rozhodčí doložka týká.

II. Součástí výroku o zastavení řízení z důvodu uvedeného v ustanovení § 106 odst. 1 o. s. ř. není výrok o postoupení věci rozhodci.

III. Dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně o zasta-

vení řízení z důvodu uvedeného v ustanovení § 106 odst. 1 o. s. ř., je přípustné podle § 239 odst. 2 písm. a) o. s. ř.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. dubna 2005, sp. zn. 29 Odo 1051/2004

R 37/06

ASPIJUD26708CZ

Z odůvodnění:

Usnesením ze dne 19. 5. 2003 Okresní soud v Jihlavě zastavil řízení o žalobě, kterou se žalobce po žalovaném domáhal zaplacení částky 2 072 500 Kč s příslušenstvím, a rozhodl o postoupení věci rozhodci JUDr. J. Š. Soud prvního stupně shledal včasnou a důvodnou námitku žalovaného, že věc má být podle smlouvy projednána v řízení před rozhodcem. Řízení proto podle § 106 odst. 1 o. s. ř. zastavil a věc postoupil rozhodci podle ustanovení § 104 odst. 1 o. s. ř. Krajský soud v Brně k odvolání žalobce usnesením ze dne 27. 2. 2004 usnesení soudu prvního stupně potvrdil, když shodně s ním dospěl k závěru, že námitka žalovaného o projednání věci podle smluvního ujednání v rozhodčím řízení určeným rozhodcem je námitkou včasnou a jde o spor, jehož řešení mohly strany svěřit rozhodci. Rozhodnutí o zastavení řízení podle § 106 odst. 1 o. s. ř. a postoupení věci rozhodci podle § 104 odst. 1 o. s. ř. proto odvolací soud považoval za správné.

Proti usnesení odvolacího soudu podal žalobce včasné dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 239 odst. 2 písm. a) o. s. ř. s tím, že jsou dány dovolací důvody dle ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř., jehož prostřednictvím namítá, že řízení je postíženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci [písmeno a)], a že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci [písmeno b)].

V dovolání namítá, že rozhodce JUDr. J. Š. dne 24. 5. 2004 rozhodl, že pravomoc rozhodce k rozhodnutí ve věci není dána, poněvadž rozhodčí smlouva byla sjednána mezi žalovaným a P. N., přičemž podle § 2 odst. 5 zákona o rozhodčím řízení, rozhodčí smlouva váže také právní nástupce stran, pokud to strany ve smlouvě výslovně nevyloučí. Správce konkursní podstaty však není právním nástupcem úpadce P. N. Mezi účastníky sporu tak není rozhodčí smlouva, která by zakládala pravomoc rozhodce věc rozhodnout. Uzavření rozhodčí smlouvy mezi žalobcem a žalovaným pak brání ustanovení § 2 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení, podle něhož ve sporech vyvolaných „prováděním konkursu“ se nelze dohodnout na rozhodnutí věci rozhodcem. Soudy obou stupňů pochybily, pokud ustanovení § 2 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení nerespektovaly, protože dovolatel navrhuje, aby Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu i soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření k dovolání rozhodnutí soudů obou stupňů považuje za správná, s tím, že rozhodčí smlouva byla uzavřena před prohlášením konkursu a podle ustanovení § 14 odst. 1 písm. a) a d) ZKV, je správce konkursní podstaty oprávněn podat návrh na zahájení řízení o nárocích, které se týkají majetku patřícího do konkursní podstaty. Správce konkursní podstaty je tak ze zákona oprávněn podat (ve věci) návrh na zahájení řízení.

Nejvyšší soud ve výroku o postoupení věci rozhodci zrušil usnesení soudů obou stupňů a ve výroku o zastavení řízení dovolání zamítl.

Nejvyšší soud se nejprve zabýval přípustností dovolání v této věci. Jelikož přípustnost dovolání podle jiných ustanovení občanského soudního řádu dána není, zkou-

mal Nejvyšší soud, zda dovolání je přípustné podle ustanovení § 239 odst. 2 písm. a) o. s. ř.

Podle uvedeného ustanovení je dovolání přípustné i proti usnesení odvolacího soudu, kterým bylo potvrzeno usnesení soudu prvního stupně o zastavení řízení podle § 104 odst. 1 o. s. ř., tedy pro nedostatek podmínky řízení, který nelze odstranit.

K podmínkám řízení, jejichž absence má za následek zastavení řízení podle § 104 odst. 1 o. s. ř., patří i nedostatek pravomoci soudu. Pravomoc soudu k projednání věci není dána jak tam, kde v případech stanovených zákonem nepatří určitá věc do pravomoci soudu dříve, než skončí řízení u jiného orgánu, tak i v případech, kdy věc má být podle smlouvy účastníků projednána v řízení před rozhodcem za podmínek stanovených v § 106 odst. 1 o. s. ř. Ustanovení § 106 odst. 1 o. s. ř. se od obecné úpravy nedostatku podmínek řízení obsažené v § 104 o. s. ř. odchyluje zásadně jen v tom, že soud tuto překážku postupu řízení nezkontroluje z úřední povinnosti, nýbrž jen na základě včasné námítky žalovaného. Dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně o zastavení řízení podle § 106 odst. 1 o. s. ř., je tedy přípustné podle § 239 odst. 2 písm. a) o. s. ř.

V rovině uplatněných dovolacích důvodů podrobil Nejvyšší soud dovolacímu přezkumu – v hranicích právních otázek formulovaných dovoláním – především správnost právního posouzení věci odvolacím soudem. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil rozhodné skutečnosti podle právní normy, jež na danou situaci nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Dovatel podrobuje závěry odvolacího soudu kritice poukazem na názor rozhodce, že správce konkursní podstaty není ve smyslu § 2 odst. 5 zákona právním nástupcem úpadce, takže rozhodčí doložka sjednaná mezi pozdějším úpadcem a žalovaným se na něj nevztahuje. Postavení správce konkursní podstaty upravuje zákon o konkursu a vyrovnání.

Ustanovení § 14 odst. 1 ZKV určuje (a určovalo i 5. 3. 2001, kdy byl prohlášen konkurs na majetek P. N.), že prohlášení konkursu má tyto účinky:

a) oprávnění nakládat s majetkem podstaty přechází na správce. Právní úkony úpadce, týkající se tohoto majetku, jsou vůči konkursním věřitelům neúčinné. Osoba, která uzavřela s úpadcem smlouvu, může od ní odstoupit, ledaže v době jejího uzavření věděla o prohlášení konkursu.

d) řízení o nárocích, které se týkají majetku patřícího do podstaty, nebo které mají být uspokojeny z tohoto majetku, mohou být zahájena jen na návrh správce nebo proti správci; jde-li o pohledávky, které je třeba přihlásit v konkursu (§ 20 odst. 1 ZKV), může být řízení, s výjimkou řízení o výkon rozhodnutí, zahájeno jen za podmínek uvedených v § 23 a 24 ZKV.

Podle standardního výkladu těchto ustanovení podávaného soudní praxí (srov. např. stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 1998, Cpjn 19/98, uveřejněné pod číslem 52/1998 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, body XXV. až XXII. stanoviska, rozsudek Nejvyššího soudu uveřejněný pod číslem 19/2005 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2001, sp. zn. 29 Odo 74/2001, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 4, ročník 2002, pod číslem 73) skutečnost, že na správce

konkursní podstaty přechází prohlášením konkursu oprávnění nakládat s majetkem podstaty, opravňuje správce konkursní podstaty také k výkonu práv ze smluv uzavřených úpadcem před prohlášením konkursu. Z uvedeného vyplývá, že prohlášením konkursu na majetek P. N. přešla na správce jeho konkursní podstaty též práva založená úpadci smlouvou o půjčce a o zřízení zástavního práva, kterou pozdější úpadce uzavřel se žalovaným dne 21. 1. 1998. Současně je správce konkursní podstaty pro účely vymáhání nároků úpadce z této smlouvy vázán též stranami sjednanou rozhodčí doložkou.

Názor, podle kterého se na správce konkursní podstaty tato doložka nevztahuje, je ve světle podaného výkladu zjevně nesprávný. Řízení před rozhodcem, jehož by se za dané situace účastnil správce konkursní podstaty jednající svým jménem „na vrub“ majetkové podstaty úpadce [který před prohlášením konkursu rozhodčí doložku ve smyslu § 2 odst. 3 písm. b) zákona o rozhodčím řízení sjednal], nebrání žádné ustanovení zákona o rozhodčím řízení (o případ podle § 2 odst. 1 zákona nejde a dikce § 2 odst. 5 zákona správce konkursní podstaty z vázanosti rozhodčí smlouvou uzavřenou dlužníkem před prohlášením konkursu nevylučuje).

Dovolateli se tudíž uplatněnými argumenty správnost právního posouzení věci odvolacím soudem zpochybnit nepodařilo.

Jelikož na podporu existence dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř. uplatnil dovolatel tytéž důvody, s nimiž se Nejvyšší soud (jako s neopodstatněnými) vypořádal již v rovině právního posouzení věci, nebylo dovolání shledáno důvodným ani v tomto ohledu.

U přípustného dovolání však Nejvyšší soud přilíží k vadám řízení, které mohly

mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.). V části, která se týká výroku o postoupení věci rozhodci, řízení takovou vadou vskutku trpí.

Podle ustáleného výkladu podávaného právní teorií i soudní praxí totiž součástí výroku o zastavení řízení podle ustanovení § 106 odst. 1 o. s. ř. není výrok o postoupení věci rozhodci, což lze dokumentovat i tím, že ustanovení § 106 odst. 2 o. s. ř. řeší zachování lhůty k podání návrhu na zahájení řízení před rozhodci jinak než ustanovení § 104 odst. 1 o. s. ř.

Ustanovení § 106 odst. 2 o. s. ř. totiž určuje, že bylo-li řízení před soudem podle odstavce 1 zastaveno a v téže věci byl podán návrh na zahájení řízení před rozhodci, zůstávají právní účinky původního návrhu zachovány, bude-li návrh na zahájení řízení před rozhodci podán do 30 dnů od doručení usnesení soudu o zastavení řízení.

Podle ustanovení § 104 odst. 1 o. s. ř. pak platí, že jde-li o takový nedostatek podmínky řízení, který nelze odstranit, soud řízení zastaví. Nespadá-li věc do pravomoci soudů nebo má-li předcházet jiné řízení, soud postoupí věc po právní moci usnesení o zastavení řízení příslušnému orgánu; právní účinky spojené s podáním žaloby (návrhu na zahájení řízení) zůstávají přitom zachovány.

Kdyby součástí výroku o zastavení řízení podle § 106 odst. 1 o. s. ř. měl být i výrok o postoupení věci rozhodci, pak by – se zřetelem k účinkům, jež se s „postoupením“ věci pojí podle § 104 odst. 1, věty druhé, o. s. ř. – úprava obsažená v § 106 odst. 2 o. s. ř. postrádala jakéhokoliv smyslu.

Ve výroku o postoupení věci rozhodci proto Nejvyšší soud usnesení soudů obou stupňů zrušil.

25. Rozhodčí doložka ve spotřebitelské smlouvě

§ 2 a 3 zákona o rozhodčím řízení
§ 56 odst. 1 obč. zák.
směrnice 93/13/EHS

I. Při posouzení, zda lze z podpisu žalobkyně pod touto smlouvou dovodit závěr o její vůli akceptovat též rozhodčí doložku ve smlouvě obsaženou, je však třeba vzít na zřetel, že posuzovaná smlouva, tak jak důvodně argumentuje žalobkyně, není typickou adhezní smlouvou. Svým rozsahem, strukturou a volbou písma se blíží spíše individuálně sjednávaným smlouvám, než standardním adhezním smlouvám, pro něž je typický dlouhý nepřehledný text psaný miniaturním, jen obtížně čitelným písmem, popřípadě dokonce jen odkaz na takto pojaté obchodní podmínky. Tzv. obecná ujednání zprostředkovatelské smlouvy, v podstatě obchodní podmínky žalované vkomponované přímo do textu smlouvy, jsou uvedena na jediné straně, celkem o 14 bodech. Psána jsou drobnějším, avšak dobře čitelným písmem, a první slova, charakteristická pro ten či onen bod, jsou zvýrazněna tak, že jsou psána větším, standardním písmem a tučně. Rozhodčí doložka je v textu obsažena jako samostatný bod 13, tedy jako bod předposlední, a první slova „Případné spory“ jsou graficky zvýrazněna.

II. Vzhledem k vyloženému způsobu provedení smlouvy nelze z něho samotného dovodit, že žalobkyně v postavení průměrného spotřebitele (natož jako osoba vysokoškolsky vzdělaná) nemohla dost dobře vědět, že text, jenž podepisuje, obsahuje rozhodčí doložku. Je třeba zdůraznit, že i ochrana spotřebitele má

své meze a v žádném případě ji nelze pojmát jako obranu jeho lehkomyšlnosti a neodpovědnosti.^{*)}

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. června 2010, sp. zn. 23 Cdo 1201/2009

www.nsoud.cz

Z odůvodnění:

Žalobkyně se v projednávané věci domáhala zrušení rozhodčího nálezu rozhodce JUDr. M. Ž. vydaného dne 31. ledna 2006 pod č. R-610/2005, jímž byla zavázána zaplatit žalované částku 112 000 Kč s příslušenstvím. Namítala neplatnost rozhodčí doložky obsažené ve zprostředkovatelské smlouvě ze dne 26. 11. 2004, jíž se žalovaná zavázala zprostředkovat pro žalobkyni prodej rodinného domu, jednak pro neurčitost, neboť z jejího textu nevyplýval přesný počet rozhodců, kteří mají ve věci rozhodovat, a dále proto, že se přičí dobrým mravům. Podle názoru žalobkyně je nemravné, aby osobu, která má rozhodovat rozhodčí spor, určovala asociace, jejímž členem je jedna ze stran takového sporu (příčemž seznam rozhodců nebyl žalobkyni předložen a není zřejmé, zda v rozhodné době existoval), a řízení aby probíhalo podle nejasných vnitřních předpisů této asociace, bez možnosti stran seznámit se nejpozději při uzavření rozhodčí doložky s jejich obsahem; žalovaná jako člen Asociace realitních kanceláří České republiky (dále též jen „Asociace“) tak byla v rozhodčím řízení zvýhodněna. Žalobkyně argumentovala s poukazem na ustanovení § 56 odst. 1 občanského zákoníku (dále též jen „obč. zák.“), na směrnici Rady ES č. 93/13/EHS ze dne 5. 4. 1993 a na doporučení Komise ES 98/257/ES, že český zákon a právo Evropských společenství

^{*)} Srov. shodně Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol.: Občanský zákoník I. § 1–459. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2008, 408 s.

ve spotřebitelských vztazích sankcionují neplatností taková smluvní ujednání, která mají za cíl nebo důsledek to, že se podstatně zhorší postavení spotřebitele. To se v posuzované věci podle jejího mínění stalo, neboť byla zbavena dvojinstančností řízení, rozhodčí doložka byla formulována tak, že jako průměrný spotřebitel nemohla vyhodnotit důsledky vyplývající z jejího uzavření, a rozhodčí doložkou byla přenesena příslušnost k projednání věci ze soudu v místě jejího bydliště na rozhodce se sídlem v Praze. Zdůraznila, že rozhodčí řízení by nemělo obcházet soudní řízení, měly by je vykonávat jen specializované instituce a spotřebitel by neměl uzavřít rozhodčí doložku před vznikem sporu. Rozhodce v posuzované věci byl podjatý, neboť je stálým poradcem profesní organizace, jehož členem je i žalovaná.

Obvodní soud pro Prahu 4 rozsudkem ze dne 19. února 2008, čj. 43 C 48/2006-68, žalobu zamítl (výrok pod bodem I) a rozhodl o nákladech řízení (výrok pod bodem II).

Soud prvního stupně především dovořil, s odkazem na závazný právní názor odvolacího soudu, že námitka podjatosti rozhodce důvodem pro zrušení rozhodčího nálezu není. Rozhodčí doložku posoudil jako platnou. Smlouva, v níž je doložka obsažena, není podle jeho názoru typem formulářové smlouvy, kde je např. velmi drobným písmem uvedena řada ujednání, která obtížně přečte i osoba s bezvadným zrakem. Sama skutečnost, že rozhodčí doložka je uvedena pod bodem 13 jako jedno z obecných ustanovení zprostředkovatelské smlouvy, jí neplatnou nečiní; na druhé straně smlouvy jsou i další podstatné náležitosti, jako předmět smlouvy a výše provize, a text „případné spory“ je graficky zvýrazněn, bylo tedy věci žalobkyně, aby se s obsahem smlouvy seznámila; ani sama žalobkyně netvrdí, že si smlouvu ani ne-

přečetla. Rozhodčí doložku soud prvního stupně neshledal ani nemravnou, ani v rozporu s předpisy na ochranu spotřebitele. Podle jeho názoru nelze obecně říci, že rozhodčí řízení má pro spotřebitele jen nevýhody, a v projednávání věci byly podmínky pro obě strany stejné, ke zvýhodnění jedné strany tedy nedošlo. Seznam rozhodců podle zjištění soudu prvního stupně při Asociaci existoval a rozhodce byl v něm v rozhodné době zařazen. Rozhodčí doložka není podle jeho závěru neurčitá, stanoví-li způsob, jak má být určen počet rozhodců i jejich osoby.

K odvolání žalobkyně Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 11. listopadu 2008, čj. 21 Co 245/2008-86, rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o věci samé změnil tak, že rozhodčí nálezu zrušil (výrok pod bodem I), a rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů (výrok pod bodem II).

Odvolací soud poukázal na své předchozí kasační rozhodnutí, v němž zdůraznil nutnost zabývat se platností rozhodčí doložky s ohledem na ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů. Usoudil, že zprostředkovatelská smlouva uzavřená mezi stranami podle ustanovení § 774 obč. zák. je typem spotřebitelské smlouvy a její režim by proto neměl být v rozporu s ustanoveními občanského zákoníku poskytujícími ochranu spotřebiteli, ani se spotřebitelskými směrnici Evropského parlamentu a Rady, zejména směrnici Rady č. 93/13/EHS ze dne 5. 4. 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách a směrnici č. 98/27/ES. Odkázal na výklad východisek spotřebitelské ochrany podaný v nálezu Ústavního soudu ze dne 6. listopadu 2007, sp. zn. II. ÚS 3/2006, a dovořil, že ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 216/1994 Sb. předpokládá určitý způsob přijetí ujednání o rozhodčí doložce, ze kterého bude patrný

souhlas druhé strany s obsahem rozhodčí smlouvy, a nelze je vyložit jinak, než že druhá strana musela vědět, že takovou rozhodčí doložku uzavírá, a vyslovila s touto rozhodčí doložkou souhlas. Zdůraznil, že v dané věci jde o typ formulářové smlouvy, jejíž většina textu je předem dána a druhá strana, obvykle spotřebitel, nemůže na textu v podstatě ničeho změnit. První strana je určena pro vypsání konkrétních identifikačních údajů zájemce a druhá strana obsahuje „obecná ujednání zprostředkovatelské smlouvy“, kde jako předposlední bod 13 je uvedena rozhodčí doložka. Odvolací soud usoudil, že jestliže žalobkyně smlouvu na této straně podepsala, nelze z tohoto textu dovodit, že svým podpisem souhlasila i s rozhodčí doložkou. Pokud by žalovaná jednala v duchu zásad poctivého obchodního styku, měla tuto rozhodčí doložku, byť jako součást obecných ujednání zprostředkovatelské smlouvy, zdůraznit tak, aby bylo patrné, že se jedná o jiné ujednání, a z podpisu pod takovýmto jiným ujednáním by byl souhlas žalobkyně s tímto ujednáním zcela zřetelný. Žalovaná však takto poctivě nejednala, neboť bod týkající se rozhodčí doložky zařadila do obecných ujednání zprostředkovatelské smlouvy; začátek tohoto bodu je sice graficky zvýrazněn, avšak takto graficky zvýrazněna jsou počáteční slova i ostatních bodů obecných ujednání, takže ujednání o rozhodčí doložce se nijak graficky z těchto obecných ujednání neodlišuje a neupoutává v této formulářové části pozornost. Odvolací soud vyhodnotil zdůraznění textu jako nedostatečné pro závěr o platnosti doložky a uzavřel, že z podpisu této listiny žalobkyně nelze dovozovat bez dalšího souhlas s obsahem rozhodčí smlouvy, ujednání o rozhodčí doložce je tedy neplatné a jsou proto dány důvody pro zrušení rozhodčího nálezu podle ustanovení § 31 písm. b) zákona č. 216/1994 Sb.

Rozsudek odvolacího soudu ve všech jeho výrocích napadla žalovaná dovoláním,

jehož přípustnost spatřovala v ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“) a jež odůvodnila tím, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci a že vychází ze skutkového stavu, jenž nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování, ohlásila tedy dovolací důvody stanovené v § 241a odst. 2 písm. b) a § 241a odst. 3 o. s. ř.

Vedle toho, že obsáhle (a zcela zbytečně) polemizovala s argumentací žalobkyně v otázkách, na nichž napadené rozhodnutí nespočívá, žalovaná podrobila kritice závěr odvolacího soudu, že z podpisu posuzované listiny žalobkyně nelze dovozovat bez dalšího souhlas s obsahem rozhodčí smlouvy. Namítla, že rozhodčí doložka je obsažena přímo v textu zprostředkovatelské smlouvy jako samostatný bod, smlouva měla toliko dvě strany, její poměrně krátký text byla napsán dostatečně velkým písmem, včetně ujednání o rozhodčí doložce, toto ujednání bylo umístěno nad podpisem žalobkyně a jeho obsah byl zdůrazněn tučným písmem, rozhodčí doložka je psána obecnou češtinou. Žalobkyně vyjádřila přesvědčení, že pro průměrného spotřebitele, který zachoval běžnou opatrnost, nadto pro žalobkyni jako vysokoškolsky vzdělanou osobu, nemohlo být problémem celou smlouvu přečíst a porozumět jejímu ucelenému obsahu. Žalobkyni byl ostatně obsah smlouvy vysvětlen osobou jednající za žalovanou (Ing. Z. R.). Podpisem a akceptací zprostředkovatelské smlouvy žalovaná akceptovala též rozhodčí doložku.

Žalovaná navrhla, aby dovolací soud rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalobkyně ve svém vyjádření navrhla, aby dovolací soud dovolání proti výroku pod bodem I rozsudku odvolacího soudu

zamítl a dovolání proti výroku pod bodem II aby jako nepřipustné odmítl. Ztotožnila se s právním závěrem odvolacího soudu, že rozhodčí doložka je neplatná, co do důvodů neplatnosti však především setrvala na argumentech předložených v dosavadním řízení. Podpořila též právní názor zaujatý odvolacím soudem, jenž je podle jejího mínění v souladu s názorem zastávaným právní vědou, a citovala z článku Mgr. T. P.: Rozhodčí doložky ve spotřebitelských smlouvách – ANO či NE?, uveřejněném na www.epravo.cz.

Napadené rozhodnutí odvolacího soudu bylo vyhlášeno před 1. červencem 2009, kdy nabyla účinnosti novela občanského soudního řádu provedená zákonem č. 7/2009 Sb., Nejvyšší soud České republiky (dále též jen „Nejvyšší soud“) jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) proto vzhledem k bodu 12 přechodných ustanovení v čl. II. uvedeného zákona dovolání projednal a rozhodl o něm podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 30. června 2009.

Po zjištění, že dovolání proti rozsudku odvolacího soudu bylo podáno ve lhůtě stanovené v § 240 odst. 1 o. s. ř. oprávněnou osobou (účastníkem řízení) řádně zastoupenou advokátem, jímž bylo dovolání též sepsáno (§ 241 odst. 1, 4 o. s. ř.), Nejvyšší soud dovodil, že dovolání proti výroku ve věci samé pod bodem I tohoto rozsudku je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., neboť směřuje proti rozsudku odvolacího soudu, kterým byl změněn rozsudek soudu prvního stupně.

Podle ustanovení § 242 odst. 3 o. s. ř. lze rozhodnutí odvolacího soudu přezkoumat jen z důvodů uplatněných v dovolání. Je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédně též k vadám řízení uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné

rozhodnutí ve věci, i když nebyly uplatněny. Při přezkoumání rozhodnutí odvolacího soudu je tedy dovolací soud zásadně vázán uplatněnými dovolacími důvody, včetně toho, jak je dovolatel obsahově vymezil.

Vzhledem k tomu, v jaké šíři strany založily svou argumentaci v dovolacím řízení, je třeba nejprve zdůraznit, že dovolací soud je soudem toliko přezkumným a že předmětem dovolacího přezkumu je, v mezích uplatněných dovolacích důvodů, opodstatněnost skutkových zjištění, z nichž napadené rozhodnutí odvolacího soudu vychází (srov. § 241a odst. 3 o. s. ř.), a právní posouzení věci, na němž toto rozhodnutí spočívá [srov. § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.]. Byť odvolací soud v odůvodnění napadeného rozhodnutí zdůraznil, že zprostředkovatelská smlouva uzavřená mezi stranami je smlouvou spotřebitelskou a její režim by proto neměl být v rozporu s předpisy na ochranu spotřebitele, právní závěr o neplatnosti ujednání o rozhodčí doložce nezaložil na aplikaci těchto předpisů (srov. § 55 odst. 1 a § 56 odst. 1 obč. zák.), nýbrž toliko na aplikaci ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 216/1994 Sb., jež vyložil tak, že stanoví požadavek na takový způsob přijetí ujednání o rozhodčí doložce, ze kterého bude patrné, že druhá strana věděla, že uzavírá rozhodčí smlouvu, a vyslovila s ní souhlas. Na základě posouzení věci podle tohoto ustanovení pak dospěl k závěru, že předpoklady pro uzavření rozhodčí smlouvy v něm stanovené splněny nebyly, neboť ze skutečnosti, že žalobkyně podepsala smlouvu o zprostředkování, nelze bez dalšího dovozovat její souhlas s obsahem rozhodčí smlouvy, resp. (jinými slovy řečeno) nelze z tohoto podpisu bez dalšího usuzovat, že žalobkyně věděla (musela vědět), že takovou rozhodčí doložku uzavírá, a že podpisem smlouvy s ní vyslovila souhlas. Předmětem dovolacího přezkumu tedy může být jediné správnost tohoto posouzení a nikoliv otázka, na jejichž řešení odvolací soud své rozhodnutí nezaložil.

Toto právní posouzení je nesprávné a dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. byl uplatněn opodstatněně.

Právní posouzení je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, popřípadě ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, jež platilo v nezměněné podobě též v době, kdy měla být sjednána posuzovaná rozhodčí doložka, rozhodčí smlouva musí být uzavřena písemně, jinak je neplatná. Písemná forma je zachována i tehdy, je-li rozhodčí smlouva sjednána telegraficky, dálnopisem nebo elektronickými prostředky, jež umožňují zachycení jejich obsahu a určení osob, které rozhodčí smlouvu sjednaly (odstavec 1). Tvoří-li však rozhodčí doložka součást podmínek, jimiž se řídí smlouva hlavní, k níž se rozhodčí doložka vztahuje, je rozhodčí doložka platně ujednána i tehdy, jestliže písemný návrh hlavní smlouvy s rozhodčí doložkou byl druhou stranou přijat způsobem, z něhož je patrný její souhlas s obsahem rozhodčí smlouvy (odstavec 2).

Je zřejmé, že toto ustanovení upravuje toliko formu rozhodčí smlouvy. V prvním odstavci určuje, že rozhodčí smlouva musí být pod sankcí neplatnosti uzavřena písemně, a stanoví technické komunikační prostředky, při jejichž užití je písemná forma zachována. Ve druhém odstavci pak pro případ, že je rozhodčí smlouva sjednána v rámci smlouvy hlavní, tedy že jde o rozhodčí doložku, stanoví předpoklady, za nichž se písemná forma rozhodčí smlouvy nevyžaduje (srov. shodně Rozehnalová, N.: *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 1. vydání. Praha :

ASPI Publishing, 2002, 85 s., či Bělohávek, A.: *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2004, 48 s.).

Odvolacím soudem aplikované ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 216/2004 Sb. tedy nestanoví obecné předpoklady umožňující závěr o akceptaci návrhu na uzavření rozhodčí doložky vůbec, jak se mylně domnívá odvolací soud, nýbrž výjimkou z pravidla upravuje podmínky, za nichž může být písemný návrh hlavní smlouvy s rozhodčí doložkou druhou stranou přijat jinak než písemně (tj. musí být přijat způsobem, z něhož je patrný její souhlas s obsahem rozhodčí smlouvy). Na posouzení, zda byly tyto podmínky splněny, rozhodnutí v projednávané věci nespočívá; není pochyb, že hlavní (zprostředkovatelská) smlouva a v jejím rámci rozhodčí doložka byly pořízeny písemně a příslušná písemnost byla jednajícími osobami, též žalobkyní, podepsána (srov. § 40 odst. 3, část věty první před středníkem, obč. zák.). Byla tedy dodržena písemná forma rozhodčí smlouvy požadovaná ustanovením § 3 odst. 1 zákona č. 216/2004 Sb. a nebyl proto důvod zkoumat, zda byly splněny předpoklady pro výjimku z tohoto požadavku, stanovené ve druhém odstavci tohoto ustanovení. Tím méně pak bylo možno na základě tohoto ustanovení dospět k závěru o neplatnosti rozhodčí doložky.

Bez zřetele na to, v jakých souvislostech k němu dospěl, neobstojí ani závěr odvolacího soudu v otázce absence vůle žalobkyně směřující k uzavření rozhodčí doložky. Dovolací soud správně dovodil, že zprostředkovatelská smlouva uzavřená mezi stranami je smlouvou spotřebitelskou a že jde o tzv. smlouvu formulářovou (resp. o smlouvu adhezni, pro niž je charakteristické, že její obsah není výsledkem jednání smluvních stran, nýbrž byl předem určen stranou v postavení dodavatele, aniž

by její druhá strana v postavení objednatele měla možnost ovlivnit). Při posouzení, zda lze z podpisu žalobkyně pod touto smlouvou dovodit závěr o její vůli akceptovat též rozhodčí doložku ve smlouvě obsaženou, je však třeba vzít na zřetel, že posuzovaná smlouva, tak jak důvodně argumentuje žalobkyně, není typickou adhezní smlouvou. Svým rozsahem, strukturou a volbou písma se blíží spíše individuálně sjednávaným smlouvám, než standardním adhezním smlouvám, pro něž je typický dlouhý nepřehledný text psaný miniaturním, jen obtížně čitelným písmem, popřípadě dokonce jen odkaz na takto pojaté obchodní podmínky. Tzv. obecná ujednání zprostředkovatelské smlouvy, v podstatě obchodní podmínky žalované vkomponované přímo do textu smlouvy, jsou uvedena na jediné straně, celkem o 14 bodech. Psána jsou drobnějším, avšak dobře čitelným písmem, a první slova, charakteristická pro ten či onen bod, jsou zvýrazněna tak, že jsou psána větším, standardním písmem a tučně. Rozhodčí doložka je v textu obsažena jako samostatný bod 13, tedy jako bod předposlední, a první slova „Případné spory“ jsou graficky zvýrazněna. Protože následující a poslední bod 14 je o jediném řádku, prostor vyhrazený ve smlouvě pro podpis zájemce se nachází přímo pod touto doložkou.

O tom, že žalobkyně tento text podepsala, není mezi stranami sporu (srov. v té souvislosti závěry vyslovené v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. dubna 2010, sp. zn. 23 Cdo 4895/2009, www.nsoud.cz). Vzhledem k vyložení způsobu provedení smlouvy nelze z něho samotného dovodit, že žalobkyně v postavení průměrného spotřebitele (natož jako osoba vysokoškolsky vzdaná) nemohla dost dobře vědět, že text, jenž podepisuje, obsahuje rozhodčí doložku. Je třeba zdůraznit, že i ochrana spotřebitele má své meze a v žádném případě ji nelze pojímat jako obranu jeho lehkost

myslnosti a neodpovědnosti (srov. shodně Švestka, J., Spáčil, J., Škárková, M., Hulmák, M. a kol.: *Občanský zákoník I. § 1–459. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, 408 s.). Sama žalobkyně ostatně zakládala svůj procesní postoj v průběhu řízení před soudy nižších stupňů na jiných námitkách než na argumentu, že o rozhodčí doložce uvedené v jí podepsaném textu vůbec nevěděla. Až poté, co odvolací soud ve svém kasačním usnesení ze dne 28. srpna 2007, č. j. 21 Co 241/2007-44, na základě chybného výkladu ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 216/1994 Sb. (jehož obsah pochopil jako definici pojmu „rozhodčí doložka“) vyjádřil mínění, že námitky žalobkyně k této doložce (nemravnost, způsob určení rozhodce atd.) nasvědčují tomu, jako by žalobkyně tuto část si nepřčetla, žalobkyně svou dosavadní argumentaci poněkud rozšířila (přízpůsobila) – srov. doplněk žaloby ze dne 19. 11. 2007 na č. 1. 50 spisu. Ani v tomto podání však netvrdila, že se s textem rozhodčí doložky před podpisem smlouvy neseznámila; namítla toliko, že rozhodčí doložka byla umístěna bez jakéhokoliv označení a zvýraznění mezi obecná smluvní ustanovení a že na její existenci nebyla ani ústně upozorněna.

Odvolací soud pochybil nakonec též v tom, že posouzení rozhodčí doložky jako neplatné založil na pouhém závěru, že z podpisu příslušné listiny žalobkyně nelze dovozovat bez dalšího její souhlas s obsahem rozhodčí smlouvy. Závěr o tom, zda tu byla vůle účastníka učinit určitý právní úkon (zda chtěl učinit projev směřující ke vzniku, změně nebo zániku těch práv a povinností, které právní předpisy s takovým projevem spojují – srov. § 34 obč. zák.), je závěrem skutkovým. Jestliže by písemnost zachycující projev vůle nepostačovala sama o sobě (bez dalšího, jak uvádí odvolací soud) k závěru, že v textu v ní obsaženém byla skutečně projevena vůle účastníka, pak by bylo třeba zjišťovat, v případě po-

třeby též cestou splnění poučovací povinnosti uložené soudu v ustanovení § 118a o. s. ř., za jakých okolností byla smlouva uzavřena, popřípadě jaké bylo následné chování smluvních stran, a další skutečnosti, z nichž by bylo možno takový či onaký závěr o vůli účastníka dovodit, popřípadě dospět (po provedení navržených relevantních důkazů) k opodstatněnému závěru o neunesení důkazního břemene.

Nezbývá tedy než uzavřít, že neobstojí závěry, na nich spočívá napadené rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé, a toto rozhodnutí není proto správné. Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), tedy toto rozhodnutí podle ustanovení § 243b odst. 2, části věty za středníkem, o. s. ř. zrušil, včetně závislého výroku o nákladech řízení [§ 242 odst. 2 písm. b) o. s. ř.], a věc podle ustanovení § 243b odst. 3, věty první, o. s. ř. vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

26. Rozhodčí smlouva.

Rozhodčí doložka.

Neplatnost smlouvy obsahující rozhodčí doložku.

Odstoupení od smlouvy

§ 2 odst. 1, § 2 odst. 3 písm. b), § 34 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení

I. Nevztahuje-li se důvod neplatnosti smlouvy na rozhodčí doložku, týkající se sporů z této smlouvy, nemá neplatnost smlouvy vliv na platnost rozhodčí doložky.

II. Týká-li se rozhodčí smlouva všech sporů, které by v budoucnu vznikly z určitého právního vztahu (smlouvy), vztahuje se i na spor o určení neplatnosti odstoupení od smlouvy.

III. Důvod, pro který byl zrušen rozhodčí nález [potud, zda bude k návrhu některé ze stran pokračovat v jednání ve věci samé a tuto věc rozhodne soud (§ 34 odst. 1 zákona), nebo zda půjde o situaci předvídanou ustanovením § 34 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení], je nepochybně významný z hlediska právní jistoty stran co do pravomoci rozhodců (nebo soudu) k dalšímu projednání a rozhodnutí věci po právní moci rozhodnutí o zrušení rozhodčího nálezu. Ačkoli z občanského soudního řádu ani ze zákona nelze dovodit, že by důvod, pro který byl rozhodčí nález zrušen, musel být výslovně uveden ve výroku rozhodnutí soudu, který o žalobě o zrušení rozhodčího nálezu rozhodl, je z hlediska dalšího postupu předvídaného ustanovením § 34 zákona o rozhodčím řízení za účelem odstranění možných pochybností vhodné a žádoucí, aby výrok rozhodnutí soudu o zrušení rozhodčího nálezu obsahoval i to, zda k návrhu některé ze stran bude soud v jednání ve věci samé pokračovat a věc rozhodne, nebo zda rozhodčí smlouva zůstává v platnosti. Případná absence takového výroku pak sama o sobě nečiní rozhodnutí soudu nesprávným, má však za následek, že dovolací námítka, podle nichž měl být rozhodčí nález zrušen i z důvodu uvedeného v ustanovení § 31 písm. a) nebo písm. b) zákona o rozhodčím řízení, nesměřují proti důvodům rozhodnutí, nýbrž do věci samé.

IV. Povaha věci připouští uzavření smíru zpravidla ve věcech, v nichž jsou účastníci v typickém dvoustranném poměru, jestliže hmotněprávní úprava nevyklučuje, aby si mezi sebou upravili právní vztahy dispozitivními úkony. Z uvedeného vyplývá, že povahou věci je vyloučeno uzavřít smír zejména: a) ve věcech, v nichž lze zahájit řízení i bez návrhu (§ 81 o. s. ř.); ve věcech, v nichž se rozhoduje o osobním stavu [§ 80 písm. a)

o. s. ř.], a ve věcech, v nichž hmotné právo nepřipouští vyřízení věci dohodou účastníků právního vztahu (srov. např. Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z., a kol.: **Občanský soudní řád. Komentář. I. díl. 7. vydání, C. H. Beck, Praha 2006, s. 434, jakož i důvody rozhodnutí uveřejněného pod číslem 23/2007 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek – dále jen „R 23/2007“**). V důvodech R 23/2007 přitom Nejvyšší soud vysvětlil, že smír lze uzavřít i ve věcech o určení, zda tu právní vztah nebo právo je, či není [§ 80 písm. c) o. s. ř.], když rozhodující pro zákonem vymezenou možnost uzavření soudního smíru jsou pouze podmínky jeho přípustnosti (konkretizované podle zmíněných kritérií pro projednávanou věc).

V. V poměrech ustanovení § 2 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení jde o nedostatek arbitrability jen u těch sporů, u nichž povaha věci nepřipouští uzavřít smír; to, zda by (konkrétní) smír účastníků mohl být soudem schválen, pak nemá na platnost rozhodčí smlouvy vliv. Možnost smluvních stran vyřešit smírem otázku, zda se některá z nich dopustila porušení povinnosti určené smlouvou, pak zprostředkovaně vyplývá i z ustanovení § 349 odst. 1 obch. zák., jež umožňuje se souhlasem druhé strany odvolat nebo měnit účinky odstoupení.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 19. 12. 2007, sp. zn. 29 Odo 1222/2005

ASPIJUD104033CZ

SoJ č. 5/08, s. 367

Z odůvodnění:

Městský soud rozsudkem ze dne 22. listopadu 2004, čj. 54 Cm 38/2004-182, zamítl žalobu o zrušení rozhodčího nálezu vydaného dne 29. dubna 2004 rozhodci JUDr. P. K., doc. JUDr. N. R., CSc., a prof.

Dr. et Mgr. A. B., dr. h. c., v rozhodčím řízení vedeném o žalobě podané žalovanou vůči Fondu národního majetku České republiky (dále jen „Fond“, popř. „původní žalobce“) dne 7. března 2002 o zaplacení částky 2 149 851 250 Kč s příslušenstvím, s eventuálním petitem o určení neplatnosti odstoupení od smlouvy o prodeji a koupi akcií ze dne 19. prosince 1996, jímž bylo rozhodnuto o uložení povinnosti Fondu zaplatit žalované částku 2 051 096 000 Kč s 2% úrokem z prodlení ročně od 29. dubna 2004 do zaplacení, o zamítnutí žaloby v rozsahu částky 98 755 250 Kč, o zastavení řízení o návrhu na určení neplatnosti odstoupení od smlouvy o prodeji a koupi akcií ze dne 19. prosince 1996, o uložení povinnosti Fondu zaplatit žalované částku 954 064,15 Kč jako náhradu uhrazeného poplatku za rozhodčí řízení, o zamítnutí žaloby v rozsahu uplatněného nároku na náhradu částky 45 935,85 Kč jako poplatku za rozhodčí řízení, o povinnosti Fondu nést v rozsahu částky 803 650 Kč náklady na provedení důkazu znaleckým posudkem zpracovaným doc. Ing. R. H., Dr., a výsledkem znalkyně s tím, že na tuto povinnost se započítává záloha poskytnutá Fondem ve výši 443 000 Kč, o povinnosti Fondu uhradit žalované částku 360 650 Kč v souvislosti s úhradou nákladů znalce, o vrácení přeplatku ze zálohy na náklady znaleckého posudku a důkazu výsledkem znalce ve výši 32 350 Kč žalované, o povinnosti Fondu zaplatit žalované částku 14 341 879,12 Kč jako náhradu právního zastoupení a o zamítnutí žaloby v rozsahu částky 2 837 081,88 Kč jako nároku žalované na náhradu nákladů právního zastoupení (dále jen „rozhodčí nález“).

Soud prvního stupně dospěl po provedeném dokazování k závěru, že není naplněn žádný z Fondem tvrzených důvodů pro zrušení rozhodčího nálezu podle ustanovení § 31 písm. a), písm. b), písm. c), písm. e) a písm. g) zákona o rozhodčím řízení.

Vrchní soud k odvolání Fondu rozsudkem ze dne 12. dubna 2005, čj. 5 Cmo 33/2005-306, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že rozhodčí nález zrušil.

Odvolací soud, vycházející ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, především zdůraznil, že „základním a nepominutelným předpokladem každého rozhodčího řízení“ je rozhodčí smlouva, jejíž platností se dále zabýval. V této souvislosti uzavřel, že rozhodčí smlouva obsažená v čl. XI. bodu 11.2. smlouvy o prodeji a koupi akcií ze dne 19. prosince 1996 (dále jen „smlouva“) má povahu rozhodčí doložky ve smyslu ustanovení § 2 odst. 3 písm. b) zákona o rozhodčím řízení a týká se „řešení celého okruhu možných sporů jen rámcově ohraničených původem ve vztazích ze smlouvy“. Přitom „povaha smlouvy, tj. v zásadě smlouvy upravující podmínky prodeje a koupě cenných papírů, je taková, že nepochybně lze spory z ní obecně podřadit rozhodčímu řízení“.

Námítku Fondu ohledně neplatnosti smlouvy shledal odvolací soud (shodně se soudem prvního stupně) nedůvodnou. Závěr rozhodčího senátu, podle něhož jsou „některé části smlouvy neplatné“ (jakož i názor Fondu o neplatnosti smlouvy jako celku) – pokračoval odvolací soud – se totiž na rozhodčí doložku nevztahují. V této souvislosti dále s poukazem na ustanovení § 267 odst. 3 obč. zák. akcentoval, že „smluvní praxe sice inklinuje více k tomu založit rozhodčí smlouvu právě jako součást textu jiné smlouvy, nic to však nemění na tom, že i v případě rozhodčích smluv, jak je má na mysli ustanovení § 2 odst. 3 písm. b) zákona o rozhodčím řízení, mohla by vždy být uzavřena rozhodčí smlouva jako smlouva zcela samostatná, a to nejen z hlediska samostatné listiny, ale i v jiném čase než smlouva, ke které se váže“. „Platnost rozhodčí smlouvy, i když má podobu jen rozhodčí doložky, je tak nutno vždy po-

suzovat jako smlouvu zcela samostatnou, jen technicky vloženou do textu jiné smlouvy“. Jelikož „platnost rozhodčí smlouvy nemůže být závislá na platnosti základní smlouvy“ a „platnost rozhodčí smlouvy je nutno vždy posuzovat zcela nezávisle na platnosti smluv, ze kterých spor, jenž má být posouzen, vyvěrá“, vyhodnotil odvolací soud rozhodčí smlouvu jako platnou.

Se soudem prvního stupně se odvolací soud ztotožnil i v závěru, že rozhodčí nález byl vydán ve věci, o níž bylo možno uzavřít platnou rozhodčí smlouvu.

Přitom s poukazem na ustanovení § 2 odst. 1, odst. 2 a odst. 4, § 24 a § 30 zákona o rozhodčím řízení, jakož i na ustanovení § 99 a § 135 o. s. ř. uzavřel, že jak předmět rozhodčího řízení vymezený žalobou (určení neplatnosti odstoupení od smlouvy), tak i změněný předmět řízení (požadavek na náhradu škody) mají majetkovou povahu (v obou případech jde o majetkový spor) a lze o nich uzavřít smír.

Proto odvolací soud neshledal důvody pro zrušení rozhodčího nálezu ve smyslu ustanovení § 31 písm. a) a písm. b) zákona o rozhodčím řízení.

Na rozdíl od soudu prvního stupně však dospěl odvolací soud k závěru, že je naplněn důvod pro zrušení rozhodčího nálezu ve smyslu ustanovení § 31 písm. c) zákona o rozhodčím řízení, když ve věci se zúčastnil rozhodce, který nebyl ani podle rozhodčí smlouvy, ani jinak povolán k rozhodování. Předmětem původní rozhodčí žaloby totiž bylo určení, zda jednání Fondu „směřující k odstoupení od smlouvy“ je platné, přičemž „k posouzení tohoto skutku, k platnosti tohoto jednání“ stanovil Fond v souladu s rozhodčí smlouvou „za sebe doc. R.“. „Rozhodčí senát si však přisvojil právo rozhodnout o zcela jiném než původní žalobou označeném skutku“, a to

o tom, zda Fond „jiným jednáním nebo opomenutím, nutně odlišným od odstoupení od smlouvy, porušil své povinnosti ze smlouvy a zda tím způsobil škodu“. „K posouzení tohoto skutku však žádný z rozhodců, zejména doc. R., povolání nebyli.“

Proto odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně změnil a žalobě na zrušení rozhodčího nálezu vyhověl.

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podal Fond i žalovaná dovolání, přičemž žalovaná své dovolání podáním ze dne 8. února 2006, došlým Nejvyššímu soudu 9. února 2006, vzala zpět.

Nejvyšší soud proto řízení o žalovanou podaném dovolání ve smyslu ustanovení § 243b odst. 5 věty druhé o. s. ř. zastavil.

Původní žalobce (Fond) v dovolání odvolacímu soudu vytknul, že ačkoliv postupoval správně, když rozhodnutí soudu prvního stupně změnil tak, že žalobě o zrušení rozhodčího nálezu vyhověl, pochybil, nevyjádřil-li ve výroku rozhodnutí, z jakých důvodů vypočtených v ustanovení § 31 zákona rozhodčí nález zrušil, a neshledal-li důvody pro zrušení rozhodčího nálezu podle ustanovení § 31 písm. a) a písm. b) zákona o rozhodčím řízení. Vědom si ustanovení § 236 odst. 2 o. s. ř., podle něhož dovolání jen proti důvodům rozhodnutí není přípustné, vyjádřil přesvědčení, že „právní důvod zrušení rozhodčího nálezu je provázen významnými právními důsledky“ (viz § 34 zákona), proč měl soud do výroku svého rozhodnutí „zakomponovat“ nikoli jen samotnou zrušující klauzuli, ale též odkaz na odpovídající ustanovení zákona, aby bylo postaveno najiště, který „z orgánů“ je oprávněn ve věci dále jednat a rozhodnout, zda soud či rozhodčí. Jestliže tak odvolací soud neučinil, odebral účastníkům možnost řádné procesní obrany „při rozporování dostatku pravomoci toho či onoho orgánu“.

Fond dále zdůrazňuje, že pro účely posouzení, zda-li jde o spor majetkový, je rozhodující výlučně vymezení předmětu sporu žalující stranou v rámci jejích skutkových tvrzení a žalobního návrhu. Nárok uplatněný v rozhodčím řízení, tj. požadavek na určení neplatnosti odstoupení od smlouvy, přitom – pokračuje Fond – majetkovým nárokem není, když jde výlučně o „posouzení platnosti či neplatnosti jednostranného právního úkonu“, které „nezakládá mezi stranami sporu žádná práva mající majetkový charakter“ ve smyslu zákona. Navíc takto uplatněný nárok „již ze své podstaty uzavření smíru nepřipouštěl“, neboť v případě, kdy je předmětem sporu určení, zda konkrétní právní úkon je platný či nikoli, smír uzavřít nelze. Odstoupení od smlouvy je právním úkonem, který má „jednorázový účinek“ na trvání smluvního vztahu, existují-li předpoklady pro jeho uskutečnění, přičemž „dodatečně nelze uzavírat jakoukoliv dohodu, která by tento úkon činila platným, či naopak neplatným“.

Konečně Fond namítá, že v projednávané věci měl odvolací soud rozhodčí nález zrušit i z důvodu uvedeného v ustanovení § 31 písm. b) zákona o rozhodčím řízení, tj. pro neplatnost sjednané rozhodčí doložky. V této souvislosti poukazuje na závěr rozhodčího senátu o neplatnosti „některých ustanovení“ smlouvy, a to pro rozpor s usnesením vlády České republiky č. 485 z roku 1996, jímž vláda rozhodla o privatizaci „společnosti NH“ a pověřila Fond uzavřít s žalovanou smlouvu. V situaci, kdy shora zmíněné usnesení vlády neupravovalo možnost stran smlouvy sjednat rozhodčí doložku, je rozhodčí doložka podle názoru Fondu neplatná.

Vzhledem k tomu, že za dovolacího řízení byl s účinností k 1. lednu 2006 zákonem č. 178/2005 Sb. zrušen Fond a do všech jeho práv a povinností vstoupil stát, s tím, že působnost Fondu přešla na Ministerstvo fi-

nancí, Nejvyšší soud usnesením ze dne 28. února 2006, čj. 29 Odo 1222/2005-387, odkazuje na ustanovení § 107 odst. 1 a odst. 3 o. s. ř., rozhodl, že v řízení bude jako se žalobkyní pokračováno s Českou republikou – Ministerstvem financí.

Dále se Nejvyšší soud zabýval otázkou přípustnosti dovolání žalobkyně, a to zejména z pohledu její subjektivní legitimace [§ 218 písm. b) a § 243b odst. 5 o. s. ř.].

Jelikož žalobkyně v řízení byla – posuzováno podle výroku rozhodnutí odvolacího soudu – úspěšná, když její žalobě na zrušení rozhodčího nálezu bylo vyhověno, je pro řešení otázky subjektivní přípustnosti dovolání rozhodující, zda by se mohlo její postavení, posuzováno z procesního hlediska, zlepšit, shledal-li by soud důvody pro zrušení rozhodčího nálezu nejen podle ustanovení § 31 písm. c) zákona o rozhodčím řízení, nýbrž i podle ustanovení § 31 písm. a) nebo písm. b) zákona o rozhodčím řízení.

V této souvislosti Nejvyšší soud zdůrazňuje, že důvod, pro který byl zrušen rozhodčí nálezu [potud, zda bude k návrhu některé ze stran pokračovat v jednání ve věci samé a tuto věc rozhodne soud (§ 34 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení), nebo zda půjde o situaci předvídanou ustanovením § 34 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení], je nepochybně významný z hlediska právní jistoty stran co do pravomoci rozhodců (nebo soudu) k dalšímu projednání a rozhodnutí věci po právní moci rozhodnutí o zrušení rozhodčího nálezu. Ačkoli z občanského soudního řádu ani ze zákona nelze dovodit, že by důvod, pro který byl rozhodčí nálezu zrušen, musel být výslovně uveden ve výroku rozhodnutí soudu, který o žalobě o zrušení rozhodčího nálezu rozhodl, je z hlediska dalšího postupu předvídaného ustanovením § 34 zákona za účelem odstranění možných pochybností vhodné

a žádoucí, aby výrok rozhodnutí soudu o zrušení rozhodčího nálezu obsahoval i to, zda k návrhu některé ze stran bude soud v jednání ve věci samé pokračovat a věc rozhodne, nebo zda rozhodčí smlouva zůstává v platnosti. Případná absence takového výroku pak sama o sobě nečiní rozhodnutí soudu nesprávným, má však za následek, že dovolací námitky, podle nichž měl být rozhodčí nálezu zrušen i z důvodu uvedeného v ustanovení § 31 písm. a) nebo písm. b) zákona o rozhodčím řízení, nesměřují proti důvodům rozhodnutí, nýbrž do věci samé.

Dovolání žalobkyně proti měnícímu výroku rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé je proto přípustné; není však důvodné.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 2 zákona o rozhodčím řízení strany se mohou dohodnout, že o majetkových sporech mezi nimi, s výjimkou sporů vzniklých v souvislosti s výkonem rozhodnutí a sporů vyvolaných prováděním konkursu nebo vyrovnání, k jejichž projednání a rozhodnutí by jinak byla dána pravomoc soudu, má rozhodovat jeden nebo více rozhodců anebo stálý rozhodčí soud (rozhodčí smlouva) [odstavec 1]. Rozhodčí smlouvu lze platně uzavřít, jestliže strany by mohly o předmětu sporu uzavřít smír (odstavec 2). Rozhodčí smlouva se může týkat a) jednotlivého již vzniklého sporu (smlouva o rozhodci), nebo b) všech sporů, které by v budoucnu vznikly z určitého právního vztahu nebo z vymezeného okruhu právních vztahů (rozhodčí doložka) [odstavec 3]. Není-li v rozhodčí smlouvě uvedeno jinak, vztahuje se jak na práva z právních vztahů přímo vznikající, tak i na otázku právní plat-

nosti těchto právních vztahů, jakož i na práva s těmito právy související (odstavec 4). Rozhodčí smlouva váže také právní nástupce stran, pokud to strany v této smlouvě výslovně nevyloučí (odstavec 5).

Podle ustanovení § 31 zákona o rozhodčím řízení soud na návrh kterékoliv strany zruší rozhodčí náleze, jestliže a) byl vydán ve věci, o níž nelze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu, b) rozhodčí smlouva je z jiných důvodů neplatná, nebo byla zrušena anebo se na dohodnutou věc nevztahuje.

Ustanovení § 34 zákona o rozhodčím řízení určuje, že zruší-li soud rozhodčí náleze z důvodů uvedených v § 31 písm. a) nebo písm. b), pokračuje k návrhu některé ze stran po právní moci rozsudku v jednání ve věci samé a tuto věc rozhodne (odstavec 1). Zruší-li soud rozhodčí náleze z jiného důvodu, než je uveden v odstavci 1, zůstává rozhodčí smlouva v platnosti. Rozhodci zúčastnění na rozhodčím nálezu, který byl zrušen, jsou z nového projednání a rozhodování věci vyloučeni. Nedohodnou-li se strany jinak, budou noví rozhodci jmenováni způsobem původně určeným v rozhodčí smlouvě nebo podpůrně podle ustanovení tohoto zákona (odstavec 2).

Podle ustanovení § 99 o. s. ř. připouští-li to povaha věci, mohou účastníci skončit řízení soudním smírem (odstavec 1 věta první).

Je-li součástí jinak neplatné smlouvy dohoda o volbě práva nebo tohoto zákona (§ 262) nebo dohoda o řešení sporu mezi smluvními stranami, jsou tyto dohody neplatné pouze v případě, že se na ně vztahuje důvod neplatnosti. Neplatnost těchto dohod se naopak netýká neplatnosti smlouvy, jejíž jsou součástí (§ 267 odst. 3 obč. zák.).

Vycházejí z výše uvedených ustanovení a z rozhodčí doložky obsažené v článku XI. bodu 11.2. smlouvy (která zní: „Fond

a žalovaná se budou snažit dosáhnout přátelského řešení jakýchkoli sporů, které mohou vzniknout podle této smlouvy. Nebudou-li však schopni vyřešit jakýkoli spor přátelskou cestou, bude tento spor vyřešen závazným rozhodčím řízením podle zákona o rozhodčím řízení třemi rozhodci, z nichž po jednom jmenuje každá ze stran, a pokud se tito neshodnou na třetím, předsedajícím rozhodci, bude tento třetí rozhodce vybrán losováním ze všech rozhodců vedených u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR se sídlem v P. Fond i žalovaná se tímto neodvolatelně zřikají práva předložit takové spory nebo se odvolat k jakémukoli soudu. Místo konání rozhodčího řízení bude v P. Toto podřízení se a souhlas s rozhodčím řízením bude specificky vynutitelné. Jakýkoli výrok vynesený rozhodčím soudem bude konečný a závazný pro obě strany a soudní řízení na základě vyneseného výroku může být zahájeno před kterýmkoli příslušným soudem.“), shledává Nejvyšší soud právní závěry odvolacího soudu, podle nichž nebyl důvod pro zrušení rozhodčího nálezu podle ustanovení § 31 písm. a) a písm. b) zákona o rozhodčím řízení, správnými.

V projednávané věci není sporu o tom, že smlouva (rozuměj smlouva o prodeji a koupi akcií) uzavřená mezi Fondem a žalovanou 19. prosince 1996 má majetkovou povahu, přičemž rozhodčí doložka se (podle jejího výslovného znění – viz výše) týká všech sporů, které podle smlouvy mohou vzniknout. Skutečnost, že předmětem řízení byla původně žaloba o určení neplatnosti odstoupení od smlouvy, pak neznamená, že by nešlo o spor vzniklý podle smlouvy, když jde o řešení otázky, zda stranám smlouvy nadále svědčí smlouvou založená práva a povinnosti. Přitom vzhledem k možným dopadům odstoupení od smlouvy do majetkových poměrů smluvních stran Nejvyšší soud považuje i spor

o určení neplatnosti odstoupení od smlouvy za spor majetkový. Arbitrabilitu sporu o platnost odstoupení od smlouvy pak lze dovodit i z ustanovení § 2 odst. 4 zákona; strany sporu totiž nezáuží rozsah rozhodčí doložky, protože se tato vztahuje jak na práva ze smlouvy přímo vznikající, tak i na otázku právní platnosti smlouvy, jakož i na práva s těmito právy související. Vztahovali se tedy obecně rozhodčí doložka i na spor o platnost smlouvy (její vznik), není žádný důvod pro to, aby se nevztahovala na spor o další trvání, resp. zánik smlouvy.

Důvodnou Nejvyšší soud neshledává ani výhradu žalobkyně, podle níž je rozhodčí smlouva neplatná, jelikož by strany nemohly o předmětu sporu uzavřít smír (§ 2 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení).

Povaha věci připouští uzavření smíru zpravidla ve věcech, v nichž jsou účastníci v typickém dvoustranném poměru, jestliže hmotněprávní úprava nevyklučuje, aby si mezi sebou upravili právní vztahy dispozitivními úkony. Z uvedeného vyplývá, že povahou věci je vyloučeno uzavřít smír zejména: a) ve věcech, v nichž lze zahájit řízení i bez návrhu (§ 81 o. s. ř.); ve věcech, v nichž se rozhoduje o osobním stavu [§ 80 písm. a) o. s. ř.], a ve věcech, v nichž hmotné právo nepřipouští vyřízení věci dohodou účastníků právního vztahu (srov. např. Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z., a kol.: Občanský soudní řád. Komentář. I. díl. 7. vydání, C. H. Beck, Praha 2006, s. 434, jakož i důvody rozhodnutí uveřejněného pod číslem 23/2007 Sbirky soudních rozhodnutí a stanovisek – dále jen „R 23/2007“). V důvodech R 23/2007 přitom Nejvyšší soud vysvětlil, že smír lze uzavřít i ve věcech o určení, zda tu právní vztah nebo právo je, či není [§ 80 písm. c) o. s. ř.], když rozhodující pro zákonem vymezenou možnost uzavření soudního smíru jsou pouze podmínky jeho přípustnosti (konkretizované podle zmíněných kritérií pro projednávanou věc).

V poměrech ustanovení § 2 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení jde o nedostatek arbitrability jen u těch sporů, u nichž povaha věci nepřipouští uzavřít smír; to, zda by (konkrétní) smír účastníků mohl být soudem schválen, pak nemá na platnost rozhodčí smlouvy vliv. Možnost smluvních stran vyřešit smírem otázku, zda se některá z nich dopustila porušení povinnosti určené smlouvou, pak zprostředkovaně vyplývá i z ustanovení § 349 odst. 1 obch. zák., jež umožňuje se souhlasem druhé strany odvolat nebo měnit účinky odstoupení.

Konečně Nejvyšší soud neshledává důvodnou ani výhradu žalobkyně, že je dán důvod ke zrušení rozhodčího nálezu podle ustanovení § 31 písm. b) zákona, tj. pro neplatnost sjednané rozhodčí doložky.

Jak správně zdůraznil odvolací soud, vztah hlavní smlouvy (smlouvy o prodeji a koupi akcií) a v ní obsažené rozhodčí doložky výslovně upravuje ustanovení § 267 odst. 3 obch. zák. V intencích tohoto ustanovení by mohla být dohoda o řešení sporu smluvními stranami neplatná pouze tehdy, vztahoval-li by se na ni důvod neplatnosti hlavní smlouvy. V situaci, kdy se důvod, pro který rozhodci shledali absolutně neplatným článek 8.2. smlouvy (pro rozpor s ustanovenými § 18 a § 20 zákona č. 171/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky ve věcech převodů majetků státu na jiné osoby a o Fondu národního majetku České republiky, v souvislosti s ustanovením § 10a zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby), bez jakýchkoli pochybností na rozhodčí doložku nevztahuje a kdy samotná skutečnost, že usnesení vlády České republiky č. 485 z roku 1996 „neupravovalo možnost stran smlouvy sjednat rozhodčí doložku“, důvodem neplatnosti rozhodčí doložky být nemůže, je právní posouzení věci odvolacím soudem co do neexistence důvodu pro zrušení rozhodčího nálezu

podle ustanovení § 31 písm. b) zákona o rozhodčím řízení správné.

Jelikož se dovolatelce prostřednictvím uplatněného dovolacího důvodu správnost rozhodnutí odvolacího soudu zpochybnit nepodařilo, Nejvyšší soud dovolání podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty před středníkem o. s. ř. zamítl.

27. Neplatnost rozhodčí doložky

§ 2 odst. 1, 2 a 3, § 19 odst. 1 a 2 zákona o rozhodčím řízení

Skutečnost, že rozhodčí doložka neupravuje podmínky rozhodčího řízení, nezakládá její neplatnost, neboť takové podmínky rozhodčí doložka podle platné právní úpravy obsahovat nemusí. Rovněž námitka o eventuelní podjatosti rozhodců nezakládá automaticky její neplatnost. O vyloučení rozhodce rozhoduje na návrh soud.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 17. července 2008, sp. zn. 32 Cdo 292/2008

ASPI JUD140298CZ

Z odůvodnění:

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 27. června 2007, čj. 27 Co 882/2006-70, ve znění opravného usnesení ze dne 22. 10. 2007, čj. 27 Co 882/2006-86, potvrdil usnesení Městského soudu v Brně ze dne 2. listopadu 2006, čj. 21 C 72/2006-59, jímž bylo řízení zastaveno podle § 106 odst. 1 o. s. ř., neboť žalobkyně se domáhala svého nároku na zaplacení 1 158 301,70 Kč s příslušenstvím na základě smlouvy o dílo č. 001/2003/0120 uzavřené mezi účastníky dne 28. 7. 2003 a z ní bylo zjištěno, že se strany dohodly, že všechny spory, které v budoucnu z právního vztahu za-

loženého touto smlouvou vzniknou, budou řešeny podle zákona o rozhodčím řízení.

Odvolací soud se ztotožnil se soudem prvního stupně, že v daném případě byly zjištěny předpoklady pro zastavení řízení podle § 106 odst. 1 o. s. ř., podle něhož jakmile soud k námitce žalovaného uplatněné nejpozději při prvním jeho úkonu ve věci samé zjistí, že věc má být podle smlouvy účastníků projednána v řízení před rozhodci, nemůže věc dále projednávat a řízení zastaví; věc však projedná, jestliže účastníci prohlásí, že na smlouvě netrvají. Soud projedná věc i tehdy, jestliže zjistí, že věc nemůže být podle práva České republiky podrobena rozhodčí smlouvě, nebo že rozhodčí smlouva je neplatná, popřípadě že vůbec neexistuje nebo že její projednání v řízení před rozhodci přesahuje rámec pravomoci přiznané jim smlouvou, anebo že rozhodčí soud odmítl věci se zabývat. Odvolací soud nepřisvědčil námitce odvolatelky o absolutní neplatnosti smlouvy o dílo a tím i rozhodčí doložky odůvodněné tím, že předmětná smlouva o dílo nebyla podepsána v souladu se způsobem jednání právnické osoby zapsané v obchodním rejstříku, neboť podle § 13 odst. 5 obch. zák. omezení jednatelského oprávnění statutárního orgánu právnické osoby vyplývající ze stanov, společenské smlouvy či jiného obdobného dokumentu nebo z rozhodnutí orgánů právnické osoby není možno uplatňovat vůči třetím osobám, i když byla zveřejněna. Odvolací soud uzavřel, že z podání stran učiněných vůči soudu rovněž nevyplývá jejich vůle, že by strany na rozhodčí doložce netrvaly.

Proti usnesení odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání s tím, že nesouhlasí s právním názorem odvolacího soudu a domnívá se, že soud měl věc projednat, neboť tak, jak je doložka ve smlouvě pojata, je neproveditelná, neupravuje podmínky rozhodčího řízení, rozhodci nepřijali funkci roz-

hodce v dané věci a mimo to namítá jejich nezávislost s ohledem na poměr k účastníkům. Dále poukazuje na to, že žalovaný dopisem z února r. 2005 projevil vůli řešit věc před obecným soudem a nikoliv před rozhodci, přičemž žalobkyně připsím ze dne 20. 3. 2005 návrh žalovaného na projednání věci před soudem akceptovala. Pokud žalovaný ve vyjádření k odvolání žalobkyně, které nebylo žalobkyni ani doručeno, zpochybnil uvedené tvrzení formulované v dopise z února r. 2005 a soud k tomuto vyjádření přihlédl, aniž by se vypořádal s protichůdnými tvrzeními žalovaného, dovolatelka se domnívá, že ji tím odvolací soud poškodil na jejich právech. Neumožnily-li soudy projednání žaloby, žalobkyně se domnívá, že ji tím neposkytly dostatečnou právní ochranu a vadná rozhodnutí soudů měla podle jejího názoru za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Dovolatelka dále namítá, že odvolací soud nesprávně rozhodl o nákladech řízení, když náklady právního zastoupení byly přiznány podle § 3 bodu 5. vyhlášky č. 484/2000 Sb. namísto § 13 odst. 1 cit. vyhl. Odvolací soud pominul, že se jedná o rozhodnutí procesní povahy a nikoliv o rozhodnutí ve věci. Žalobkyně navrhla, aby dovolací soud zrušil usnesení odvolacího soudu i soudu prvního stupně a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření k dovolání navrhl jeho odmítnutí, neboť má za to, že dovolání není přípustné, protože neřeší otázku zásadního právního významu.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas a osobou k tomu oprávněnou (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), řádně zastoupenou advokátem (§ 241 odst. 1 o. s. ř.) se nejprve zabýval přípustností dovolání v této věci. Jelikož přípustnost dovolání podle jiných ustanovení občanského soudního řádu dána není, zkoumal Nejvyšší soud zda dovolání

je přípustné podle ustanovení § 239 odst. 2 písm. a) o. s. ř.

Podle uvedeného ustanovení je dovolání přípustné i proti usnesení odvolacího soudu, kterým bylo potvrzeno usnesení soudu prvního stupně o zastavení řízení podle § 104 odst. 1 o. s. ř., tedy pro nedostatek podmínky řízení, který nelze odstranit.

K podmínkám řízení, jejichž absence má za následek zastavení řízení podle § 104 odst. 1 o. s. ř., patří i nedostatek pravomoci soudu. Pravomoc soudu k projednání věci není dána jak tam, kde v případech stanovených zákonem nepatří určitá věc do pravomoci soudu dříve, než skončí řízení u jiného orgánu, tak i v případech, kdy věc má být podle smlouvy účastníků projednána v řízení před rozhodcem za podmínek stanovených v § 106 odst. 1 o. s. ř. Ustanovení § 106 odst. 1 o. s. ř. se od obecné úpravy nedostatku podmínek řízení obsažené v § 104 o. s. ř. odchyluje zásadně jen v tom, že soud tuto překážku postupu řízení nezkoumá z úřední povinnosti, nýbrž jen na základě včasné námitky žalovaného. Dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně o zastavení řízení podle § 106 odst. 1 o. s. ř., je tedy přípustné podle § 239 odst. 2 písm. a) o. s. ř.

Podle § 242 odst. 3 o. s. ř. lze rozhodnutí odvolacího soudu přezkoumat jen z důvodů uplatněných v dovolání.

Dovolací soud přihlédně k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, z úřední povinnosti, i kdyby nebyly v dovolání uplatněny, v případě, že je dovolání přípustné (§ 242 odst. 3 o. s. ř.).

Dovolací soud vady řízení uvedené v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b)

a § 229 odst. 3 o. s. ř. v napadeném rozhodnutí neshledal. Považuje-li dovolatelka za jinou vadu řízení skutečnost, že vyjádření žalovaného k odvolání žalobkyně ji nebylo doručeno, je třeba konstatovat, že tato jiná vada řízení nemohla založit nesprávnost rozhodnutí odvolacího soudu. Namítá-li dále dovolatelka, že rozhodnutí odvolacího soudu trpí vadami, které měly za následek nesprávné rozhodnutí o platnosti rozhodčí doložky v souvislosti s hodnocením důkazu provedeného předmětným dopisem z února 2005, ve skutečnosti se dovolává dovolacího důvodu ve smyslu § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., nesprávného právního posouzení, kterým je pochybení soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav, tedy případ, kdy byl skutkový stav posouzen podle jiného právního předpisu, než který měl být správně použit, nebo byl-li sice aplikován správně určený právní předpis, ale soud jej nesprávně interpretoval (vyložil nesprávně podmínky obecně vyjádřené v hypotéze právní normy a v důsledku toho nesprávně aplikoval vlastní pravidlo, stanovené dispozicí právní normy).

Ustanovení § 2 zákona o rozhodčím řízení, ve znění do 31. 12. 2007, v odstavci prvním stanoví, že strany se mohou dohodnout, že o majetkových sporech mezi nimi, s výjimkou sporů vzniklých v souvislosti s výkonem rozhodnutí a sporů vyvolaných prováděním konkursu nebo vyrovnání, k jejichž projednání a rozhodnutí by jinak byla dána pravomoc soudu, má rozhodovat jeden nebo více rozhodců anebo stálý rozhodčí soud (rozhodčí smlouva). Týká-li se rozhodčí smlouva všech sporů, které by v budoucnu vznikly z určitého právního vztahu nebo z vymezeného okruhu právních vztahů, jedná se o rozhodčí doložku [§ 2 odst. 3 písm. b) zákona o rozhodčím řízení].

Podle § 3 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení rozhodčí smlouva musí být uzavřena písemně, jinak je neplatná. Písemná forma

je zachována i tehdy, je-li rozhodčí smlouva sjednána telegraficky, dálnopisem nebo elektronickými prostředky, jež umožňují zachycení jejich obsahu a určení osob, které rozhodčí smlouvu sjednaly. Tvoří-li však rozhodčí doložka součást podmínek, jimiž se řídí smlouva hlavní, k níž se rozhodčí doložka vztahuje, je rozhodčí doložka platně ujednána i tehdy, jestliže písemný návrh hlavní smlouvy s rozhodčí doložkou byl druhou stranou přijat způsobem, z něhož je patrný její souhlas s obsahem rozhodčí smlouvy (§ 3 odst. 2).

Z uvedeného je zřejmé, že není důvodná námitka dovolatelky o neplatnosti rozhodčí doložky, neupravuje-li rozhodčí doložka podmínky rozhodčího řízení. Skutečnost, že rozhodčí doložka podmínky rozhodčího řízení neupravuje, nezakládá její neplatnost, neboť takové podmínky rozhodčí doložka podle platné právní úpravy obsahovat nemusí. Rovněž námitka o eventuelní podjatosti rozhodců nezakládá automaticky její neplatnost. O vyloučení rozhodce rozhoduje na návrh soud. Z hlediska použité dovolací námítky je proto nutno učinit závěr, že soudy rozhodly správně, že rozhodčí doložka je platná.

Namítá-li žalobkyně, že rozhodčí doložka byla zrušena, ze skutkových zjištění, které ani dovolatelka nenapadá, toto její tvrzení nevyplývá. Soud tedy i z tohoto pohledu správně dovodil, že rozhodčí doložka je platná. Je třeba podotknout, že skutečnost, že žalovaný dříve konstatoval, že je rozhodčí doložka neplatná a posléze právní názor v průběhu řízení změnil, na konečném rozhodnutí soudu nemůže nic měnit. Žalovaný by musel vůči soudu prohlásit, že na rozhodčí smlouvě netrvá (§ 106 odst. 1 o. s. ř.), což však neučinil. Stejně tak by musela prohlášení o tom, že na rozhodčí smlouvě netrvá, učinit vůči soudu žalobkyně, což však také neučinila, když ze skutkových zjištění vyplývá, že

pouze přípisem ze dne 20. 3. 2005 akceptovala návrh žalovaného na projednání věci před soudem.

Dovolací důvod vycházející z nesprávného právního posouzení ve smyslu § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. nebyl tedy uplatněn důvodně.

Napadá-li dovolatelka usnesení odvolacího soudu ve výroku o náhradě nákladů řízení, je třeba konstatovat, že o náhradě nákladů řízení soud rozhoduje usnesením (§ 167 odst. 1 o. s. ř.). Výrok o náhradě nákladů řízení je z důvodu procesní ekonomie součástí výroku rozsudku (viz též § 151 odst. 1 o. s. ř.), nicméně podle konstantní judikatury je přípustnost dovolání proti výroku o náhradě nákladů řízení posuzována podle § 238a o. s. ř.; podle odstavce prvního tohoto ustanovení není dovolání proti takovému rozhodnutí přípustné ani v případě, že odvolací soud výrok rozhodnutí soudu prvního stupně ohledně náhrady nákladů řízení změnil. Přípustnost dovolání v této části nelze opřít ani o jiné ustanovení o. s. ř.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší soud, aniž nařídil jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.), dovolání podle § 243b odst. 2 o. s. ř. zamítl.

28. Rozhodčí smlouva.

Rozhodčí doložka.

Neplatnost smlouvy obsahující rozhodčí doložku

§ 2 odst. 1, § 2 odst. 3 písm. b),
§ 13 odst. 2, § 31 písm. b) zákona
o rozhodčím řízení

I. Soud je v žalobě o zrušení rozhodčího nálezu z důvodu tvrzené neurčitosti rozhodčí doložky v části spočívající v od-

kazu na pravidla a řády vydané soukromoprávním subjektem, který není stálým rozhodčím soudem ve smyslu ust. § 13 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení, povinen zkoumat, zda vůle stran uzavírajících rozhodčí smlouvu směřovala k dohodě předpokládané ustanovením § 19 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení, tedy zda skutečně mezi stranami došlo k dohodě o postupu, kterým mají rozhodci řízení vést, a dále zda mezi účastníky došlo k dohodě předpokládané ustanovením § 19 odst. 3 zákona o rozhodčím řízení, podle kterého platí, že rozhodčí řízení je ústní, nedohodnou-li se strany jinak.

II. Jestliže byl v daném případě podle soudu platně sjednán obsah rozhodčí smlouvy odkazem na v ní uvedená pravidla (Jednací řád pro rozhodčí řízení S. r. ř., a. s.), pak se toto ujednání jeví přinejmenším jako neurčité, když jde o pravidla vytvořená pro rozhodčí řízení *ad hoc*, která nebyla součástí rozhodčí smlouvy, a která na rozdíl od statutů stálých rozhodčích soudů (§ 13 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení) nebyla uveřejněna v Obchodním věstníku.

III. Soud je v žalobě o zrušení rozhodčího nálezu z důvodu tvrzené neurčitosti rozhodčí doložky v části spočívající v odkazu na pravidla a řády vydané soukromoprávním subjektem, který není stálým rozhodčím soudem ve smyslu ust. § 13 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení, povinen zkoumat projevy vůle účastníků rozhodčí smlouvy z pohledu, zda mezi nimi došlo k dohodě o postupu, kterým se má řízení vést, včetně dohody stran o tom, že řízení nebude ústní, a dohody o úhradě nákladů rozhodčího řízení. Pokud by k této dohodě mezi účastníky nedošlo, byl by důvod ke zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 písm. e) a f) zákona o rozhodčím řízení.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21. ledna 2009, sp. zn. 32 Cdo 2312/2007

ASPI/JUD145053CZ

Z odůvodnění:

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 18. srpna 2006, čj. 52 Cm 193/2003-90, zamítl žalobu, kterou se žalobkyně domáhala zrušení rozhodčího nálezu vydaného dne 5. srpna 2003 rozhodcem JUDr. L. L., PhD., pod sp. zn. S/2003/01, ve věci S. s. r. o., proti U. a. s., o zaplacení 249 372, 84 EUR (výrok I.). Ve výroku II. soud rozhodl o nákladech řízení.

Soud prvního stupně zjistil, že mezi žalobkyní a společností F. a. s. byla sjednána smlouva ze dne 30. 6. 2000 o zřízení konsignačního skladu (dále též jen: „Smlouva“) a dne 15. 1. 2003 k ní byl sjednán dodatek č. 3, v němž byla mezi účastníky této smlouvy sjednána rozhodčí doložka, podle níž měl spory rozhodovat jediný rozhodce (tři rozhodci), jmenovaný správcem ze seznamu rozhodců vedeného Společností pro rozhodčí řízení a. s. (dále jen „Společnost“) podle jednacím řádu Společnosti. Žalovaná (v rozhodčím řízení žalobkyně) získala předmětné pohledávky na základě smluv o postoupení pohledávek, jež byly specifikovány v rozhodčím nálezu v žalované výši. Žalovaná (v rozhodčím řízení žalobkyně) podala dne 18. 7. 2003 u Společnosti žalobu o zaplacení předmětných částek a příslušenství, žalobkyni (v rozhodčím řízení žalované) byla doručena výzva rozhodce k vyjádření ve lhůtě 7 dnů, přičemž žalobkyně namítla neplatnost rozhodčí doložky, rozhodce však vzápětí ve věci rozhodl, aniž nařídil jednání. Soud prvního stupně uzavřel, že bylo prokázáno, že dodatek č. 3 obsahující rozhodčí smlouvu byl za žalobkyni učiněn osobou ve funkci ředitele nákupu, tedy osobou k tomu oprávněnou ve smyslu § 13 a 15 obchodního záko-

níku (dále jen „obch. zák.“). Rozhodčí smlouvu shledal soud platně uzavřenou i z hlediska jejího obsahu, neboť odkazem na účastníkům známý jednacím řád Společnosti byl jednoznačně stanoven způsob určení rozhodce i průběh rozhodčího řízení. Soud prvního stupně dále uzavřel, že žalobkyně nebyla zkrácena na možnosti věc před rozhodci projednat, když byla vyzvána k podání vyjádření ve lhůtě v souladu s jednacím řádem Společnosti a v souladu s tímto jednacím řádem proběhlo řízení bez nařízení jednání. Podle soudu prvního stupně žalobkyně podpisem dodatku č. 3 potvrdila, že se seznámila s jednacím řádem Společnosti pro rozhodčí řízení a. s. Pokud šlo o vlastní projednání žaloby a rozhodnutí o ní soud uzavřel, že rozhodce při přípravě a projednání sporu a při projednání sporu, jehož výsledkem bylo vydání rozhodčího nálezu, postupoval zcela v souladu s Jednacím řádem Společnosti pro rozhodčí řízení a. s. Případný nedostatek odůvodnění rozhodčího nálezu v části nákladů řízení podle soudu není důvodem pro zrušení rozhodčího nálezu a odkázal na znění jednacím řádu Společnosti. Soud prvního stupně rovněž neshledal důvodnou námitku žalobkyně, že žalované se rozhodčí smlouva netýká a v této souvislosti odkázal na § 524 občanského zákoníku. Soud prvního stupně proto žalobu zamítl.

Odvolací soud v záhlaví označeným rozsudkem rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé potvrdil (výrok I.), a dále rozhodl o nákladech řízení (výrok II.). Odvolací soud po opakování dokazování dodatkem č. 3 ze dne 15. 1. 2003 dospěl k závěru, že v projednávané věci účastníci platně uzavřeli rozhodčí smlouvu, která je určitá a srozumitelná, a ve smyslu § 7 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení účastníci dohodli způsob určení počtu osob rozhodců, když podřídili toto určení výběru, učiněnému správcem seznamu rozhodců, přičemž uvedli, kdo tento seznam vede a stejně tak

se podřídili pravidlům tohoto výběru, určujícím počet rozhodců, která jsou uvedena v jednacím řádu Společnosti. Odvolací soud dále uzavřel, že účastníci si dohodli obsah rozhodčí smlouvy v souladu se zákonem odkazem na v ní uvedená pravidla a je bez významu, kým byla tato pravidla vytvořena, protože na tato pravidla je třeba pohlížet tak, jako kdyby byla výslovně dohodnuta samotnými účastníky. Stejně jako se účastníci podřídili režimu rozhodčího řízení, daného jednacím řádem Společnosti, podřídili se i pravidlům pro úhradu rozhodčího poplatku, resp. si taková pravidla dohodli, a to včetně toho, že bude rozhodcem rozhodnuto bez jednání. Odvolací soud konečně dovodil, že skutečnost, že rozhodčí nález neobsahuje odůvodnění rozhodnutí o náhradě nákladů řízení, nemůže vést ke zrušení rozhodčího nálezu. Odvolací soud neshledal důvody pro zrušení předmětného rozhodčího nálezu ve smyslu § 31 zákona o rozhodčím řízení, proto rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé potvrdil.

Proti rozsudku odvolacího soudu (a výslovně i proti rozhodnutí soudu prvního stupně) podala žalobkyně dne 23. 4. 2007 včasné dovolání, doplněné podáním ze dne 12. 10. 2007 (doručené dovolacímu soudu dne 15. 10. 2007). Dovolatelka opírá dovolání co do přípustnosti o ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. a zároveň vytýká, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci [tedy dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.].

Dovolatelka namítá, že soudy obou stupňů se vůbec nezabývaly legálností vydávání řádů a pravidel Společnosti pro rozhodčí řízení a. s., stejně jako tím, zda jednotlivé řády a pravidla byly součástí rozhodčí smlouvy, když v této bylo pouze konstatováno, že strany s nimi byly seznámeny. Navíc podle dovolatelky není v rozhodčí smlouvě uvedeno, jakého data byly tyto řády vy-

dány, problémem je i to, že jsou vydávány soukromoprávní společností bez existence pravidel pro jejich vydávání, podle dovolatelky takový postup odporuje § 13 zákona o rozhodčím řízení. Dovolatelka dále zpochybňuje závěr odvolacího soudu, že si účastníci dohodli obsah rozhodčí smlouvy v souladu se zákonem a odkazem na v ní uvedená pravidla a namítá, že nelze platně uzavřít rozhodčí smlouvu odkazem na soukromoprávní arbitrážní centrum, jehož zaměstnanec určí konkrétní osobu rozhodce pro konkrétní spor. Dovolatelka rovněž vytýká, že rozhodčí doložka nebyla platně smluvěna, neboť byla ze strany žalobkyně sjednána ředitelem nákupu, který k jejímu uzavření nebyl oprávněn, když podle dovolatelky nešlo o úkon, k němuž při činnosti ředitele nákupu obvykle dochází ve smyslu § 15 odst. 1 obč. zák. Podle dovolatelky je forma rozhodčí doložky neurčitá, jelikož „Pravidla o nákladech rozhodčího řízení a. s.“, jak je uvádí rozhodčí doložka, neexistují.

Dovolatelka navrhuje zrušit rozhodnutí odvolacího soudu i soudu prvního stupně a věc vrátit posledně jmenovanému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření uvádí, že rozhodnutí soudů obou stupňů považuje za správné a navrhuje, aby Nejvyšší soud dovolání zamítl.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, účastníkem řízení, zastoupeným advokátem ve smyslu ust. § 241 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání, neboť dovolání lze podat proti pravomocnému rozhodnutí odvolacího soudu, pokud je zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

V posuzovaném případě může být dána přípustnost dovolání jen podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., poněvadž směřuje

proti potvrzujícímu rozhodnutí odvolacího soudu, přičemž potvrzené rozhodnutí bylo prvním rozhodkem soudu prvního stupně ve věci, a tohoto ustanovení se také dovolatelka dovolává. Podle citovaného ustanovení je dovolání přípustné, jestliže není přípustné podle ustanovení písmena b) a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem (§ 237 odst. 3 o. s. ř.).

Nejvyšší soud shledal právně významnou ve smyslu § 237 odst. 1 písm. c) a odst. 3 o. s. ř. právní otázku, zda je možné, aby arbitrážní společnost, která není stálým rozhodčím soudem ve smyslu § 13 zákona o rozhodčím řízení, vydávala svůj jednací a poplatkový řád, který by se v případě, že je na něj odkázáno rozhodčí smlouvou či doložkou, aplikoval na příslušné rozhodčí řízení. Dovolací soud tedy dovodil, že dovolání je přípustné.

Dovolání je i důvodné.

Dovolací soud shledal důvodnou námitku dovolatelky napadající závěr odvolacího soudu, že účastníci si dohodli obsah rozhodčí smlouvy v souladu se zákonem odkazem na v ní uvedená pravidla, přičemž je bez významu, kým byla tato pravidla vytvořena, protože na tato pravidla je třeba pohlížet tak, jako kdyby byla výslovně dohodnuta samotnými účastníky. Tento závěr odvolacího soudu je nesprávný zejména proto, že odvolací soud (ani soud prvního stupně) nezkoumal, zda vůle stran uzavírajících rozhodčí smlouvu, směřova-

la k dohodě předpokládané ustanovením § 19 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení, tedy zda skutečně mezi stranami došlo k dohodě o postupu, kterým mají rozhodčí řízení vést, a dále zda mezi účastníky došlo k dohodě předpokládané ustanovením § 19 odst. 3 zákona o rozhodčím řízení, podle kterého platí, že rozhodčí řízení je ústní, nedohodnou-li se strany jinak. Jestliže tedy odvolací soud bez dalšího uzavřel, že účastníci si dohodli obsah rozhodčí smlouvy v souladu se zákonem odkazem na v ní uvedená pravidla, aniž by zkoumal, zda projevy vůle účastníků skutečně směřovaly k dohodě o postupu, jakým má být rozhodčí řízení vedeno, včetně dohody o tom, že bude v rozhodčím řízení rozhodnuto bez jednání, je tento jeho závěr nesprávný.

Jestliže byl v daném případě podle odvolacího soudu platně sjednán obsah rozhodčí smlouvy odkazem na v ní uvedená pravidla (Jednací řád pro rozhodčí řízení Společnosti pro rozhodčí řízení a. s.), pak se toto ujednání jeví přinejmenším jako neurčité, když jde o pravidla vytvořená pro rozhodčí řízení *ad hoc*, která nebyla součástí rozhodčí smlouvy, a která na rozdíl od statutů stálých rozhodčích soudů (§ 13 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení) nebyla uveřejněna v Obchodním věstníku. V tomto směru je tedy důvodná námitka dovolatelky, že na rozdíl od stálých rozhodčích soudů neexistují pravidla pro vydávání řádů rozhodců *ad hoc*, takže takové pravidlo může být ze strany tohoto rozhodce či rozhodčího soudu libovolně měněno. Z ustanovení předmětné rozhodčí smlouvy, že strany byly s Jednacím řádem pro rozhodčí řízení Společnosti pro rozhodčí řízení a. s. „seznámeny“, jasně nevyplývá, zda projevy vůle stran rozhodčí smlouvy v daném případě směřovaly k dohodě o postupu, jakým způsobem se má rozhodčí řízení vést, ani zjištění, co bylo obsahem této dohody, tzn., zda si např. strany sjednaly, že řízení nebude ústní. Obdobně lze též při-

svědčit námitce dovolatelky, že je nejasný obsah ujednání týkajícího se výše a způsobu úhrady rozhodčího poplatku, která podle dodatku č. 3 měla být upravena v „Pravidlech o nákladech rozhodčího řízení a. s.“, se kterým byly smluvní strany seznámeny. Z obsahu rozhodčí smlouvy není jasné, o jaký dokument se má jednat, a pokud tento nebyl součástí či přílohou rozhodčí smlouvy, jakým způsobem lze zjistit jeho obsah, a ke kterému datu je rozhodné jeho znění. Z obsahu napadeného rozhodnutí, jakož i z obsahu rozhodnutí soudu prvního stupně nevyplývá, že by se odvolací soud zabýval otázkou, zda projevy vůle účastníků rozhodčí smlouvy směřovaly ke stanovení pravidel postupu, jakým se má řízení vést ve smyslu § 19 odst. 1 a 3 zákona o rozhodčím řízení. Jestliže však soud bez tohoto zkoumání uzavřel, že ujednání o pravidlech, podle kterých se má řízení vést a honorovat, bylo účastníky platně ujednáno, je jeho právní posouzení předmětné právní otázky ze shora uvedených důvodů nesprávné.

Pokud jde o námitku dovolatelky, že dodatek č. 3 ze dne 15. 1. 2003 ke smlouvě, obsahující rozhodčí doložku, sjednala osoba ve smyslu § 15 odst. 1 obch. zák. neoprávněná, dovolací soud se ztotožňuje se závěry obou soudů, že ředitel nákupu, který podepsal „základní“ smlouvu o zřízení konsignačního skladu (aniž byla vůči tomu vznesena výhrada), byl oprávněn i k uzavření dodatku; i kdyby zákonné zmocnění v daném případě ředitel nákupu překročil, druhá strana o tomto překročení nevěděla a s přihlédnutím k uvedeným konkrétním okolnostem ani nemohla vědět (§ 15 odst. 2 obch. zák.)

Dovolací soud proto napadené rozhodnutí odvolacího soudu zrušil (§ 243b odst. 2 *in fine* o. s. ř.) a jelikož důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí i na rozhodnutí soudu prvního

stupně, zrušil dovolací soud i toto rozhodnutí a vrátil věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta druhá o. s. ř.).

V dalším řízení bude třeba zkoumat projevy vůle účastníků rozhodčí smlouvy z pohledu, zda mezi nimi došlo k dohodě o postupu, kterým se má řízení vést, včetně dohody stran o tom, že řízení nebude ústní, a dohody o úhradě nákladů rozhodčího řízení. Pokud by k této dohodě mezi účastníky nedošlo, byl by důvod ke zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 písm. e) a f) zákona o rozhodčím řízení.

Nejvyšší soud dále konstatoval, že proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. srpna 2006, čj. 52 Cm 193/2003-90, dovolání přípustné není.

Dovolání je mimořádným opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí odvolacího soudu (§ 236 odst. 1 o. s. ř.). Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. srpna 2006, čj. 52 Cm 193/2003-90, který byl dovoláním ve výrocích I. a II. výslovně napaden, však rozhodnutím odvolacího soudu není. Jde o rozhodnutí soudu prvního stupně, což ostatně dovolatelka v dovolání nezpochybnila. Opravným prostředkem proti rozhodnutí soudu prvního stupně je zásadně odvolání, jež bylo dovolatelem proti prvostupňovému rozsudku v dřívější fázi řízení rovněž podáno. O. s. ř. výslovně neupravuje funkční příslušnost soudu pro projednání dovolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně. Nedostatek funkční příslušnosti je neodstranitelným nedostatkem podmínky řízení (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 1997, sp. zn. 2 Cdon 30/97, uveřejněné v časopise Soudní judikatura pod č. 112, sv. 14, roč. 1997). Nejvyšší soud proto řízení o dovolání proti rozsudku soudu prvního stupně zastavil (§ 104 odst. 1 ve spojení s § 243c odst. 1 o. s. ř.).

V novém rozhodnutí o věci bude rozhodnuto také o nákladech dovolacího řízení (§ 243d odst. 1 věta druhá o. s. ř.).

29. Sjednání rozhodčí smlouvy

§ 3 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení

I. Hlavní smlouva – leasingová smlouva – výslovně uvádí, že Všeobecné smluvní podmínky full-servisu leasingu verze 01/2005, které byly k této smlouvě připojeny a smluvními stranami leasingové smlouvy podepsány, jsou nedílnou součástí smlouvy. Jestliže tedy uvedené smluvní podmínky, které v čl. 11.1 obsahovaly rozhodčí doložku, a s nimiž obě smluvní strany, tedy i dovolatel, vyslovily souhlas svým připojeným podpisem, byly podle výslovného ujednání v leasingové smlouvě nedílnou součástí této smlouvy, nelze přisvědčit dovolateli, že by rozhodčí doložka v posuzované věci nebyla sjednána platně, a že by ze smlouvy nebyl patrný souhlas s obsahem rozhodčí smlouvy.

II. Na uvedený závěr nemůže mít vliv okolnost, že v rozhodčí doložce byl uveden dřívější název subjektu, z jehož seznamu měl být vybrán rozhodce.

III. Došlo-li pouze ke změně názvu právnické osoby, nelze bez dalšího dovodit, že by tato právnická osoba byla zaměnitelná s jinou právnickou osobou.

IV. Nepřesnost v označení subjektu, spočívajícího v použití staršího názvu – Asociace leasingových společností místo nového názvu Česká leasingová a finanční asociace, nemůže způsobit neplatnost ujednání účastníků o rozhodčí doložce.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. dubna 2010, sp. zn. 23 Cdo 4895/2009

www.nsouid.cz

Z odůvodnění:

Městský soud v Praze usnesením ze dne 4. srpna 2009, čj. 20 Co 284/2009-32, potvrdil ve výroku I. usnesení Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 5. května 2009, čj. 16 C 60/2009-15, o zastavení řízení a vrácení soudního poplatku, výrokem II. změnil výrok usnesení soudu prvního stupně o náhradě nákladů řízení a výrokem III. rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud vyšel ze zjištění, že v čl. 11.1 Všeobecných obchodních podmínek full-servisu leasingu verze 01/2005, jako nedílné součásti leasingové smlouvy, uzavřené mezi účastníky dne 18. 10. 2005, byla sjednána rozhodčí doložka, v níž se účastníci dohodli, že veškeré majetkové spory a nároky vzniklé v souvislosti s uzavřenou leasingovou smlouvou budou rozhodovány podle právních předpisů platných v ČR rozhodcem vybraným žalující stranou ze seznamu rozhodců vedeného při Asociaci leasingových společností ČR, nerozhodne-li se pronajímatel (žalovaná), že svůj nárok uplatní u věcně a místně příslušného soudu dle občanského soudního řádu. Dále vyšel soud ze skutečnosti, že žalovaná uplatnila námitku věcné nepřislusnosti soudu při prvním úkonu ve věci a že účastníci shodně neprohlásili, že na rozhodčí smlouvě netrvají. Protože projednání věci v řízení před rozhodčí nepřesahuje rámec pravomoci přiznané rozhodcům předmětnou smlouvou a rozhodčí soud neodmítl se věcí zabývat, dospěl odvolací soud k závěru, že soud prvního stupně správně za použití § 2 zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů, dovodil, že byly naplněny podmínky stanovené v § 106 odst. 1 občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) a řízení zastavil. Odvolací soud dále konstatoval, že na platnosti rozhodčí doložky sjednané v leasingové smlouvě účastníků nemůže nic změnit okolnost, že byla zahrnuta do všeobecných smluvních podmínek, které jsou součástí

smlouvy, a nikoliv přímo do vlastní smlouvy. Rovněž nepřesnost v označení subjektu, který vede seznam rozhodců případného sporu účastníků, spočívajícího v použití staršího názvu – Asociace leasingových společností místo nového názvu Česká leasingová a finanční asociace, nemohla podle odvolacího soudu způsobit neplatnost ujednání účastníků o rozhodčí doložce. Odvolací soud uzavřel, že uplatněný nárok – vrácení částky, kterou žalobce zaplatil žalované na vyrovnání jejich nároků z leasingové smlouvy s odůvodněním, že k jejímu placení nebyl povinen, představuje nárok související s leasingovou smlouvou, proto soud prvního stupně správně dospěl k závěru, že projednání věci je podřízeno rozhodčí smlouvě a soudní řízení zastavil.

Proti usnesení odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., přičemž za otázku zásadního právního významu ve smyslu § 237 odst. 3 o. s. ř. považuje otázku neplatnosti sjednané příslušnosti rozhodčího soudu. Rozhodčí doložka byla podle jeho názoru v dané věci sjednána neurčitě, odkazuje-li na neexistující subjekt – Asociaci leasingových společností, a nebyly-li splněny podmínky ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 216/2004 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, podle něhož tvoří-li rozhodčí doložka součást podmínek, jimiž se řídí smlouva hlavní, k níž se rozhodčí doložka vztahuje, je rozhodčí doložka platně ujednána i tehdy, jestliže písemný návrh hlavní smlouvy s rozhodčí doložkou byl druhou stranou přijat způsobem, z něhož je patrný její souhlas s obsahem rozhodčí smlouvy. Dovolatel namítá, že rozhodčí doložka jako součást textu Všeobecných smluvních podmínek byla zjevně přehlédnutelná, že rozhodčí doložka není všeobecnou smluvní podmínkou, a tudíž nebyla přijata kvalifikovaným způsobem, který vyžaduje patrný souhlas s obsahem rozhodčí smlouvy. Je přesvěd-

čen, že k platnému sjednání rozhodčí doložky v dané věci nedošlo, proto považuje závěr odvolacího soudu o platném sjednání rozhodčí doložky za nesprávné právní posouzení ve smyslu § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. Navrhl zrušení rozhodnutí odvolacího soudu i soudu prvního stupně a vrácení věci soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno ve lhůtě uvedené v § 240 odst. 1 o. s. ř. k tomu oprávněnou osobou (žalobcem) řádně zastoupenou advokátkou (§ 241 odst. 1, 4 o. s. ř.), se nejdříve zabýval otázkou, zda je dovolání v dané věci přípustné.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.). Dovolací soud je nucen konstatovat, že ustanovení o zastavení řízení pro překážku rozhodčí smlouvy podle ustanovení § 106 odst. 1 o. s. ř. je ustanovením speciálním vůči ustanovení § 104 odst. 1 o. s. ř., upravujícímu obecně zastavení řízení pro nedostatek pravomoci soudu. Protože dovolání proti usnesení odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno usnesení soudu prvního stupně o zastavení řízení podle § 104 odst. 1 o. s. ř., připouští zákon v ustanovení § 239 odst. 2 písm. a) o. s. ř., dovolání v posuzované věci je podle § 239 odst. 2 písm. a) o. s. ř. přípustné (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2005, sp. zn. 29 Odo 1051/2004, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 37/2006 a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2009, sp. zn. 23 Cdo 1164/2009, publikované na www.nsoud.cz).

Podle ustanovení § 242 odst. 3 o. s. ř. lze rozhodnutí odvolacího soudu přezkoumat jen z důvodů uplatněných v dovolání. Je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédně též k vadám řízení uvedeným v § 229

odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, i když nebyly uplatněny. Uvedené vady řízení se z obsahu spisu nepodávají a dovolatel ani tyto vady nenamítá.

Nejvyšší soud se dále zabýval uplatněným dovolacím důvodem podle ustanovení 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., kterým je pochybení soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav, tedy případ, kdy byl skutkový stav posouzen podle jiného právního předpisu, než který měl být správně použit, nebo byl-li sice aplikován správně určený právní předpis, ale soud jej nesprávně interpretoval (vyložil nesprávně podmínky obecně vyjádřené v hypotéze právní normy a v důsledku toho nesprávně aplikoval vlastní pravidlo, stanovené dispozicí právní normy).

Podle § 3 odst. 2 zákona č. 216/2004 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, tvoří-li rozhodčí doložka součást podmínek, jimiž se řídí smlouva hlavní, k níž se rozhodčí doložka vztahuje, je rozhodčí doložka platně ujednána i tehdy, jestliže písemný návrh hlavní smlouvy s rozhodčí doložkou byl druhou stranou přijat způsobem, z něhož je patrný její souhlas s obsahem rozhodčí smlouvy.

Ze skutkových zjištění v dané věci vyplývá, že hlavní smlouva – leasingová smlouva – výslovně uvádí, že Všeobecné smluvní podmínky full-servisu leasingu verze 01/2005, které byly k této smlouvě připojeny a smluvními stranami leasingové smlouvy podepsány, jsou nedílnou součástí smlouvy. Jestliže tedy uvedené smluvní podmínky, které v čl. 11.1 obsahovaly rozhodčí doložku, a s nimiž obě smluvní strany, tedy i dovolatel, vyslovily souhlas svým připojeným podpisem, byly podle výslovného ujednání v leasingové smlouvě nedílnou součástí této smlouvy, nelze přisvědčit

dovolateli, že by rozhodčí doložka v posuzované věci nebyla sjednána platně, a že by ze smlouvy nebyl patrný souhlas s obsahem rozhodčí smlouvy. Dovolací soud proto dospěl k závěru, že odvolací soud rozhodl v souladu s hmotným právem (§ 3 odst. 2 zákona č. 216/2004 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů), jestliže uzavřel, že rozhodčí doložka byla mezi účastníky sjednána platně.

Na uvedený závěr nemůže mít vliv okolnost, že v rozhodčí doložce byl uveden dřívější název subjektu, z jehož seznamu měl být vybrán rozhodce. Odvolací soud správně ve svém rozhodnutí odůvodnil, že změna názvu určitého subjektu nemůže vést k závěru, že ujednání v rozhodčí doložce je neurčité a nesrozumitelné. Došlo-li pouze ke změně názvu právnické osoby, nelze bez dalšího dovodit, že by tato právnická osoba byla zaměnitelná s jinou právnickou osobou. Odvolací soud se s otázkou zaměnitelnosti právnické osoby uvedené v rozhodčí doložce, vedoucí seznam rozhodců případného sporu účastníků vypořádal a správně dospěl k závěru, že nepřesnost v označení subjektu, spočívajícího v použití staršího názvu – Asociace leasingových společností místo nového názvu Česká leasingová a finanční asociace, nemůže způsobit neplatnost ujednání účastníků o rozhodčí doložce.

30. Rozhodčí doložka jako zneužívající klauzule

§ 2 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení § 52, 56 obč. zák.

I. Hledisko „průměrného spotřebitele“, který má dostatek informací a je v rozumné míře pozorný a opatrný, s ohledem na sociální, kulturní a jazykové faktory (jak je vykládáno Evropským soudním dvorem), je rozhodně nutno

brát v úvahu. V reklamě zboží či služeb běžné potřeby již téměř každý spotřebitel očekává určité reklamní přehánění a nadsázku, jimž neuvěří.

II. Nároky spotřebitelů se mohou v konkrétních případech lišit, např. někteří zákazníci se budou rozhodovat při své volbě pouze podle nízkých cenových hladin (v daném případě by tedy mohla být zvýhodněna žalobkyně a nikoli subjekt uvedený příkladmo v letáku žalované, tj. její konkurent), jiní zase na základě sdělení či doporučení od jiného (i v takovém případě by mohla být zvýhodněna žalobkyně, pokud své služby této doporučující osobě dříve poskytla), příp. podle jiných kritérií.

III. Pro stanovení typické reakce průměrného spotřebitele v daném případě musí vnitrostátní soudy vycházet z vlastního úsudku, s přihlédnutím k judikatuře Evropského soudního dvora.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. května 2007, sp. zn. 32 Odo 229/2006
www.nsoud.cz

Z odůvodnění:

Podle obsahu spisu se žalobkyně podanou žalobou domáhala po žalované povinnosti zdržet se používání letáku „Informace pro pozůstalé k vyřízení pohřbu“, zdržet se nabídky pohřebních služeb způsobem omezujícím se pouze na některé jí vybrané subjekty, přiměřeného zadostiučinění ve formě nepeněžní, tj. aby žalovaná byla povinna uveřejnit na své náklady omluvu ve třech denících – M. F.-D., R. a J. D. – v jednom vydání v textu navrženém žalobkyní, a přiměřeného zadostiučinění ve formě peněžní ve výši 200 000 Kč, z titulu nekalého soutěžního jednání žalované podle § 44 odst. 1 obchodního zákoníku; dále žalob-

kyně požadovala, jako vedlejší právo, přiznání práva na uveřejnění rozsudku v denících M. F.-D., R. a J. D. na náklady žalované a přiznání náhrady nákladů řízení.

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 14. 3. 2002, čj. 17 Cm 8/2001-66, rozhodl tak, že žalovaná je povinna zdržet se ve svých doporučeních, nesoucích údaje k vyřízení pohřbů zesnulých, jmenovitě doporučení pozůstalým použít služby konkrétního a žalovanou vybraného subjektu poskytujícího pohřební výkony, aniž by stejným způsobem informovala o ostatních subjektech poskytujících služby v oblasti pohřebnictví, přičemž je nerozhodné, jakého způsobu bude k přenosu informací použito (výrok I.), dále že je žalovaná povinna do 30 dnů od právní moci rozsudku zveřejnit na své náklady omluvu žalobkyni – obchodní společnosti C., spol. s r. o. – za nekalosoutěžní jednání ve výše uvedených denících, a to ve vydání vycházejícím v pracovní den a v textu navrženém žalobkyní (výrok II.), dále že se zamítá žaloba s žádostí, aby žalované byla uložena povinnost zaplatit žalobkyni přiměřené zadostiučinění ve výši 200 000 Kč (výrok III.) a že se žalobkyni nepřiznává právo na uveřejnění výrokové části rozsudku v denících M. F.-D., R. a J. D. na náklady žalované (výrok IV.), a rozhodl o nákladech řízení (výrok V.).

Podle závěru soudu prvního stupně jednání žalované je jednáním nekalosoutěžním. Soud prvního stupně zkoumal jednotlivě každou ze tří podmínek generální klauzule nekalé soutěže (podle § 44 odst. 1 obchodního zákoníku, dále jen obch. zák.) a dospěl k závěru, že jednáním žalované jsou v daném případě naplněny všechny tyto podmínky.

U první podmínky – jednání v hospodářské soutěži – soud prvního stupně konstatoval, že je zcela nesporné, že žalobkyně a žalovaná podnikají v rozdílných předmětech činnosti, že v zařízení žalované čas od

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.